ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔ.' * * *

ΤΕΥΧΟΣ 160-161 * * *

ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ

1914 * * * *

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡ. 12 *ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ 2 ΔΡ.*

"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ *ἐτησία δραχμαὶ 12.*

ΓΡΑΦΕΙΑ: *Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α.*

Ἔτος ΙΔ' Τεῦχος 160-161 Ἰούνιος-Ἰούλ. 1914

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ ἄλσος τοῦ Ἀπόλλωνος, ὑπὸ *Α. Κοντολέοντος*

Κινηματογράφοι καὶ ζωγραφική, ὑπὸ *Γουσταύου Τερύ.*

Ὄνειρο κ' εὐχή, ὑπὸ *Μοιραίας.*

Ἠπειρωτικαὶ ἀναμνήσεις, ὑπὸ *Δ. Ζορμπᾶ.*

Ἡ ἐκπαίδευσις ἐν Ἑπτανήσῳ, ὑπὸ *Λ. Ζώη.*

Καλωσύνη, ὑπὸ *Ἰω Πολέμη.*

Τὰ βιβλία.

Νέοι Πάπυροι Σαπφοῦς καὶ Θεοκρίτου.

Ποικίλη σελίς (Νέος Μόζαρτ.—Διὰ μερικοὺς συγγραφεῖς.—Ὑπάρχει καὶ τρίτη Τζοκόντα;—Ἡ εἰκὼν τῆς εἰρήνης.—Τὸ ἀρχαιότερον Μουσεῖον).

Δύο ἐκθέσεις. Γ. Στρατηγοῦ ὑπὸ *Κ.* Γ. Σκώτ, ὑπὸ *Φιλοτέχνου.*

Ἑλληνικὴ τέχνη, ὑπὸ *Κ. Καιροφύλα.*

Σημειώσεις ἑνὸς μηνός, ὑπὸ *Δάφνιδος.*

Θέατρα Ἀθηνῶν, ὑπὸ *Κ.*

Γράμματα καὶ τέχναι.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἐπικεφαλίς, ὑπὸ *Α. Γέλβερτ.*

Βούλγαροι αἰχμάλωτοι, ὑπὸ *Γ. Σκώτ.*

Εὔζωνος φρουρός, » » »

Ἐπίδοσις Στραταρχικῆς ῥάβδου, ὑπὸ *Γ. Σκώτ.*

Εὔζωνος ἐκπνέων, » » »

Βοσκὸς Ἠπειρώτης.

Εὐτυχία Καμπανάκη.

Ὁ Βασιλεύς, ὑπὸ *Γ. Στρατηγοῦ.*

Εὔζωνος πολεμιστής, ὑπὸ *Γ' Σκώτ.*

Ρ. Νίκα, ὡς Ἀετιδεύς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κ.κ. συνδρομηταὶ ὅπως ἀποστείλωσιν ἀπ' εὐθείας πρὸς ἡμᾶς τὴν συνδρομὴν τοῦ ἀρξαμένου ΙΔ'. ἔτους.

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Φίλῳ Ν. — *Ὁ Οὔγγρος ζωγράφος Λαζλόου, ὅστις ἐζωγράφισε τὸν Βασιλέα, τὴν Βασίλισσαν Ὄλγαν, τὴν πριγκήπισσαν Ἑλένην καὶ ἄλλα μέλη τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας εἶνε ἀπὸ τοὺς ἀρίστους προσωπογράφους. Διὰ μίαν εἰκόνα ἀμείβεται τὸ ὀλιγώτερον 15,000. Ἐζωγράφησε καὶ τὴν ἐπίδοσιν τῆς Στραταρχικῆς ῥάβδου.*

Περιέργῳ — *Ἀφοῦ ἔγιναν δι' ὅλα τὰ πράγματα ἑταιρεῖαι, ἤτο δυνατὸν νὰ μὴ γίνῃ καὶ «Ἀντιαυτοκτονική»; Σκοπός της νὰ καθιστᾷ τὴν ζωὴν τόσον εὐχάριστον, ὥστε νὰ μὴ ἐρωτᾷ τις σᾶν Ἅμλετον ἂν πρέπῃ νὰ ζῇ. Ὅσοι εἶνε ἀπηλπισμένοι ἂς γίνουν μέλη τῆς ἑταιρείας.*

Ἐρασιτέχνῃ — *Ἰδοὺ ἓν ἀξιομίμητον παράδειγμα. Ὁ ἐσχάτως ἀποθανὼν ὀνομαστὸς ζωγράφος Ἀλφρέδος Ἴστ, ὅστις διὰ τῶν ὡραίων ἔργων του ἀπέκτησε περιουσίαν μεγάλην, διὰ διαθήκης του παρακαλεῖ τοὺς ἐκτελεστὰς αὐτῆς νὰ καταστρέψουν τὰ ἔργα του ὅσα κρινόμενα ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του ἤθελον εὑρεθῇ ὅτι δὲν ἔχουν τὴν ἀξίαν τῶν ἄλλων ἔργων του, διὰ τὰ ὁποῖα ἐνθουσιαστικαὶ κρίσεις ἐγράφησαν.*

Σπ. Β. — *Διὰ τὸ βραβεῖον Νόμπελ ὑπάρχουν καὶ Τουρκικαὶ ἀξιώσεις! Προεβλήθη ἡ ὑποψηφιότης τοῦ ποιητοῦ Ἀβδουλχὰκ Χαμὴτ βέη. Συλλέγονται ἔρανοι ἀπὸ Τούρκους φίλους του διὰ νὰ μεταφρασθοῦν καὶ συναρμογηθοῦν τὰ ἔργα του.*

Συλλέκτῃ. — *Ἀφοῦ σᾶς ἀρέσει ἡ στατιστικὴ ἰδοὺ τὰ πορίσματα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Εὐρώπης. 434 ἑκατομμύρια κάτοικοι. Ρωσσία 117, Γερμανία 64, Αὐστρία 51, Ἀγγλία 45, Γαλλία 39, Ἰταλία 35, Ἱσπανία 19. Ἡ Εὐρώπη εἶνε ἡ πυκνότερον κατωκημένη Ἤπειρος. 44 κάτοικοι ἐπὶ ἑνὸς τετραγωνικοῦ χιλιομέτρου. Ἀσία 20 κάτοικοι, Ἀμερικὴ 6, Ἀφρικὴ 5 καὶ Αὐστραλία 0,8. Οἱ κάτοικοι ὅλης τῆς Γῆς ὑπολογίζονται εἰς 1,700 ἑκατομμύρια, αὐξάνει δὲ ὁ πληθυσμὸς κατὰ 40—50 ἑκατομμύρια ἐτησίως. Ὥστε μετὰ 25 ἔτη, θὰ ἀνέλθῃ ὁ πληθυσμὸς εἰς 3 διοεκατομμύρια ψυχῶν.*

Δ. Π. — *Σεῖς εἶσθε τοῦ προηγουμένου Συλλέκτου πατριωτικώτερος. Ἡ νεωτέρα στατιστικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος δίδει τὰ ἑξῆς ἐξαγόμενα, κατὰ γενομένην ἐξακρίβωσιν ὑπὸ τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας. Ἀπογραφὴ θὰ γίνῃ τὸ προσεχὲς ἔτος. Ὁ πληθυσμὸς τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος 2,750,000. Τῆς ἄρτι ἀπελευθερωθείσης 2,030,000 ἤτοι ἐν ὅλῳ 4,780,000 κατὰ προσέγγισιν. Τῶν νέων χωρῶν ὁ πληθυσμὸς ἔχει ὡς ἑξῆς: Μακεδονία 1,140,776. Ἤπειρος 234,348. Κρήτη 386,150. Νῆσοι Αἰγαίου 259,145.*

Φ. — *Λέγεται ὅτι ὁ πρίγκηψ Νικόλαος, εἰς ὃν περιῆλθεν ἡ ἰδιοκτησία τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου, θὰ παραλάβῃ τὸ ἐν τῇ Ἑθν. Τραπέζῃ κατατεθειμένον κληροδότημα τοῦ Κοργιαλένιου ἐκ 350.000 φρ. τὰ διατεθὲν ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ θεάτρου, ὡς τοιοῦτον δὲ πρόκειται νὰ θεωρηθῇ τὸ Βασιλικόν. Λέγεται ἐπίσης ὅτι θὰ συσταθῇ θίασος, διὰ νὰ δίδῃ τακτικὰς παραστάσεις εἰς τὸ Βασιλικόν. Αἱ κορυφαῖαι τῶν ἠθοποιῶν Κοτοπούλη καὶ Κυβέλη ἠρνήθησαν νὰ μετάσχουν αὐτοῦ, ὡς κερδίζουσαι ἤδη περισσότερα.*

Συνεργάτῃ Τ. — *Θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον τῆς 1 Αὐγούστου, διότι τὸ κυκλοφοροῦν ἤδη εἶνε διπλοῦν, Ἰουνίου καὶ Ἰουλίου.*

"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ"

Παρακαλοῦνται οἱ καθυστεροῦντες τὴν συνδρομήν των, ὅπως ἀποστείλωσιν αὐτὴν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Διεύθυνσιν τῆς «Πινακοθήκης», ἀφαιροῦντες τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς.

Εἰς τοὺς καθυστεροῦντας διακόπτεται ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου.

ΕΡΓΑ Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ. Σελ. 208.—Δρ. 3.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ. Διηγήματα εἰκονογραφημένα Σελ. 64.—Δρ. 2.

ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ. Πεζὰ ποιήματα μετὰ χρωματιστῶν εἰκόνων. Σελ. 174.—Δρ. 3.

ΣΑΤΥΡΑΙ. Διηγήματα. Σελ. 64.—Δρ. 2.

ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΙΣ. Πεζὰ ποιήματα μετ' εἰκόνων Σελ. 64.—Δρ. 1.

ΣΕΛΙΔΕΣ. Διηγήματα. Σελ. 128.—Δρ. 2.

ΦΥΛΛΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ. Ἐντυπώσεις καὶ σκέψεις. Σελ. 84.—Δρ. 1.

ΑΝΑΓΛΥΦΑ. Διηγήματα. Σελ. 64.—Δρ. 1.

Πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖά μας
Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Πινακοθήκης» εἰς τὸ
ἥμισυ τῆς τιμῆς.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

ΤΟ "ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ,, *πίναξ Ν. Γύζη Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα Δρ. 1. Ἐπὶ χονδροῦ χάρτου δραχ. 3.*

"ΔΥΟ ΠΟΝΟΙ,, *δρᾶμα Φρ. Κοππέ, κατὰ μετάφρασιν Ἅγιδος Θέρου. Ἐπὶ Ὀλλανδικοῦ χάρτου δρ. 1.*

ΤΟ "ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ,, *δρᾶμα Ν. Λάσκαρη καὶ Π. Δημητρακοπούλου δρ. 1.*

ΤΟ "ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ,, *πίναξ Φρίξου Ἀριστέως. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα δρ. 1.*

Η "ΜΙΚΡΑ ΕΠΑΙΤΙΣ,, *πίναξ L. Perrault. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα δρ. 1.*

Η "ΑΙΩΡΑ,, *πίναξ Vigor. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα δρ. 1.*

Ο "ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΝΥΜΦΗΣ,, *Πίναξ Rochegrosse. Φωτοτυπία δρ. 1.*

Ο "ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ,, *Τρίχρωμος φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Πίναξ Bennet δρ. 1.*

ΤΟ "ΟΝΕΙΡΟΝ,, *G. Bargelini Φωτοτυπία δρ. 1.*

Ο "ΖΕΥΞΙΣ ΕΚΛΕΓΩΝ ΠΡΟΤΥΠΟΝ, *πίναξ Vincent. Φωτοτυπία δρ. 1.*

Ο "ΕΝΤΑΦΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ Δ'ΟΡΓΑΖ,, *πίναξ Δ. Θεοτοκοπούλου. Φωτοτυπία δρ. 1.*

"ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ,, *Καλλιτεχνικὴ καὶ ἱστορικὴ μελέτη ὑπὸ Ι. Καραβία, δρ. 1.*

"ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ,, *Πίναξ J. Knopp. δρ. 1.*

Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς "Πινακοθήκης,, εἰς τὸ
ΗΜΙΣΥ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ

ΤΟΜΟΙ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

Ἀπὸ τοῦ Α' μέχρι τοῦ ΙΔ' ἔτους

εὑρίσκονται εἰς τὸ γραφεῖον μας τιμώμενοι οἱ χρυσόδετοι ἕκαστος δρ. 15, οἱ ἁπλόδετοι δρ. 12.

Διὰ τοὺς ἀγοράζοντας πλήρη σειρὰν γίνεται ἔκπτωσις 25 τοῖς ο)ο.

Καλύμματα χρυσόδετα
τῆς "Πινακοθήκης,

ὅλων τῶν ἐτῶν πωλοῦνται εἰς τὸ γραφεῖον μας ἀντὶ δρ. **δύο** ἕκαστον.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ"

Κομψὸς τόμος ἐκ 256 σελίδων

Μελέται φιλολογικαί, καλλιτεχνικαί, ἱστορικαί, ἐπιστημονικαί, διηγήματα, ποιήσεις, εἰκόνες ἔργων ζωγραφικῆς.

Τιμᾶται διὰ τοὺς συνδρομητάς μας δρ. 1. Διὰ τοὺς μὴ τοιούτους δρ. 3. Εἰς τοὺς νέους ἐγγραφομένους συνδρομητὰς ἀποστέλλεται δωρεάν.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια.

Τροποποιηθείσης τῆς κλίμακος τῶν τόκων τῶν εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια νέων ἐντόκων καταθέσεων ἐν ὄψει ἢ ἐπὶ προθεσμίᾳ, δηλοποιεῖται, ὅτι ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1909 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δέχεται παρά τε τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτῆς καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια ἀποδοτέας ἐν ὄψει ἢ ἐν ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ ἐπὶ τόκῳ·

1) 1)2 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν ὄψει ἀποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ δρ. 10.000 πέραν τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ τόκου ὁριζομένου εἰς 1 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος. Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμόν, παραδιδομένου τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιταγῶν.

2 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἓξ μῆνας τοὐλάχιστον.

2) 1)2 τοῖς κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἓξ μῆνας τοὐλάχιστον.

3 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ δύο ἔτη τοὐλάχιστον.

3 1)2 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ τέσσαρα ἔτη τοὐλάχιστον.

4 τοῖς ο)ο διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ πέντε ἔτη τοὐλάχιστον, ὡς καὶ διὰ τὰς πέρα τῶν πέντε ἐτῶν, ἢ τὰς διαρκεῖς.

Καταθέσεις εἰς χρυσὸν

Δέχεται ἔτι ἐντόκους καταθέσεις εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖ, ἐπὶ τόκῳ

1 1)2	τοῖς	ο)ο	κατ'	ἔτος	διὰ	καταθέσ.	6 μηνῶν τοὐλάχ.
2	»	»	»	»	»	»	1 ἔτους
2 1)2	»	»	»	»	»	»	2 ἐτῶν
3	»	»	»	»	»	»	4 ἐτῶν
4	»	»	»	»	»	»	5 ἐτῶν

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται παρὰ τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου παρὰ τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπέζης εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

Πρὸς τοὺς κ. κ. Ὑδροληπτας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν.

Προσκαλοῦνται οἱ κ. κ. ὑδροληπται ὅπως προσέλθωσιν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Δήμου καὶ καταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον τοῦ ὕδατος τρέχοντος ἔτους, καθόσον ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ ὑδραυλικὴ ὑπηρεσία τοῦ Δήμου θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ὕδατος.

(Ἐκ τοῦ ὑδραυλικοῦ τμήματος τοῦ Δήμου Ἀθηναίων).

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΣΙΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ — Ὁδὸς Ἑρμοῦ

Πλοῦτος γραφικῆς ὕλης. — Ἔντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά. — Ἐργοστάσιον φακέλλων τέλειον. — Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἴδους καὶ πάσης ποιότητος. Χάρτης ἐφημερίδων. — Ἐπιστολικὰ δελτάρια.

Εὐθηνία, ἀκρίβεια, ταχύτης.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΕΠ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 10

Τὸ καλλιτεχνικώτερον φωτογραφεῖον τῶν Ἀθηνῶν. — Μηχανήματα τέλεια. — Ταχύτης. Τιμαὶ ἀσυναγώνιστοι.

Μεγεθύνσεις καλλιτεχνικαί.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
ΤΗΣ Β. ΑΥΛΗΣ
ΜΙΧ. ΑΡΝΙΩΤΟΥ

Ὁδὸς Πραξιτέλους ἀριθ. 42

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Καλλιτεχνικὴ ἐργασία

Τιμαὶ συγκαταβατικαὶ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΗΣ

Γλύπτης

Διπλωματοῦχος τῆς Καλλιτεχν. σχολῆς Ἀθηνῶν.

Ἐργαστήριον ἐν τῇ ὁδῷ Ἀναπαύσεως

Τμῆμα μνημείων

Ἀναλαμβάνει τὴν κατασκευὴν καλλιτεχνικῶν μνημείων, ἀνδριάντων, προτομῶν, διακοσμήσεων.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ Γ. ΣΚΩΤ

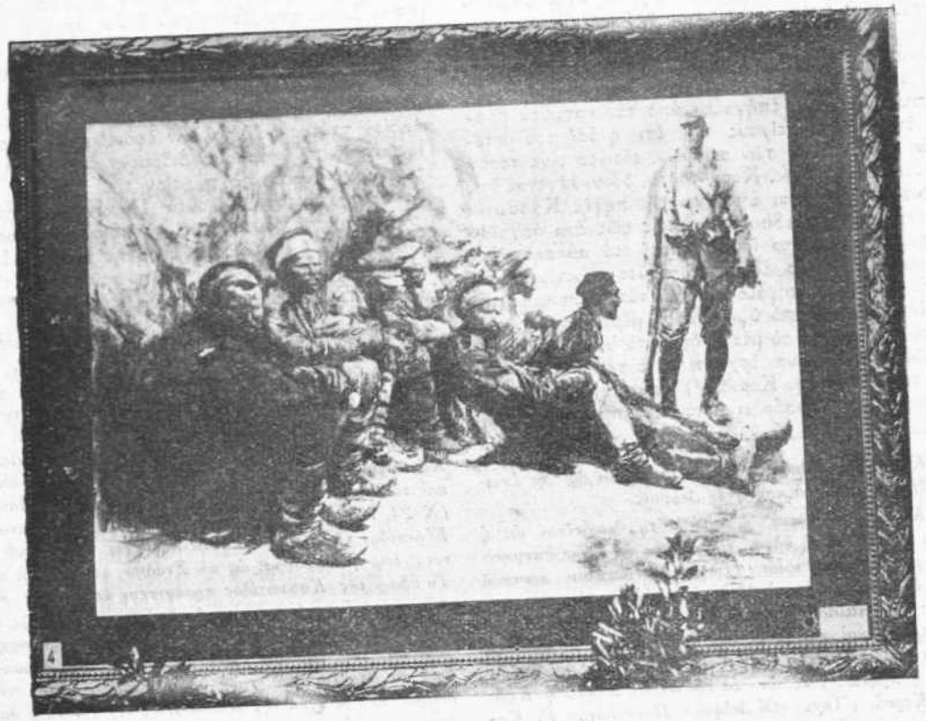

Βούλγαροι αἰχμάλωτοι, *φυλασσόμενοι ὑπὸ Ἕλληνος στρατιώτου.*

Πίναξ Γ. Σκώτ, ἀγορασθεὶς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως

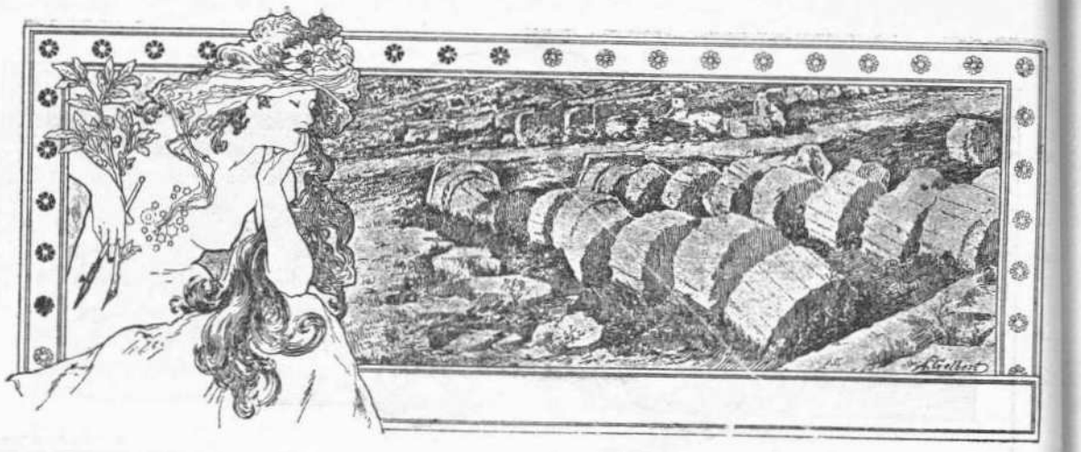

ΤΟ ΑΛΣΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

ΛΙΓΟΝ ὑψηλότερον ἀπὸ τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Δελφοῖς καὶ πόδας τινας πρὸς Α. τοῦ θεάτρου ὑπάρχει ῥυάκιον μὲ διαυγὲς καὶ δροσερὸν ὕδωρ, ὅπερ πηγάζει ἀπὸ ἕνα μικρὸν κρύφιον ὀχετὸν κεκαλυμμένον μὲ τοιχοποιΐαν· τὸ ῥυάκιον τοῦτο, ὅπερ ῥέει ἀιείωτον καθ' ὅλον τὸ θέρος, εἶνε ἀναμφιβόλως ἡ πηγὴ Κασσωτίς[1]). Σήμερον ὅμως τὸ ἄνω περιγραφὲν μέρος δὲν ἀνταποκρίνεται, εἶνε ἀληθές, μὲ τὴν περιγραφὴν τοῦ Παυσανίου, ἀλλ' ἀμέσως ὑπεράνω τοῦ ἄνω περιγραφέντος μέρους ὑπάρχουσι λείψανα ἑνὸς ἀρχαίου τείχους καὶ ἀμέσως ὑπεράνω τοῦ ἀρχαίου τείχους πάλιν βράχος τις προεκβάλλει ἀπὸ τὸ ἔδαφος. Ὁ κ. Homolle ἔσχε τὴν καλοσύνην νὰ ἀνακινδύνῃ τὴν εἰκασίαν του εἰς τὸν κ. J. G. Frazer ὅτι, ἡ πηγὴ Κασσωτὶς ἀρχικῶς ἐπήγαζεν ἀπὸ τὸν κάτωθεν βράχον ὄπισθεν τοῦ τείχους καὶ ὅτι ἡ ῥοή του μετεβλήθη ὑφ' ἑνὸς ἐκ τῶν σεισμῶν, οἵτινες εἶνε τόσον συνήθεις ἐν Δελφοῖς. Κατὰ τοῦτο, ὅθεν, λέγεται ὅτι, ἀνασκαφαὶ γενόμεναι ὑπεράνω τῆς πηγῆς Κασσωτίδος κατὰ τὸ ἔτος 1860 ἔφερον εἰς φῶς ἕνα ἀρχαῖον ὀχετὸν σχηματίζοντα ἴσως μέρος τοῦ αὐλακος, διὰ τοῦ ὁποίου τὸ ὕδωρ ἐξέρχεται· τοῦτο τείνει νὰ δείξῃ ὅτι τὸ ὕδωρ δὲν πηγάζει ἐκ τοῦ τόπου ὅπου φαίνεται, ἀλλ' ἔρχεται ἀπὸ ὑψηλότερον μέρος ἄνωθεν τοῦ βουνοῦ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος ὅπου τὸ ὕδωρ φαίνεται· πιθανῶς τὸ ὕδωρ νὰ ἔρχηται ἀπὸ τὴν πηγὴν τὴν σήμερον καλουμένην Κερνᾶν[2]) (αὕτη εἶνε μία ἄφθονος πηγὴ ἥτις ἀναβρύει ἀπὸ τοὺς πρόποδας ἑνὸς ὑψηλοῦ ἐπικρεμαμένου βράχου ὑπεράνω τῆς ἱερᾶς περιφερείας) ὀλίγον πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Σταδίου. Ὁ Dodwell καὶ ὁ Leake ἐταύτισαν τὴν ἀνωτέρω περιγραφεῖσαν πηγὴν Κερνᾶν μὲ τὴν Κασσωτίδα, ἀλλὰ εἰς τοῦτο φαίνονται ὅτι σφάλλονται, διότι ἡ Κασσωτὶς ἦτο πλησίον, ἐνῷ ἡ Κερνὰ εἶνε ἐκτὸς τῆς ἱερᾶς περιφερείας· ἡ Κερνὰ δύναται νὰ ἦναι, ὡς ὁ μακαρίτης H. N. Ulrichs ἐφρόνει, ἡ πηγὴ Δελφοῦσσα[1]), ἡ μνημονευομένη ὑπὸ τοῦ Στεφάνου Βυζαντίου εἰς τὴν λέξιν Δελφοί· ὅτι ἡ Κερνὰ ἦτο ἔξωθεν τοῦ ἱεροῦ ἀποδεικνύεται ἐξ ἑνὸς ἀρχαίου τάφου λελαξευμένου εἰς τὸν βράχον ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὸ ὕδωρ ἐξέρχεται· διότι εἶνε γνωστὸν ὅτι δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ ἐνταφιάζωσι πλησίον τῆς ἱερᾶς περιφερείας· τὸ μνῆμα τοῦ ἥρωος Νεοπτολέμου, ὅπερ ἔκειτο ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ, φυσικῷ τῷ λόγῳ, εἶχε διάφορον σημασίαν καὶ ἐξήγησιν. Ἐκτὸς τοῦ Παυσανίου ἄλλοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς δὲν ἀναφέρουσι τὴν πηγὴν Κασσωτίδα διὰ τοῦ ὀνόματός της, ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς τοῦ εἰς Ἀπόλλωνα Πύθιον ὁμηρικοῦ ὕμνου παραπέμπει εἰς τὴν πηγὴν Κασσωτίδα (ἣν ὀνομάζει κρήνην καλλίρροον) ἀφοῦ πλησίον ταύτης ὁ Ἀπόλλων ἐφόνευσε τὸν Δράκοντα Πύθωνα· ὅθεν ὑπάρχουσι διδόμενα διὰ νὰ σκεφθῇ τις ὅτι ἡ πηγὴ Κασσωτίς, πλησίον τῆς ὁποίας ὁ Ἀπόλλων ἐφόνευσε τὸν Δράκοντα Πύθωνα, ἦτο χαμηλοτέρα κάτω τοῦ βουνοῦ καὶ κάτωθεν τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς Κασσωτίδος ἐμπνέει τὰς γυναῖκας ἐν τῷ ἀδύτῳ τοῦ Θεοῦ· τὸ ὕδωρ τῆς Κασσωτίδος φαίνεται ὅτι διηυθύνετο ὑφ' ἑνὸς ὑπογείου ὀχετοῦ εἰς τὸ μαντικὸν χάσμα κάτωθεν τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅπου ἡ προφῆτις ἔπινεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὕδατος πρὶν νὰ προφέρῃ τοὺς χρησμούς· κατὰ τὴν πορείαν τῶν Γαλλικῶν ἀνασκαφῶν ἓν ὑδραγωγεῖον ἢ εἶς ὀχετὸς εὑρέθη ἐκτεινόμενος ὑποκάτωθεν τῶν θεμελίων τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος· ὁ Λουκιανὸς ἀναφέρει ὅτι εἰς ὅλας τὰς μαντικὰς χώρας τοῦ Ἀπόλλωνος ἡ ἱέρεια του ἔπινεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ῥύακος καὶ ἐμάσσα τὴν δάφνην πρὶν νὰ προφητεύσῃ. Ἀνέφερον τὴν Ἱστορίαν τῆς πηγῆς Κασσωτίδος διότι πλησίον ταύτης ἔκειτο τὸ περίφημον ἄλσος (ὁ Δαφνών) τῶν Δελφῶν καὶ τοῦτο διότι πρὸ τῆς μεταθέσεως τοῦ χωρίου Καστρὶ ἀπὸ τὴν παλαιάν του τοποθεσίαν κατὰ τὸ 1892 μία ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἔκειτο ἀπέναντι τῆς πηγῆς Κασσωτίδος, ἥτις ἤρδευε τὸν μικρὸν κῆπον τὸν τῇ ἐκκλησίᾳ προσκεκολλημένον· κατὰ τὸ μέσον τῆς 19ης ἑκατονταετηρίδος μία μόνη δάφνη[1]) (ἡ μόνη ἥτις ἐμεινεν εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Δελφῶν) ὑπῆρχεν εἰς τὸν ἄνω κῆπον· αὕτη ἐξηράνθη κατὰ τὸν χειμῶνα 1852—1853. Ὁ κῆπος οὗτος τῆς ἐκκλησίας κατεῖχε κατ' ἐμὲ κριτὴν μέρος τῆς τοποθεσίας τοῦ ἄλσους τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅπερ ἐξετείνετο κάτωθεν τοῦ βουνοῦ μέχρι τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων καταφαίνεται ὅτι ὅλη ἡ ἄνωθεν τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος περιφέρεια ἐκ τῶν προπόδων τῶν Φαιδριάδων Πετρῶν θὰ ἦτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα πλήρης ἀπὸ μύρτους, μυρσίνας δενδροφυτευμένη καὶ ἰδίως ἀπὸ δάφνας καὶ ὅτι εἰς τὸ μέρος ἰδίως τὸ κείμενον μεταξὺ τῆς Κασσωτίδος καὶ τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος θὰ ὑπῆρχον εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ κῆποι καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ περὶξ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν μέρη ἦσαν δασωμένα.

Ἐν Δελφοῖς τῇ 17ῃ Μαρτίου 1914.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΕΜΜ. ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

---

1) Κασσωτίς, Νύμφη τις τοῦ Παρνασσοῦ, ἀφ' ἧς ἐπωνομάσθη καὶ μία ἱερὰ κρήνη ἐν Δελφοῖς.

2) Κερνὰ ἢ Κυρνιά· ἡ πηγὴ αὕτη θεωρεῖται ὡς ἡ ἀρχαία Δελφοῦσα, τὸ ὕδωρ τῆς ὁποίας ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων βράχων καταρρέον ἐχύνετο διὰ μεγάλου κρουνοῦ ἐντὸς δεξαμενῆς, ἧς τὸ ὕδωρ ἐχρησίμευεν εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ παλαιοῦ συνοικισμοῦ πρὸ τῶν ἀνασκαφῶν πρὸς πλύσιν καὶ ποτισμὸν τῶν ὑποκειμένων κήπων. Οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν αὐτὴν Δελφοῦσαν, ἀλλ' ἴσως καὶ ἁπλῶς κρήνην ἢ κρηναίαν, ἐξ ὧν τὸ νεώτερον Κυρνὰ ἢ Κυρνιά, ἢ Κερνά. ("Ορα «Οἱ Δελφοὶ» Παναγιώτου Γ. Καστρώτου σελ. 37—38 ἐν Ἀθήναις 1894).

1) Δελφοῦσα πηγή τις περὶ τοὺς Δελφούς. Νοτιώτερον τῆς Δελφούσης εὕρηται ἡ πηγὴ Κασσωτίς, οὕτω κληθεῖσα ἔκ τινος τῶν Παρνασσίδων νυμφῶν, ἣν ἐξελάμβανον μέχρι πρὸ ὀλίγων δεκάδων ἐτῶν ὡς τὴν Δελφοῦσαν, ἀντιστρέφοντες τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη θεωρία κατέπεσε νῦν καὶ ἐγνώσθη τελείως ὅτι Κασσωτὶς εἶνε ἡ παρὰ τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου (οὗ καὶ τὸ ὄνομα φέρει) κειμένη, ἣν ἀναφέρει ὁ Παυσανίας (X 24, 7. 25, 1. Ὁμηρικὸς ὕμνος εἰς Ἀπόλλωνα 300. Εὐριπίδης Ἰων 112) καὶ ἥτις πίπτει ἐντὸς τοῦ τεμένους· ἐνῷ ἡ Δελφοῦσα, ὡς τὸ Στάδιον, εἶσιν ἐκτὸς αὐτοῦ. Τὸ ὕδωρ τῆς Κασσωτίδος προέρχεται κατά τινας ἐκ τῆς Δελφούσης ὑπογείως ἐξ αὐτῆς δυόμενον κατὰ γῆς ἐμφανίζεται αὖθις ἐν τῷ ἀδύτῳ τοῦ Ναοῦ δίδον προφητικὸν χάρισμα τοῖς ἱερεῦσιν. Εὑρέθη δὲ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ὑπὸ τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ ὑδραγωγεῖον, ὅπερ πιθανῶς ὡδήγει τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς Κασσωτίδος εἰς τὸν ναὸν διὰ τὰς διαφόρους αὐτοῦ ἀνάγκας. ("Ορα «Οἱ Δελφοὶ» Καστρώτου, σελ. 37—38)

τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν τῷ ἁγίῳ κήπῳ ὅστις ἐκαλεῖτο ἄλσος, δάφνης γύαλα, δαφνιώδη γύαλα, κῆποι ἀθάνατοι, μεταξὺ τῆς πηγῆς Κασσωτίδος, ἐξ ἧς καὶ ἐποτίζετο καὶ τοῦ Ναοῦ. Ἐκ τῆς δάφνης ταύτης καθ' ἑκάστην πρωΐαν ὁ Ἴων ὡς ὑπηρέτης τοῦ ναοῦ καὶ τῶν μύρτων λαμβάνων νεοδρεπεῖς κλώνους ἐκάθηρε τὴν πρὸ αὐτοῦ πλατεῖαν καὶ ἔλεγε πρὸς τὴν δέσμην τῶν πρασίνων ἐκείνων κλώνων, ἣν ἐκράτει ἐν ταῖς χερσὶ τάδε :

Ἀρχαῖον κείμενον

Ἄγ' ὦ νεηθαλὲς ὦ
καλλίστας προπόλευμα δάφνας,
ἃ τὰν Φοίβου θυμέλαν
σαίρεις ὑπὸ ναοῖς
κήπων ἐξ ἀθανάτων,
ἵνα δρόσοι τεγγοῦσ' ἱεραὶ
τὰν ἀέραν παγὰν
ἐκ προϊεῖσαι,
μυρσίνας ἱερὰν φόβαν,
ᾗ σαίρω δάπεδον θεοῦ
παναμέριος ἅμ' ἁλίου
πτέρυγι θοᾷ
λατρεύων τὸ κατ' ἦμαρ

(Εὐριπίδου Ἴων 112—124)

Μετάφρασις

Ἔλα λοιπόν, ὦ τρυφερὸ
σάρωθρο, ποῦ ἀπ' τὴν ὄμορφη τὴ δάφν' εἶσαι κομμένο,
ποῦ καθαρίζεις τὴν θυμέλη τῶν ναῶν
κ' εἶσαι ἀπ' τὸν κῆπο τῶν θεῶν
τὸν ἱερὸ βγαλμένο,
ἐκεῖ ὅπου ἀγνὲς δροσὲς μουσκεύοινε τὴ γῆ
καὶ πάντοτ' ἀναβλύζουν
ἀπ' τὴν ἀστείρευτη πηγή,
καὶ τῆς μυρτιᾶς τὸ φύλλωμα τὸ ἱερὸ δροσίζοιν.
Τὸ ἔδαφος τὸ θεϊκὸ ὁλημερὴς ἐγὼ
σαρώνω, μὲ λατρεία καθημερινά,
ἀπὸ τὴν ὥρα ποῦ ὁ ἥλιος ξεκινᾷ
νὰ βγῇ μὲ το φτερό του τὸ γοργό.

(Μετάφρασις τοῦ κ. Πολυβίου Δημητρακοπούλου)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗΝ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑΝ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ ΚΑΙ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Διαλογικὴ συζήτησις ἀκουσθεῖσα εἰς τὴν Ἔκθεσιν τῆς ζωγραφικῆς.

— Δὲν θὰ βλέψῃ μόνον τὸ θέατρον ὁ κινηματογράφος, ἀλλὰ καὶ τὴν ζωγραφικήν.

— Ἀδύνατον. Τὸ πρᾶγμα ἄλλως τε ἔχει ἀπὸ πολλοῦ κριθῆ. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς φωτογραφίας ἐλέχθη ὅτι αὐτὴ θὰ κατέστρεφε τὴν ζωγραφικήν.

— Ἦτο παραλογισμός. Ἡ φωτογραφία ὅσον καὶ ἂν εἶνε τελεία δὲν παρέχει ποτὲ τὴν ἐντύπωσιν ἑνὸς πίνακος.

— Ἔ, λοιπόν! Ὁ κινηματογράφος τί ἄλλο εἶνε ἢ φωτογραφία κινουμένη;

— Κινουμένη, μάλιστα, ἀλλὰ τοῦτο καὶ μόνον παρουσιάζει τὸ ζήτημα ἀπὸ νέας φάσεως, διότι ἀκριβῶς νομίζω ὅτι ὁ κινηματογράφος προσθέτει εἰς τὴν φωτογραφίαν ἐκεῖνο τοῦ ὁποίου στερεῖται διὰ νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν ζωγραφικήν.

— Ὁ κινηματογράφος προσθέτει κίνησιν καὶ χρωματισμὸν σχεδὸν φυσικόν. Ἀλλ' ἡ ταινία ὅσον τελεία καὶ ἂν εἶνε ἀναπαράγει μηχανικῶς τὴν πραγματικότητα. Θὰ στερῆται πάντοτε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ἀξίαν ἑνὸς πίνακος, τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὴν αἰσθητικότητα τοῦ ζωγράφου...

— Ἐν τούτοις δὲν ὑπάρχουν ταινίαι αἵτινες εἶνε ἀληθῆ ἀριστουργήματα; Ὁ κινηματογράφος ἔχει καὶ αὐτὸς τοὺς καλλιτέχνας του. Γνωρίζω μερικούς, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦν θαυμάσια τὸ φῶς καὶ τὴν σκιάν. Ἐπιτυγχάνουν μάλιστα ἐνίοτε ἐντυπώσεις φωτοσκιάσεως, αἵτινες ὑπενθυμίζουν τὸν Ρέμπραντ... Ἡ κίνησις τοῦ ὕδατος, τοῦ ποταμοῦ, τοῦ ῥύακος, τῆς θαλάσσης, τοῦ ὠκεανοῦ εἶνε τελεία εἰς μερικὰς ταινίας κινηματογραφικός. Ἐκλέξατε τὸν ὡραιότερον πίνακα καὶ παραπλεύρως αὐτοῦ προβάλετε κινηματογραφικὴν ταινίαν οἱουδήποτε τοπείου μὲ ὕδωρ καὶ μὲ φύλλα κινούμενα ἀπὸ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου... Εἰλικρινῶς ποία τῶν δύο εἰκόνων σᾶς προκαλεῖ ζωηροτέραν ἐντύπωσιν, λεπτοτέραν αἰσθητικὴν τέρψιν; Πλὴν τούτου ὁ κινηματογράφος δύναται νὰ ἀναπαραστήσῃ δύο μεγάλα φαινόμενα τῆς φύσεως πρὸ τῶν ὁποίων οἱ ζωγράφοι ἔχουν ἀπελπισθῆ· τὸ Ὄρος καὶ τὴν Θάλασσαν. Δὲν εἶνε ἀληθές;

— Ἴσως, ἀλλὰ ἐὰν ὁ κινηματογράφος πρόκειται πράγματι νὰ καταστρέψῃ τὴν ζωγραφικήν, ἡ ἐποχὴ αὐτὴ δὲν ἦλθεν ἀκόμη. Παρατηρήσατε... τὴν πληθώραν τῶν πινάκων τῆς τελευταίας ἐκθέσεως!

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΤΕΡΥ

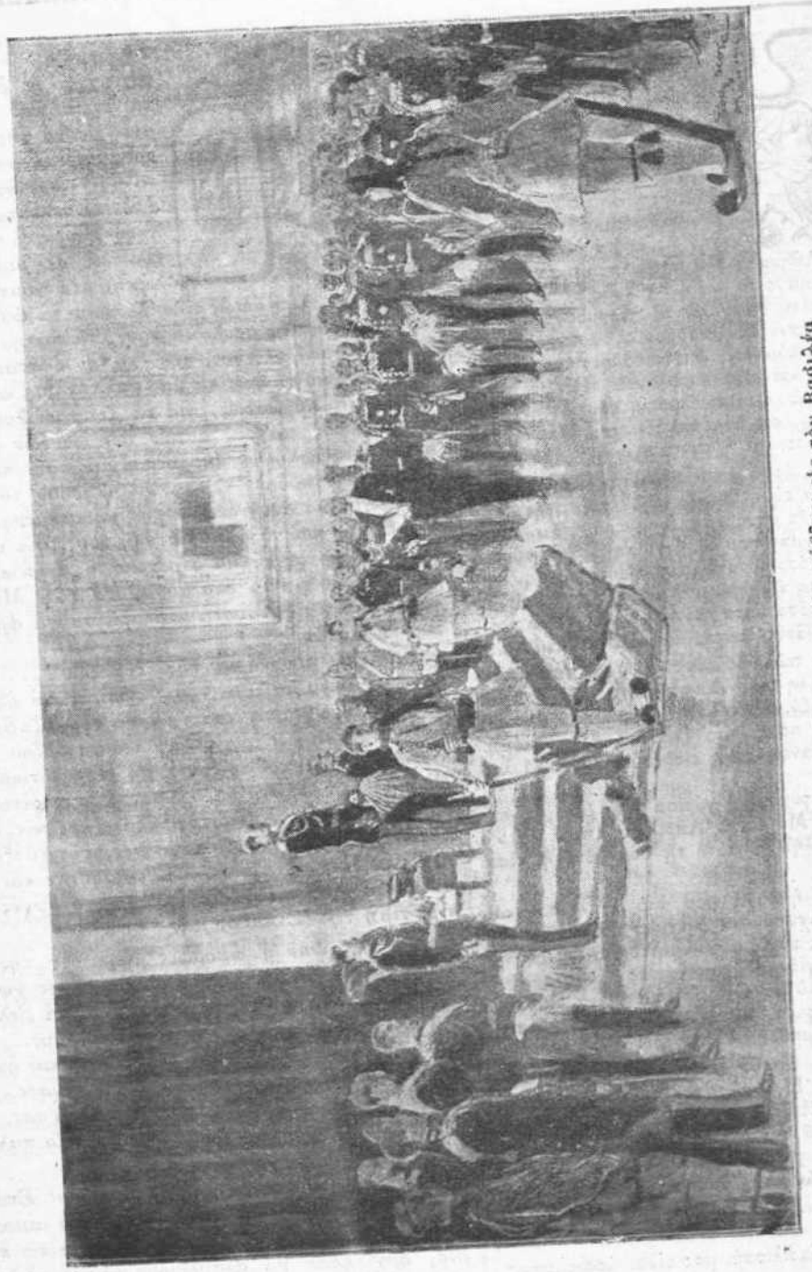

Η ἐπίδοσις τῆς Ἐμμανουὴλ Ἐμμανουὴλ ὁδόν εἰς τὸν Βασίλεα

(Σχέδιον ληφθὲν εἰς τὰ Ἀνάκτορα ὑπὸ τοῦ κ. Σκὼτ κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ κ. 9 ἀριθμῷ παρουσιασθεῖσαν ἐκθεσιν)

ΕΥΖΩΝΟΣ ΦΡΟΥΡΟΣ

Πίναξ Γ. Σκώτ

ΟΝΕΙΡΟ Κ' ΕΥΧΗ

ΑΡΑΜΟΝΗ πρωτομαγιᾶς: Εὑρίσκομαι πάλιν ἐπάνω εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, ἀκριβῶς εἰς τὸ ἴδιο μέρος, ποῦ πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν καθημένη καὶ ἀκολουθοῦσα τὴν σιγανὴ πορεία τοῦ ἡλίου ποῦ ἔδυε μέσ' ἀπὸ σύννεφα ἀποθεωτικά, ἐμελαγχολοῦσα γιὰ τὴν πεζότητα μὲ τὴν ὁποίαν ἑορτάζουν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πλέον ποιητικὴν ἑορτήν, καὶ μὲ προσηλωμένο τὸ βλέμμα εἰς τὰς δεσμίδας τῶν ἀκτίνων αἱ ὁποῖαι διέσχιζαν τὰ πορφυρόχρυσα σύννεφα καὶ ἔπιπταν εἰς διαφόρους δ ευθύνσεις. σὰν σχῆμα Ἁγίου πνεύματος, ὡπτασιάσθηκα ἑορτὰς λαμπρὰς ὑπαιθρίους, καὶ εἶδα παρελάσεις νέων μὲ ἑλληνικὰ ἐνδύματα, μὲ ὡραῖα σώματα, καὶ μὲ τὴν χαρὰ στὰ πρόσωπά των, καὶ ἔβλεπα, ἔβλεπα, ἔβλεπα, ἕως ὅτου ὁ ἥλιος ἔδυσε, καὶ ἡ φαντασμαγορία ἐχάθη.

Καὶ ἐνῶ ἀργά, ἀργὰ κατέβαινα τὸν ὡραῖον ἐλικοειδῆ δρόμο, μία εὐχὴ θερμή, μὲ ἔντασι, βγῆκε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου: νὰ ἔλθῃ ἡμέρα ποῦ ἡ ὀπτασία αὐτὴ νὰ πραγματοποιηθῇ. Ἂν καὶ βουδὴ αὐτὴ ἡ εὐχή, ἀντήχησε τόσο δυνατὰ μέσα εἰς τὸ ὡραῖον περιβάλλον, ποῦ ὅλη ἡ φύσις μοῦ ἐφάνη ὅτι ἐρρίγησε ἀπὸ χαρά, γιατὶ τόσα τώρα χρόνια νοσταλγεῖ νὰ περιβάλῃ αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἑορτάς, ὀνειρευτὰ θεάματα....

Καὶ μοῦ ἐφάνη πῶς ἡ φωνὴ τῆς ψυχῆς μου συνωδεύετο μὲ μίαν ἄλλη φωνὴ δυνατή: τῆς φύσεως: καὶ ὅτι καὶ αἱ δύο μαζύ, ἀνέβαινον ὑψηλὰ ὑψηλά. ..

Ποῦ ἔφθασαν; ποῖος τὰς ἤκουσε; δὲν ἠξεύρω. Ὑπάρχει ἄραγε κανεὶς ποῦ εἰσακούει ἀγνὲς ἄυλες εὐχές;...

Σὲ λίγο καιρὸ ἔφυγα, καὶ γύρισα μετὰ ἕξη χρόνια: καὶ πρὶν ἔλθῃ ὁ Μάϊος, ὁ Ἀπρίλιος ἐπρόλαβε νὰ μοῦ χαρίσῃ μία ἀληθινὴ αὐτὴ τὴ φορὰ ἑορτή, μέσα στὸ Στάδιο.

Κι' ἐσκίρτησεν ἡ ψυχή μου ἀπὸ ἀγαλλίασι, καὶ ὅσες πτυχὲς ἐπτύχωσαν τὰ δάκτυλά μου ἐπάνω σὲ τόσα κορμιά, τόσες εὐχὲς ἀναρίθμητες ἔκαμα γιὰ τὴν ὡραιολατρεία, καὶ γιὰ νὰ ἀγαπηθῇ τὸ ἀρχαῖον ἔνδυμα, ποῦ τόσο πολὺ μεγάλη χρειάζεται νὰ ἔχῃ κανεὶς αἰσθητικὴ μόρφωσι, γιὰ νὰ αἰσθανθῇ τὴν ὡραιότητά του, καὶ νὰ εἰμπορῇ νὰ τὸ φορῇ.

Δὲν ὀνειρεύομαι ὅτι θὰ γίνῃ ποτὲ τὸ κοινὸν καθημερινὸν φόρεμα. Ἡ φύσις μας, τὴν ὁποίαν ὁ νεώτερος πολιτισμὸς ἐξενεύρισε, ἔκαμε ἀψίκορον, ἡ φύσις μας ἡ ὁποία διψᾶ γιὰ νεωτερισμούς, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ ἐπιτρέψῃ. Πρέπει ὅμως νὰ γίνῃ **τὸ ἐπίδημον ἐθνικὸν ἔνδυμα**: Ὤ, αὐτὸ **πρέπει** νὰ γίνῃ.

Ὑπάρχει ἄραγε κανεὶς ποῦ εἰσακούει ἀγνὲς, ἄυλες, ὡραῖες εὐχές; .....

Γιατὶ ὄχι; — Ἡ βασίλισσά μας εἶναι ὡραιολάτρις.

30 Ἀπριλίου 1914

ΜΟΙΡΑΙΑ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΠΟΙΟΣ *τώρα διαβαίνει τὰ ἄγρια καὶ ἀπόκρημνα βουνὰ τῆς Ἠπείρου, ἀπ' ἐκείνους ποῦ τὰ εἶχαν διαβῇ καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν τελευταῖο Ἑλληνο-Τουρκικὸ πόλεμο, βλέπει, μὲ μιὰ πικρὴ λύπη, μιὰ γύμνια, μιὰ ἐρήμωσι· βλέπει πῶς τοὺς λείπουν τὰ φουντωτὰ καὶ ὁλοπράσινα στολίδια τους, τὰ παληὰ καμαρωτὰ πουρνάρια τους, ποῦ ἔκοβαν ἀκατάπαυστα στὸν πόλεμο τὰ ἡρωϊκά μας παλληκάρια καὶ ἀναβαν μ' αὐτὰ φωτιές, γιὰ νὰ ζωντανέψουν ἀπὸ τοὺς κρύους πάγους αὐτῶν τῶν βουνῶν — σωστῶν ἀετοφωλῆῶν, ποῦ δὲν εἶχαν ποτὲ πατήσει ἀνθρώπινα πόδια —, γιὰ νὰ ψήσουν τὸ φαγί τους, γιὰ νὰ στεγνώσουν τὴν μουσκεμένη, ἀπὸ τὴν βροχὴ καὶ τὸ χιόνι, στολή τους, γιὰ νὰ παλαίψουν μὲ τὰ ἄγρια στοιχεῖα τῆς φύσεως, καὶ ν' ἀνάψουν φωτιὰ στὸ ἀδάμαστο τότε Μπιζάνι καὶ στὰ ἄλλα ξακουστὰ καὶ τραντα·χτὰ φρούρια τοῦ Ἐσσὰτ πασσᾶ!*

Καϋμένα πουρνάρια τῆς Ἠπείρου!... Καήκατε καὶ σεῖς μαζὺ μὲ τόσες σφαῖρες καὶ ὀβίδες, ποῦ καήκανε γιὰ τὰ ἱερὰ χώματα τοῦ Τζαβέλλα, τοῦ Μπόταρη καὶ τῶν ἄλλων λεοντοκάρδων ἀγωνιστῶν τοῦ 21, ποῦ ἐδόξασαν τὸ Ἠπειρώτικο ὄνομα, πολεμῶντας στὸ πλευρό σας κι' ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο σας!...Καταστραφήκατε καὶ σεῖς, ὅπως καταστραφήκανε τόσες οἰκογένειες, γιὰ τὴ δόξα τῆς μεγάλης Πατρίδας μας! — Ἐθυσιάσθητε καὶ σεῖς, ὅπως ἐθυσιάσθησαν τόσες ἀγαπημένες ψυχές, γιὰ τὴν τιμὴ τῆς Ἑλλάδος μας!

Σᾶς ἔκλαψαν ἡ ὥμορφες Νεράϊδες τῆς Ἠπείρου, ἡ κάτασπρες καὶ ροδοκόκκινες χωριατοποῦλές της, ποῦ μὲ τὰ φύλλα καὶ τὰ βελανίδια σας ταΐζανε ἄλλοτε τὰ κοπάδια τους.

Προσεφέρατε καὶ σεῖς εἰς τὴν ἱερὰ καὶ δοξασμένη Πατρίδα ὅ,τι σπουδαιότερο εἴχατε, τὴν ζωή σας. Καήκατε καὶ χάσατε τὴν ζωή σας, γιὰ νὰ δώσετε ζωὴ καὶ ζεστασιὰ στὰ ἀνδρεῖα παλληκάρια μας.

Ἀλησμόνητα πουρνάρια τῆς Ἠπείρου! Ἐπάνω στὴ δοξασμένη στάκτη σας, ἐπάνω στὸ αἱματωμένο καὶ τιμημένο χῶμά σας ἀπὸ ἡρωϊκὰ κορμιά, ἀρχίνησαν νὰ φυτρώνουν τὰ νέα ἀδέλφια σας, γιὰ νὰ σκιάσουν τῆς λεβέντισσες βοσκοποῦλες ποῦ ἔκλαψαν τὸν θάνατό σας καὶ νὰ θυσιασθοῦν κι' αὐτὰ ἀργότερα γιὰ νέες νίκες, γιὰ νέες δόξες!

Δ. Ν. ΖΟΡΜΠΑΣ

* * * * *

ΕΠΙ ΤΗ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΙ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΕΠΤΑΝΗΣΩ,

Ἐκκλησιαστικὴ σχολὴ ἐν Ζακύνθῳ)*

ΖΑΚΥΝΘΟΣ ἀπὸ τῆς 19 Σεπτεμβρίου 1809 διετέλει ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν Προστασίαν, ὅτε ἡ προεδρεία τῆς νήσου ταύτης, κατόπιν ἐνεργειῶν περὶ ἐπιστροφῆς τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατασχεθέντων ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων καὶ ὑπ' ὄψει ἔχουσα, ὅτι ἡ ἀμάθεια καὶ ἀπαιδευσία εὐκόλως παραπλανῶσι τὸν ἄνθρωπον ἀπεκδύουσαι αὐτὸν τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος καὶ στεροῦσαι τῆς γνώσεως τῶν ἰδίων καθηκόντων, ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων της ἐθεώρησε τὴν βελτίωσιν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ τὴν ἵδρυσιν ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς.

Καὶ ὄντως, διὰ τοῦ ἀπὸ 12 Φεβρουαρίου 1810 διατάγματός της καὶ ἰδίως διὰ τῶν ἄρθρων 12 καὶ 22 τούτου, ἡ Προεδρεία Ζακύνθου ἐξεδήλου τὰς ἀποφάσεις της περὶ ἀνατροφῆς τῆς εἰς τὸ ἱερατεῖον προωρισμένης νεολαίας, ἣν οὕτως ἐνεψύχου καὶ ἐνεκαρδίωνεν, ἐμπνέουσα εἰς αὐτὴν ἠθικήν, στοργὴν πρὸς τὸ καλόν, μῖσος πρὸς τὴν κακίαν καὶ καθιστῶσα ταύτην ἀξιόζηλον παράδειγμα μετριοφροσύνης, ἀνεξαρτησίας, ὁμονοίας καὶ ἀγάπης.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων ὑπεχρεοῦτο ὁ Πρωθιερεὺς (Πρωτοπαπᾶς) νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς, ἥτις θὰ ἱδρύετο πρὸς μόρφωσιν τῆς διὰ τὸ ἱερατεῖον προωρισμένης νεολαίας. Ὅθεν, ἅμα τῇ δημοσιεύσει τοῦ εἰρημένου διατάγματος, ὁ τότε Πρωθιερεὺς Βασίλειος Καρρὲρ δὲν ὤκνησε νὰ δεχθῇ τοὺς ἐκ τε τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων παρουσιασθέντας πρὸς κατάταξιν ἐν τῇ Σχολῇ μαθητάς, μετὰ προηγουμένην αὐστηρὰν ἐξέτασιν τοῦ ἤθους καὶ τῆς ἱκανότητος αὐτῶν καὶ καταστήσῃ εἰς αὐτοὺς γνωστόν, ὅτι ἀδύνατον νὰ ἐπετύγχανον τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ἂν μὴ ἐπὶ ὅλην διετίαν ἐκπαιδευόμενοι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν, τὴν ἐκκλησιαστικὴν διδασκαλίαν καὶ θεολογίαν καθίσταντο ἄξιοι τῆς ἱερωσύνης.

Οὕτω ἱδρυθεῖσα ἡ ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ ἐξηκολούθησε λειτουργοῦσα καλοὺς ἀποφέρουσα καρπούς, ἀλλ' ὁ ἐπιβλέπων εἰς τὰ τῆς Σχολῆς Πρωθιερεὺς ἐπιθυμῶν νὰ συστηματοποιήσῃ αὐτήν, ἀναγκαῖον ἐθεώρησε τὸν διαχωρισμὸν ταύτης ἀπ' ἐκείνης τῶν λαϊκῶν, ὅπως ἀνετώτερον οἱ τῆς πρώτης ἐπιδίδωνται εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῶν μόρφωσιν.

Διὰ τοῦ ἀπὸ 21 Ὀκτωβρίου 1811 πρὸς τὴν Προεδρείαν ὑπομνήματός του, ἐζήτει ὁ Πρωθιερεὺς τὸν διαχωρισμὸν τῶν ἱεροσπουδαστῶν ἐν ἰδιαιτέρᾳ αἰθούσῃ ὑπὸ δύο καθηγητάς, τοῦ ἑτέρου τούτων ὑποχρεουμένου νὰ διδάσκῃ τοὺς μὲν ἐκ τῆς πόλεως τὴν θεολογίαν καὶ ἐκκλ. γνώσεις, τοὺς δ' ἐκ τῶν περιχώρων στοιχεῖα τοῦ ἱερατείου, ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν πρὸς κατανόησιν τῶν ἱερῶν βιβλίων.

Τῷ αὐτῷ ἔτει (1811) αἱ δημόσιαι ἐν Ζακύνθῳ σχολαὶ ἦσαν τρεῖς, ἡ τῆς Φιλοσοφίας, ἡ τῆς Ἑλληνικῆς γραμματολογίας καὶ ἡ τῶν ξένων γλωσσῶν (λατινικῆς, ἰταλικῆς, γαλλικῆς), τῆς φιλολογίας καὶ τῆς ἀριθμητικῆς.

Καὶ τῆς μὲν πρώτης καθηγητὴς ἦτο ὁ Παῦλος κόμ. Μερκάτης, τῆς δὲ δευτέρας ὁ ἱερεὺς Πέτρος Μαρῖνος καὶ τῆς τρίτης ὁ δόκτωρ Διονύσιος Ροΐδης. Ἡ δ' ἐποπτεία τῶν σχολῶν τούτων ἦτο ἀνατεθειμένη εἰς τὸν ἐπιθεωρητὴν Διονύσιον Μαρτινέγκον.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν, ὅστις ἐποικίλλεν ἑκάστοτε, ἦτο τῆς μὲν πρώτης ἑπτά, τῆς δὲ δευτέρας εἴκοσι καὶ ὀκτὼ καὶ τῆς τρίτης δέκα καὶ ὀκτώ. Τὰ ὀνόματα ὅλων, ἡ ἡλικία των, ὁ χρόνος ἐγγραφῆς, ἡ πρόοδος καὶ ἡ διαγωγὴ ἑκάστου τῶν μαθητῶν ἀνεγράφοντο εἰς τοὺς μηνιαίους ἐλέγχους, ὑποβαλλομένους ὑπὸ τῶν ἐπιθεωρητῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Χάριν τῆς ἱστορίας. ἀναγράφομεν τὰ ὀνόματα τῶν ἐν ταῖς ἄνω Σχολαῖς φοιτώντων κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1811 ἐκ τῶν ἐλέγχων τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Τάξις Α' Φιλοσοφίας

Φραγκ. Καρβελλᾶς, Διον. Κοργιανίτης, Σπυρ. Γρυπάρης, Ἀντ. Μάτεσης, Παναγ. Βαφειόπουλος, Ἀλοΐσιος Κούρτσολας, Ἀναστ. κόμ. Μερκάτης, Νικόλ. Καρβελλᾶς καὶ Ἰωσὴφ Ρενώ.

Τάξις Β' Γραμματολογίας κλπ.

Ἰωάν. Γαλβάνης, Ἰω. Μορδούλης, Παῦλ. Ρώσσης, Ροσ. Ἀλβέρτης, Σπ. Κλάδης, Ἰω. Δῆμος, Σπ. Πολυζώης, Διον. Γιαννικέσης, Π. Θεοδόσης, Νικ. Κυβετός, Ἰω. Κασσιμάτης, Ἀντ. Μαμάκης, Σπ. Κολέττης, Ἀναστ. Βλάχος, Ἰω. Βλάχος, Διον. Χαρῆτος, Φίλ. Κομπανέλλης, Δημ. Χαρῆτος, Γεώργ. Παπαβόπουλος, Δημ. Βενόπουλος, Ἰω. Σχοινόπουλος, Θεόδ. Καρρέρ, Βαπτ. Πέτας καὶ Ἰω. Παπαγεωργόπουλος.

Τάξις Γ' Φιλολογίας

Ἱερεῖς καὶ Ἀναγνῶσται. Στυλ. ἱερ. Χαλκοματᾶς, Εὐστ. Χαριάτης, Ἰω. Τσιλιμίγκρας, Κωνστ. Χαχαλάκης, Γεώργ. Τσηνκεπάσης καὶ Σπ. Σκούρτας.

Λαϊκοί. Ἀνδρ. Σακαλῆς, Ἀντ. Μαμάκης, Ἀναστ. Βλάχος, Γεώργ. Λυκούδης, Δημ. Ξάνθος, Διον. Παπαγιαννόπουλος, Διον. Κλαδιανος, Δημ. Μενόπουλος, Δημ. Μαρῖνος, Διον. Πλέσσας, Θεόδ. Καρρέρ, Ἰω. Παπαγεωργόπουλος, Ἰω. Βλάχος, Ἰω. Σχοινόπουλος, Νικ. Γιαννικέσης, Παῦλ. Βλάχος, Παῦλ. Ἀδούρης, Πέτρ. Ράϊνας, Πέτρ. Βολτέρρας, Ἀλέξ. Δρογγίτης, Σπ. Κρεντηρόπουλος, Σπ. Μπερτέλης, Φίλ. Γιαννουλᾶτος, *καί τινες ἄλλοι τῶν μελλόντων ἱερωθῆναι ταῖς ἱεραῖς ὑφηγήσεσι προσκαρτερούμενοι.*

*) Ἐξ ἀνεκδότου μελέτης.

Οἱ ὡς ἄνω καθηγηταί, πλὴν τῶν Κυριακῶν καὶ τῆς Πέμπτης — ἥτις δὲν ἐξῃρεῖτο, ἐὰν ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος συνέπιπτεν ἐξαιρετέα τις ἑορτή, — καὶ τῶν δύο μηνῶν Αὐγούστου καὶ Σεπτεμβρίου, ὡρισμένων διὰ τὰς διακοπὰς ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, καθ' ὅλας τὰς ὑπολοίπους ἡμέρας τοῦ ἔτους, πρωΐαν καὶ μεταμεσημβρίαν, ἐδίδασκον τοὺς μαθητὰς μετὰ ζήλου θερμοῦ καὶ ἀφωσιώσεως μορφοῦντες ἐναρέτους πολίτας καὶ τιμίους πατριώτας. Καὶ δὲν ἦσαν μόνον οἱ καθηγηταὶ οὗτοι, οἱ μετὰ ζήλου καὶ ἀφωσιώσεως ἐργαζόμενοι καὶ μοχθοῦντες ὑπὲρ τῆς μορφώσεως τῆς Ζακυνθίας νεολαίας. Ἀδίκως δὲ λόγιος φίλος γράφων εἴς τι τῶν Ἀθηναϊκῶν περιοδικῶν*) κακίζει τοὺς ἑλληνιστὰς Δημάδην καὶ Καραβίαν, καθηγητὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὧν ὁ τελευταῖος ἐπὶ πολὺ διδάσκαλος τοῦ ποιητοῦ Σολωμοῦ, διὰ τὸ σχολαστικὸν τῶν γνώσεων αὐτῶν, προσθέτων ἐπὶ λέξει:.... «Ἀμφότεροι » ἦσαν καλοὶ Ἑλληνισταί. Αἱ σχολαστικαὶ γνώσεις, » προσθέτει, ὅσον εὐμεθόδως καὶ ἂν διδάσκωνται, δὲν » δύνανται νὰ μορφώσουν καρδίαν καὶ νὰ παράγουν « πολίτας μὲ χαρακτῆρα. Συνεπῶς ἡ διδασκαλία των » δὲν ὠφέλησεν ὅσον ἔπρεπεν...» διότι, ἀφοῦ αἱ σχολαστικαὶ γνώσεις δὲν μορφώνουν καρδίας καὶ δὲν παράγουν πολίτας μὲ χαρακτῆρα, ἄρα καὶ ὁ ἀθάνατος Σολωμός, ἵνα μὴ καὶ ἄλλους ἀναφέρωμεν, παρὰ τῶν ἀνωτέρω διδαχθεὶς δὲν εἶχε μορφωθῆ τὴν καρδίαν, δὲν εἶχε χαρακτῆρα;

Ὁ μηνιαῖος μισθὸς τῶν εἰρημένων τριῶν καθηγητῶν ἦτο δι' ἕκαστον τάλληρα 25, ἐπληρώνετο δὲ καὶ μισθὸς ἐπιστάτου διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν σχολῶν ἐκ πιαστρῶν 25 μηνιαίως.

Ἡ σχολὴ ἐξηκολούθησεν ὑφιστομένη μέχρις οὗ διὰ τῆς ἀπὸ 19 Ὀκτωβρίου 1818 ἀποφάσεως τῆς Γερουσίας ἐκανονίσθησαν τὰ τῆς Δημοσίας Σχολῆς Ζακύνθου.

Ζάκυνθος ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ. ΖΩΗΣ

*) «Εἰκονογραφημένη», Ἀπρίλιος 1909.

* * *

ΝΕΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΚΑΛΩΣΥΝΗ

Στὸν τοῖχο, ποῦ τὸν φρύγει τὸ λιόπυρι,
ἀσθενικὸ λουλοῦδι ἔχει φυτρώσει.—
Κανεὶς δὲν τῶχει σπείρει
στὸν τοῖχο, ποῦ τὸν φρύγει τὸ λιοπῦρι.

Εἶν' ἡ ζωή του λίγη, καὶ τὸ ξέρει
πῶς γρήγορα τὰ φύλλα του θὰ στρώση
κατάχαμα τ' ἀγέρι.—
Εἶν' ἡ ζωή του λίγη καὶ τὸ ξέρει.

Μὰ ξέρει ἀκόμα πῶς ὁ ἔρμος τοῖχος
εἶνε σπιτιοῦ ριγμένου ἀπομεινάρι
κ' ἔχει ἀπομείνη δίχως
ἄλλους συντρόφους τώρα ὁ ἔρμος τοῖχος.

Δίχως συντρόφους, ναί· καὶ ξέρει ἀκόμα
πῶς εἶν' αὐτὸ τὸ μόνο του καμάρι·
χαμόγελο σὲ στόμα
θλιμμένον. Ναί, κ' αὐτὸ τὸ ξέρει ἀκόμα.

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ Γ. ΣΚΩΤ * * *

Εὔζωνος ἐκπνέων

Μικρὸς βοσκὸς ἐν Ἠπείρῳ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἡ παγκόσμιος παραγωγὴ τῶν βιβλίων

ΕΒΑΙΩΣ ἀκριβὴς στατιστικὴ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Τυπογραφίας, δημοσιευθέντων βιβλίων εἰς ὅλα τὰ κράτη τοῦ κόσμου δὲν ὑπάρχει· φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν ὑπερβαίνουν συμφώνως πρὸς τὸ ἐκδοθὲν δελτίον τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Διεθνοῦς βιβλιογραφίας τὸν ἀριθμὸν τῶν 11.833.810 συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν πρώτων βιβλίων τῶν ἐκτυπωθέντων κατὰ τὸ 1436-1500. Τὰ πρῶτα τυπωθέντα βιβλία κατὰ τὴν γνώμην τῶν Γερμανῶν σοφῶν ὑπερέβαινον τὰς εἴκοσι χιλιάδας. Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς οὗτος φαίνεται ὅτι εἶνε λίαν ὑπερβολικός. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶνε ἐξακριβωμένον, ὅτι 6,636 ἐξ αὐτῶν ἐτυπώθησαν εἰς Ἰταλίαν, 2.049 εἰς τὴν Ὁλλανδίαν καὶ 1,125 εἰς τὴν Γαλλίαν. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΣΤ'. ἑκατονταετηρίδος ἡ τύπωσις ἀνῆλθεν ταχύτατα εἰς ὕψος· 10,607,000 ἐτυπώθησαν συγγράμματα. Ἀπὸ τοῦ 1898 — 1900, ἤτοι εἰς μίαν διετίαν ἐτυπώθησαν 154,000 βιβλία. Ἡ τυπογραφικὴ παραγωγὴ βιβλίων ἔλαβεν ἐξέλιξιν σημαντικὴν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος. Ἀπὸ τοῦ 1900 δὲ μέχρι τοῦ 1908 ἐξῆλθον ἐκ τῶν παγκοσμίων τυπογραφείων 8.714.000 βιβλία. Ἡ μέση παραγωγὴ βιβλίων, ἡ ὁποία δὲν ἦτο παρὰ 1250 ἀπὸ τοῦ 1500 μέχρι τοῦ 1536, ὑπερέβη τὰς 10000 βιβλία κατ' ἔτος μόνον τῷ 1700. Τέλος κατὰ τῷ 1886 διὰ πρώτην φορὰν ὑπερέβη αὐτη τὰς ἑκατὸν χιλιάδας. Ἡ ἀναλογία δὲ ἀπὸ 1900-1908 εἶνε 1.084.375 κατ' ἔτος. Σήμερον ἡ παραγωγὴ τῶν βιβλίων εἶνε 140 φορὰς μεγαλειτέρα τῆς παραγωγῆς τῶν χρόνων τοῦ Γουτεμβεργίου.

Οἱ φίλοι καὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ βιβλίου

Ποῖος ἠμπορεῖ νὰ φαντασθῇ τὸ μυθῶδες ποσὸν τῶν ἐπὶ γῆς ὑπαρχόντων βιβλίων; Καὶ ὅμως τὸ εὗρεν Ἀμερικανὸς βιβλιογράφος, ὅστις βασιζόμενος εἰς τοὺς ἀσφαλεστέρους ὑπολογισμοὺς μᾶς βεβαιοῖ ὅτι ἐπὶ γῆς ὑπάρχουν 3,200,000,000 τόμοι. Ἡ ἀπαρίθμησίς των, ἡ ἀνάλυσις; ἡ προτίμησις, ἡ ἀπέχθεια τὴν ὁποίαν προκαλοῦν, ὅλα τέλος τὰ σχετιζόμενα μὲ τὸ βιβλίον ἀποτελοῦν τὸ ἔργον τοῦ Ἀμερικανοῦ, τὸ μέγα ἔργον διὰ τὸ ὁποῖον κατηνάλωσεν εἴκοσιν ἔτη τῆς ζωῆς του περισυλλέγων πᾶσαν πληροφορίαν περὶ τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ βιβλίον διὰ τοὺς ἀγαπῶντας ἢ τοὺς μισοῦντας αὐτό.

Μεταξὺ τῶν πληροφοριῶν τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλαὶ ἀρκετὰ περίεργοι.

Οὕτω, ὁ διάσημος Ἄγγλος μυθιστοριογράφος Ἐδουάρδος Μπάλουερ Λάϊτον προέτεινε τὴν θεραπείαν πασῶν τῶν ἀσθενειῶν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, ἀπὸ τῆς μεγαλειτέρας θλίψεως μέχρι καὶ τῶν ρευματισμῶν καὶ σοβαρῶς εἶχε κάμει ἕνα κατάλογον ἀναγνώσεως βιβλίων, τὸ ὁποῖον ἐπέγραφε «Θεραπευτικὴ βιβλιογραφία».

Ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου φυσικοῦ, ὁ ἱστορικὸς καὶ γεωγράφος Ἰωάννης Ἰάκωβος Ἀμπὲρ, διήρχετο τὴν Ἀμερικήν, ἠρκέσθη νὰ ἀναγνώσῃ μίαν Κινεζικὴν γραμματικὴν διὰ νὰ θεραπευθῇ ἐντελῶς ἀπὸ τὰς φοβερὰς ὀδονταλγίας καὶ ἀπὸ τὴν ἔναρξιν τῆς μανίας καταδιώξεως.

Κατὰ τὸ θέρος μὲ τὴν καυστικωτέραν θερμότητα ἡ ἀνάγνωσις τῆς «Διαβάσεως τοῦ Βερεζίνα» ἔφερε τὸ παράδοξον ἀποτέλεσμα τοῦ ρίγους καὶ τοῦ ψύχους εἰς τὸν διάσημον κριτικὸν Φιλάρετον Σάσλ.

Εἶνε ἀληθὲς ἐπίσης ὅτι τὸ πρὸς τὰ βιβλία πάθος δὲν ἔχει πολλάκις ὅρια.

Αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου του ὁ μέγας ἑλληνιστὴς Γουλιέλμος Μπουδὲ κατώρθωσε νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὸν γάμον καὶ νὰ κλεισθῇ εἰς τὴν βιβλιοθήκην του, ὅπως ἀποτελειώσῃ ἓν βιβλίον, τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὁποίου εἶχον διακόψει οἱ ἐλθόντες ὅπως τὸν ὁδηγήσουν εἰς τὸν ναόν.

Ἄλλος ἑλληνιστὴς καὶ φιλόσοφος τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος ὁ Ἀδριανὸς Τουρνὲμπ ἐσύρθη διὰ τῆς βίας ἀπὸ τὴν βιβλιοθήκην του, ὅπου ἐπὶ δύο μῆνας παρέμεινεν. Εἶχε λησμονήσει ὅτι ἐνυμφεύετο κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας.

Ὁ σοφὸς Ἀββᾶς Γκουζέ, ἀναγκασθεὶς νὰ πωλήσῃ τὴν βιβλιοθήκην του, ὅπως βοηθήσῃ ἑκατὸν ἐνορίτας του, καταστραφέντας ὑπὸ μεγάλης πυρκαϊᾶς, ἔγινε φθισικὸς καὶ ἀπέθανε.

Κατὰ τὰς ταραχὰς τῆς Σφενδόνης ἐν Παρισίοις τὸν ΙΖ' αἰῶνα ὁ ἰατρὸς Ἰάκωβος Γκουνὲλ βλέπων τὴν βιβλιοθήκην του πυρπολουμένην ὑπὸ ἐμπρηστῶν, ἐρρίφθη εἰς τὰς φλόγας καὶ εὗρε μαρτυρικὸν θάνατον μέσῳ τῶν καιομένων βιβλίων του.

Πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ὁ μαρκήσιος Σαλὰβρ φοβερὸς βιβλιογράφος ἀπέθανεν ἐκ μαρασμοῦ διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ προμηθευθῇ ἓν βιβλίον τὸ ὁποῖον... δὲν ὑπῆρχεν.

Ἀλλ' αὐτοὶ ὅλοι ἀγαποῦν τὰ βιβλία. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι φοβεροὶ διῶκται τοῦ βιβλίου. Εἶνε δὲ οὗτος ὁ Ναβονάσσαρ βασιλεὺς τῆς Βαβυλῶνος, ὁ ὁποῖος κατέστρεψε τὰς ἱστορίας τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων, ὁ Χαλίφης ὁ καταστρέψας τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἀλεξανδρείας, ὁ καρδινάλιος Ζιμενὲς, Ἱσπανὸς ὑπουργὸς καὶ Μέγας Ἱεροξεταστής, ὁ Κρόμβελ, ὅστις ἔκαυσε τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ὀξφόρδης, ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ Μέγας καὶ τόσοι ἄλλοι.

Μεταξὺ τῶν μᾶλλον ἀμειλίκτων καταστροφέων τῶν βιβλίων καταλέγονται οἱ παντοπῶλαι, οἱ ὀπωροπῶλαι, οἱ μικρέμποροι, οἱ ὑποδηματοποιοὶ καὶ τόσοι ἄλλοι ἐπαγγελματίαι. Ἐπίσης ὅμως φθορεῖς τοῦ βιβλίου εἶνε καὶ αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι μὲ ἐλαφροτάτην συνείδησιν καταστρέφουν τὰ βιβλία διὰ νὰ τὰ χρησιμοποιήσουν κατὰ τρόπον ἥκιστα κολακευτικὸν διὰ τὸ βιβλίον.

Ἔκθεσις βιβλίων

Εἰς τὴν Λειψίαν, τὴν ἀρχαίαν καὶ ἔνδοξον αὐτὴν πόλιν τῶν γραμμάτων, τῆς τέχνης καὶ τῶν ἐπιστημῶν, ἤνοιξε «Διεθνὴς ἔκθεσις βιβλιοτεχνίας καὶ Γραφικῆς» περιλαμβάνουσα πᾶν ὅ,τι ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν ὅλοι οἱ μὲ τὸ βιβλίον σχετιζόμενοι βιοτεχνικοὶ κλάδοι διὰ μέσου ὅλων τῶν αἰώνων καὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν. Ἡ ἰδέα τῆς ἐκθέσεως εἶνε ἐξόχως ἐπιτυχής. Ἐπιτυχεστέρα ἀκόμη εἶνε ἡ ἐκλογὴ τῆς Λειψίας ὡς ἕδρας τῆς ἐκθέσεως. Διότι οὐδεμία ἄλλη πόλις ἐν τῇ οἰκουμένῃ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ τόσας προόδους ἐν τῇ βιομηχανίᾳ τοῦ βιβλίου καὶ τῆς γραφικῆς, ὅσας ἡ περικαλλὴς μεγαλούπολις τῆς Σαξωνίας. Ἡ Λειψία εἶνε σήμερον διὰ τὸ βιβλιεμπόριον ὅ,τι οἱ Παρίσιοι διὰ τὸ συνάλλαγμα, ἡ Αἴγυπτος διὰ τὸν βάμβακα, ἡ Νέα Ὑόρκη διὰ τὸν σίδηρον, τὸ Λονδῖνον διὰ τὴν ναυτιλίαν καὶ ἡ Πετρούπολις διὰ τὰ γουναρικά. Δηλαδὴ ἡ μεγαλειτέρα ἀγορὰ τοῦ κόσμου διὰ τὰ βιβλία, μὲ τὸ εἰδικὸν βιβλιεμπορικὸν χρηματιστήριόν της, τὰ μεγάλα ἐργοστάσια τυπογραφίας καὶ γραφικῆς, ἐμπορικοὺς οἴκους διαθέτοντας κεφάλαια ἑκατομμυρίων, οἷοι οἱ τοῦ Μπρούκχαουζ, Τάϋπνερ, Μάγερ κλπ. Ἀπὸ τὴν Λειψίαν διοχετεύεται εἰς ὅλην τὴν Γερμανίαν ἐν μέρει δὲ καὶ εἰς τὸν κόσμον ὅλον τὸ πνεῦμα ὅλων τῶν ἐποχῶν ὑπὸ μορφὴν βιβλίου. Μὲ ἐκτύπωσιν ἀπαράμιλλον, χάρτην ἀρίστης ποιότητος καὶ ἐπιμέλειαν προκαλοῦσαν τὸν θαυμασμόν. Τὸ χειρότερον βιβλίον τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν Λειψίαν εἶνε τὰ στερεότυπα τῶν ἀρχαίων συγγραφέων τὰ ὁποῖα κυκλοφοροῦν καὶ ἐν Ἑλλάδι. Ὅλοι δὲ γνωρίζομεν τί εἶνε αὐτὰ τὰ στερεότυπα. Χαίρεται νὰ τὰ κρατῇ κανεὶς εἰς τὰ χέρια του. Οὔτε ἕνα λάθος δὲ μέσα!

Τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκθέσεως ἔγιναν πρό τινος παρουσίᾳ τοῦ Βασιλέως τῆς Σαξωνίας Αὐγούστου. Μετὰ τὴν ἐκφώνησιν διαφόρων πανηγυρικῶν λόγων, ὁ Βασιλεὺς Αὔγουστος ἤνοιξεν ἐπισήμως τὴν ἔκθεσιν, οὕτω δὲ παρεδόθη εἰς τὸ παγκόσμιον κοινὸν μία ἀπὸ τὰς μᾶλλον ἐνδιαφερούσας ἐκθέσεις.

Ἡ Ἔκθεσις ἀποτελεῖ μίαν μικρὰν πόλιν· τόση εἶνε ἡ ἔκτασις καὶ ἡ διαρρύθμισίς της. Ἡ πόλις ὅμως αὐτὴ ἔχει μίαν εὐχάριστον ἰδιορρυθμίαν. Εἶνε κηπούπολις, χωμένη μέσα εἰς δένδρα καὶ ἄνθη. Μία ἀπέραντος ἀνοιξις τὴν περιβάλλει. Τὰ περίπτερα, τριγυρισμένα ἀπὸ δένδρα καὶ κήπους εἶνε μικρὰ ἀνάκτορα μὲ ἰδικόν των ρυθμόν, ἰδικήν των ἀρχιτεκτονικὴν, ἰδικήν των ὡραιότητα. Περὶ αὐτὰ ἐκτείνεται ἡ λαμπρότης καὶ ἡ μαγεία πολυχρώμων συνθέσεων ἀνθέων. Παντοῦ δὲ ἡ σφριγηλὴ καὶ πλουσία βλάστησις τῶν δένδρων καὶ τῆς πρασινάδας. Εἰς τὸ κέντρον ἀνεγείρεται ἡ «Στοὰ τοῦ πολιτισμοῦ», ναὸς ἐντὸς τοῦ ὁποίου καταφαίνεται ἔξοχος ἡ ἐργασία τοῦ ἱστορικοῦ Λάμπρεχτ. Ἀπὸ τῆς κιονοτεύκτου πύλης τῆς στοᾶς αὐτῆς, ἀρχίζει ἡ περικαλλὴς «Λεωφόρος τῶν Ἐθνῶν», ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν μεγαλειτέραν ἀρτηρίαν τῆς ἐκθέσεως. Ἐπὶ τῆς λεωφόρου αὐτῆς ἀνεγείρεται κατάλευκον τὸ Γαλλικὸν περίπτερον εἰς χαρίεντα ρυθμὸν Λουδοβίκου ΙΔ', ὡς καὶ τὸ Ἰταλικὸν εἰς ρυθμὸν Ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως.

Ἐκεῖ καὶ τὸ Ἀγγλικόν, ἀπέριττον καὶ σοβαρόν, ἐκεῖ δὲ καὶ τὸ Ρωσσικόν, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μικρογραφίαν τοῦ ἐν Μόσχᾳ «Κρεμλίνου». Τὸ Αὐστριακὸν περίπτερον κομψότατον καὶ ἐκτεταμένον. Ἕνα ὀγκῶδες καὶ μέγα περίπτερον περιλαμβάνει τμήματα ὅλων τῶν ἄλλων Ἐθνῶν, ἀπὸ τῆς Νορβηγίας μέχρι τῆς Ἀργεντινῆς.

Πέριξ τῆς «Λεωφόρου τῶν Ἐθνῶν» ἔχουν ἀνεγερθῇ ὅλα τὰ λοιπὰ τμήματα, μεγάλα καὶ μικρά. Ὁλόκληρα ἐργοστάσια χάρτου, τυπογραφικῶν στοιχείων, γραφικῆς, χρωμολιθογραφίας, τυπογραφείων κλπ., ἀπὸ τῶν μεμβρανῶν τοῦ Πλάτωνος μέχρι τοῦ τελευταίου ἐκδοτικοῦ θαύματος τῶν ἡμερῶν μας. Τὸ παγκοσμίου φήμης χαρτοποιεῖον Χάϋνσμπούγκερ (ἱδρυθὲν πρὸ 200 ἐτῶν!) ἔχει μεταφέρει εἰς ἓν ἀπὸ τὰ τμήματα αὐτὰ ἓν κολοσσιαῖον μηχάνημα μήκους 70 μέτρων καὶ πλάτους 16. Τὸ μηχάνημα τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς μηχανικῆς καὶ κάμνει ὅ,τι θὰ ἔκαμνον μοχθοῦντες καὶ ἀγωνιζόμενοι 500 ἐργάται.

Τὰ διάφορα τμήματα τῆς ἐκθέσεως συμποσοῦνται εἰς 84 ἐν ὅλῳ, τὸ ἓν μᾶλλον ἐνδιαφέρον τοῦ ἄλλου.

Ἰδιαιτέραν προσοχὴν προσελκύει τὸ τμῆμα «Ὁ σπουδαστής». Ὁ τίτλος τοῦ τμήματος αὐτοῦ δεικνύει ποῖον καὶ τὸ περιεχόμενόν του. Τὸ μεγαλείτερον τμῆμα, ὁλόκληρος Ἀθηναϊκὴ συνοικία, εἶνε τὸ τμῆμα τῶν διασκεδάσεων. Αἴθουσαι χορῶν, καμπαρὲ, μαγικὰ ἀνάκτορα, θεατρίδια,—πρὸ παντὸς δὲ ζυθοπωλεῖα.

Ἡ «Διεθνὴς Ἔκθεσις βιβλιοτεχνίας καὶ Γραφικῆς» δεικνύουσα τὴν ἐξέλιξιν τοῦ βιβλίου καὶ τῆς τέχνης ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων μέχρι σήμερον, εἶνε διδακτικωτάτη συγκεντρώνουσα ἑκατοντάδας χιλιάδων ἐπισκεπτῶν. Θὰ διαρκέσῃ μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου.

Ὁ Αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἔκθεσιν τὴν Βιβλιοθήκην του ἥτις δὲν εἶνε τόσῳ πλουσία, ὅσον εἶνε ἀρχαία. Περιλαμβάνει 6,000 τόμων, ὧν πλεῖστοι ἠγοράσθησαν παρὰ τοῦ ἰδίου. Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Αὐτοκράτορος διαιρεῖται ὡς ἑξῆς, κατὰ τὰς ὑποδείξεις του: 1ον) Εἰς Ἐγκυκλοπαιδείας καὶ λεξικά. 2ον) Εἰς Νομικὰ συγγράμματα. 3ον) Εἰς Δημοσιονομικὰ καὶ εἰς ἔργα πολιτικῶν ἐπιστημῶν. 4ον) Εἰς πολιτικὰ ἀποικιακά. 5ον) Εἰς Ἀρχαιολογικὰ καὶ Μυθολογικά. 6ον) Εἰς βιογραφίας, ὑπομνήματα, ἀναμνήσεις καὶ ἀλληλογραφίας προσωπικάς. 7ον) Εἰς συγγράμματα στρατιωτικῆς τέχνης. 8ον) Εἰς Γεωγραφικὰ καὶ Ἐθνογραφικά. 9ον) Εἰς ἔργα τῆς γερμανικῆς φιλολογίας. 10) Εἰς φωτογραφικὰς συλλογάς.

Ἐπὶ ἑκάστου τόμου καλλιτεχνικώτατα σημειοῦται «Ἐν τῶν βιβλίων Γουλιέλμου τοῦ Β' Αὐτοκράτορος Βασιλέως».

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΝΕΟΙ ΠΑΠΥΡΟΙ

ΣΑΠΦΟΥΣ ΚΑΙ ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ

Ἐν Ὀξυρρύγχῳ τῆς Αἰγύπτου, κατὰ τὰς ἐνεργουμένας αὐτόθι ἀνασκαφάς, ἀνευρέθησαν ἐσχάτως νέοι πάπυροι, σπουδαιοτάτης σημασίας. Ὁ εἷς τούτων περιλαμβάνει νέον, ἄγνωστον μέχρι τοῦδε, ποίημα τῆς Λεσβίας Σαπφοῦς. Δημοσιεύσμεν κατωτέρω τὸ κείμενον τοῦ ποιήματος, ὡς συνεπληρώθη διὰ τὴν «Κλασικὴν Ἐπιθεώρησιν» ὑπὸ τοῦ κ. J. M. Edmonds καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κανταβριγίας:

Ο]ἱ μὲν ἰππήων στροτὸν οἱ δὲ πέσδων
οἱ δὲ ναῶν φαῖτ' ἐπὶ γᾶν μέλαιναν
ἔ]μμεναι κάλλιστον· ἔγω δὲ κῆν' ὄττῳ τις ἔραται.
πά]γχυ δ' εὐμαρὲς συνετὸν ποῆσαι
πα]ντὶ τ[οῦ]τ'· ἀ γὰρ πόλυ περσκόπεισα
κά]λλος ἀνθρώπων Ἑλένα τὸν ἄνδρα κρίννεν ἄρ]ιστον,

ὃς τὸ πάν] σέβας Τροΐα]ς ὄ]λεσσ]ε,
κοὐδὲ πα]ιδὸς οὐδὲ [φίλ]ων το[κ]ήων
μᾶλλον] ἐμνάσθη, ἀ[λλὰ] παραγαγ' αὐτὰν
πῆλε φίλει]σαν
Ὤρος· εὔκ]αμπτον γὰρ [ἀεὶ τὸ θῆλυ
αἶ κέ] τις κούφως τ[ὸ πάρον ν]οήσῃ·
οὐ]δὲ νῦν, Ἀνακτορί[α, τ[ὸ'μέμνα
δὴ] παρεοίσας,
τᾶ]ς κε βολλοίμαν ἔρατόν τε βᾶμα
κ] ἀμάρυγμα λάμπρον ἰδῆν προσώπω
ἢ τὰ Λύδων ἄρματα κἀν ὄπλοισι
πεσδομ]άχεντας·
εὖ μέν ἴδ]μεν οὐ δυνατὸν γενέσθαι
λῶτ' ἐ]ν ἀνθρώποις· πεδέχην δ' ἀρ]ᾶσθαι
[τῶν πέδειχόν ἐ]στι βρότοισι λῶρον]
[ἢ λελάθεσθαι.]

Αἱ ἐν ἀγκύλαις λέξεις καὶ γράμματα δὲν ἀπαντῶσιν ἐν τῷ παπύρῳ καὶ ἐνῶ ἡ ἐπανόρθωσις τοῦ βεβλαμμένου κειμένου εἷς τινα σημεῖα ὑπῆρξεν εὐκολωτάτη, εἶνε ἄλλα τινὰ χωρία, ἰδίᾳ ἐν τῇ τελευταίᾳ στροφῇ, ὅπου αἱ παρεμβληθεῖσαι λέξεις ἐστηρίχθησαν καθαρῶς ἐπὶ τῆς εἰκασίας. Τὸ ποίημα ἀτυχῶς δὲν εἶνε πλῆρες. Ἡ συμπλήρωσις ἐν τούτοις τοῦ κ. Ἔδμονδς θεωρεῖται ὑπό τινων τῶν παρ' ἡμῖν φιλολόγων ὡς βεβιασμένη.

Ἡ μετάφρασις τὴν ὁποίαν παρέχει ὁ κ. Ἔδμονδς ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Τὸ ὡραιότερον πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον μερικοὶ λέγουν ὅτι εἶνε πληθὺς ἱππέων, ἄλλοι πληθὺς πεζῶν, καὶ ἄλλοι ὁμὰς πλοίων· ἀλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι εἶνε ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷ κανείς. Καὶ εἶνε εὔκολον νὰ γείνῃ τοῦτο νοητὸν εἰς πάντα. Ἡ Ἑλένη, ἡ ὁποία ἀντίκρυσε τόσην ἀνθρωπίνην ὡραιότητα, ἐξέλεξεν ὡς ἄριστον τὸν ἄνδρα, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ πλήρης καταστροφεὺς τῆς τιμῆς τῆς Τροίας· οὐδὲ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν της τὸ τέκνον ἢ τοὺς προσφιλεῖς γονεῖς, ἀλλὰ παρεπλανήθη ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος νὰ χαρίσῃ τὴν καρδίαν της πολὺ μακράν. Διότι ἡ γυνὴ εἶνε πάντοτε εὐμετάβλητος, ὅταν ἀποβλέψῃ ἐπιπολαίως εἰς τὸ παρὸν καὶ τὸ εὐχάριστον.

«Τοιουτοτρόπως σήμερον καὶ σύ, ὦ Ἀνακτορία μου, δὲν φαίνεσαι ὅτι φροντίζεις διὰ τὴν παρουσίαν ἐκείνης, τῆς ὁποίας ἐγὼ θὰ ἐπροτίμουσα τὰ γλυκέα ἴχνη τῶν ποδῶν καὶ τὴν θέαν τοῦ ἐκπάγλου προσώπου της ἀπὸ ὅλα τὰ ἅρματα καὶ τοὺς σιδηροφράκτους ὁπλίτας τῆς Λυδίας. (Γνωρίζω ὅτι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ἀπολαύσῃ τὰ βέλτιστα· ἐν τούτοις, τὸ νὰ παρακαλῇ τις ὅπως ἀποκτήσῃ συμμετοχὴν εἰς ὅ,τι ἄλλοτε συμμετέσχεν, εἶνε καλλίτερον παρὰ νὰ τὸ λησμονῇ τις. ....»

Ὁ πάπυρος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου περιλαμβάνονται οἱ ἀνωτέρω στίχοι, φέρει τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν: «Τὸ πρῶτον βιβλίον τῶν λυρικῶν τῆς Σαπφοῦς, 1332 στίχοι». Ἀτυχῶς ἐξ ὅλου τούτου τοῦ θησαυροῦ μόλις ἄλλαι δώδεκα στροφαὶ εἶνε δυνατὸν νὰ συμπληρωθῶσιν. Οἱ λοιποὶ στίχοι εἶνε ἐντελῶς κατεστραμμένοι.

Τὸ ἀνευρεθὲν ποίημα κρίνεται ὑπό τινων ὡς ψυχρόν. Βεβαίως δὲν ἔχει τὸ πάθος τὸ ὁποῖον διακρίνει τὴν «Ἐπίκλησιν πρὸς τὴν Ἀφροδίτην» τῆς ἰδίας ποιητρίας. Καὶ τοῦτο διότι ἡ Σαπφὼ εἶχεν ὡς ἐπάγγελμα τὴν ποίησιν καὶ συνεπῶς ἔγραφεν ἐκτὸς τῶν ἐμπνευσμένων ποιημάτων καὶ ἄλλα διὰ τὰς φίλας της. Τὸ ἀνευρεθὲν δὲν προσθέτει τίποτε σχεδὸν εἰς τὴν φήμην της ὑπὸ ἔποψιν ποιητικῆς ἐξάρσεως. Χαρακτηρίζει ἐν τούτοις τὴν ἁπλότητα καὶ τὴν σαφήνειαν τῆς στιχουργίας της.

Περὶ τοῦ εὑρεθέντος ποιήματος ἐποιήσατο ἀνακοίνωσιν ἑρμηνευτικὴν ὁ καθηγητὴς κ. Σ. Κουγέας, ἀναγνώσας, παραδόξως, μίαν μαλλιαρὴν μετάφρασιν. Ὡμίλησεν ἐπίσης καὶ περί τινων ἀποσπασμάτων τοῦ ποιητοῦ Ἀλκαίου ἐκ τῶν 40 εὑρεθέντων, ἐφθαρμένων τῶν πλείστων, καὶ δημοσιευθέντων εἰς τὸν ἄρτι ἐκδοθέντα ἐν Λονδίνῳ τόμον τῶν Παπύρων τοῦ Ὀξυρρύγχου (τομ. Χ.) καθὼς ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τοῦ κ. A. Hunt καὶ συνεπληρώθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Βιλαμόβιτς.

* * *

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἄνω Σαπφικῶν στροφῶν, νέου ποιητικοῦ θησαυροῦ ἀνηγγέλθη ἡ ἀπόκτησις. Ὁ ἐπιφανὴς Ἄγγλος λόγιος Ἰ. δὲ Μονὶνς Τζόνσων, ἐνεργήσας προσφάτως ἀνασκαφὰς ἐν Αἰγύπτῳ ἀναλώμασι τοῦ «Ταμείου τῶν Αἰγυπτιακῶν Ἐξερευνήσεων» ἀνεῦρε διάφορα φύλλα παπύρου ἐντὸς τῶν ὁποίων περιέχονται 500 στίχοι τοῦ μαγευτικοῦ ποιητοῦ τῶν Συρακουσῶν τῆς 3ης π. Χ ἑκατονταετηρίδος, τοῦ πατρὸς τῆς βουκολικῆς ποιήσεως Θεοκρίτου. Ὁ νέος πάπυρος ἀναγόμενος χρονολογικῶς εἰς τὴν πέμπτην ἢ ἕκτην μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα,

ἀνευρέθη ὁμοῦ μετ' ἄλλων, φιλολογικῆς κυρίως φύσεως, ἐν Ἀντινόῃ τῆς Ἄνω Αἰγύπτου.

Αἱ ἀνευρεθεῖσαι σελίδες τοῦ παπύρου, ὁ ὁποῖος φαίνεται ὅτι ἀρχικῶς περιελάμβανεν ὅλα τὰ Εἰδύλλια τοῦ χαριτωμένου ποιητοῦ, εἶνε πλατύταται, διατηροῦνται δὲ ἀρκετὰ καλῶς.

Δεδομένου ὅτι τὰ ἀποσωζόμενα Μεσαιωνικὰ χειρόγραφα δὲν εἶνε παλαιότερα τῆς 13ης μ. Χ., ἑκατονταετηρίδος, τὸ νέον εὕρημα ἔχει ἐξαιρετικὴν ἀξίαν, ἂν καὶ ἡ σπουδαιότης του δὲν ἠμπορῇ νὰ ἐκτιμηθῇ ἐπακριβῶς, προτοῦ τὸ κείμενον συναρμολογηθῇ προσηκόντως καὶ ἀντιγραφῇ.

Τόσον ὁ πάπυρος τοῦ Θεοκρίτου, ὅσον καὶ πάντες οἱ ἄλλοι οἱ συνανευρεθέντες ἐν Ἀντινόῃ θὰ ἐκδοθοῦν ἐν Λονδίνῳ τὸ προσεχὲς ἔτος ἐν εἰδικῷ τόμῳ.

Μέχρι σήμερον ὀλίγοι μόνον στίχοι τοῦ Θεοκρίτου ἐκ τῶν Εἰδυλλίων του εἶχον ἀνακαλυφθῇ ἐν Ὀξυρρύγχῳ, τὸ γεγονὸς δὲ τῆς ἀνευρέσεως αὐτόθι καὶ νέου χειρογράφου τοῦ αὐτοῦ ποιητικοῦ ἀριστουργήματος εἶνε χαρακτηριστικόν, καθότι θεωρεῖται βέβαιον ὅτι ὁ μέγας βουκολικὸς διέμεινεν ἐπί τινα χρόνον ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Πυραμίδων.

Ποικίλη Σελίς

Ὁ νέος Μόζαρτ.

Κατάπληξιν ἐνεποίησεν ἐν Λονδίνῳ τὸ φαινόμενον τοῦ ἑπταετοῦς Ἰταλοῦ Οὐίλλυ Φερρέρο, ὅστις παρουσιάζει μοναδικὴν μουσικὴν ἰδιοφυΐαν. Ἐκλήθη «ὁ Μόζαρτ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος». Ἐν Πετρουπόλει καὶ Παρισίοις καὶ ἤδη ἐν Λονδίνῳ ἔδωσε δείγματα τῆς ἐξόχου τέχνης τοῦ διευθύνειν ὀρχήστραν. Εἰς τὸ Ἄλμπερτ Χώλ τοῦ Λονδίνου διηύθυνε 90μελῆ τοιαύτην. Τὰ δυσκολώτερα προγράμματα δὲν τοῦ κάμνουν ἐντύπωσιν. Μπετόβεν, Βάγνερ, Μπάχ, Μένδελσον τοῦ εἶνε γνωριμώτατοι. Ἐγεννήθη ἐν Τουρίνῳ τῷ 1907. Ἔχει ὡραῖα χαρακτηριστικά, ἐανθός. Ἄγνωστον παραμένει πῶς ἐξέμαθε τὴν μουσικήν· πάντες οἱ συγγενεῖς του ὅτιως εἶνε μουσικοί, ὁ μπεμπὲς δ' αὐτὸς εἰς ἡλικίαν δέκα πέντε μηνῶν ὅταν ἠκροᾶτο μουσικὴν συνεκινεῖτο, ἐδάκρυε καὶ διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῆς κεφαλῆς παρηκολούθει τὸν χρόνον, ὑποδεικνύων τοὺς ρυθμοὺς μετὰ μεγάλης ἀκριβείας. Πενταετὴς διηύθυνεν εἰς τὸ ἐν Ρώμῃ θέατρον «Κοστάντζι» ὀρχήστραν. Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι δὲν εἰξεύρει οὔτε μίαν νόταν μουσικῆς, οὔτε ἐδιδάχθη ποτέ. Ἀρκεῖ νὰ ἀκούσῃ ἅπαξ παιζόμενον ἔν ἔργον καὶ ἀμέσως διευθύνει τὴν ἐκτέλεσιν. Εἶνε δὲ καὶ συνθέτης.

Διὰ μερικοὺς συγγραφεῖς

Ὁ Ἄγγλος διηγηματογράφος Κίπλινγκ ἀνέστειλεν ἐσχάτως τὴν ἔκδοσιν ἔργου αὐτοῦ τὴν τελευταίαν στιγμήν, καθ' ἣν ἦτο ἐντελῶς ἕτοιμον. Τὸ ἔργον ἐτιτλοφορεῖτο «Τεσσαράκοντα πέντε πρωΐαι», ἐγράφη δὲ ἀμέσως μετὰ τὴν πρωτοφανῆ ἐπιτυχίαν τῶν «Διηγημάτων ἐκ τῶν λόφων». Ὁ ἐκδότης ἡτοιμάζετο νὰ διανείμῃ εἰς τὰς ἐφημερίδας τὰς ἀγγελίας τῆς δημοσιεύσεως, τὸ ἔργον εἶχεν ἐκτυπωθῆ, ὅταν ὁ συγγραφεὺς ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸς ἀνάγνωσιν εἰς διάσημόν τινα κριτικόν, ζητῶν παρ' αὐτοῦ γνώμην εἰλικρινῆ καὶ ἀμερόληπτον.

«Ἀείζει — ἀπεφάνθη ὁ κριτικός — τόσον, ὅσον καὶ τὰ «Διηγήματα ἐκ τῶν λόφων».

«Τοῦτο δὲν ἀρκεῖ, ἀπήντησεν ὁ Κίπλινγκ, ἂν δὲν ἐπέτυχον νὰ φέρω εἰς φῶς τί καλλίτερον τοῦ τελευταίου μου ἔργου· προτιμῶ νὰ μὴ δημοσιεύσω ἄλλο». Καὶ ὄντως διέταξεν ἀμέσως ἵνα ὁλόκληρος ἡ ἔκδοσις παραδοθῇ εἰς τὰς φλόγας. Δὲν εἶνε γνωστὸν ἂν διετήρησε τὸ χειρόγραφον, βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι οὐδὲν ἀντίτυπον τοῦ καταδικασθέντος ἔργου διέφυγε τὸ πῦρ.

Ὑπάρχει καὶ τρίτη Τζοκόντα;

Εἶνε γνωστόν, ὅτι ἐκτὸς τῆς Τζοκόντας, τῆς κλαπείσης ἀπὸ τὸ Λοῦβρον, ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη τοιαύτη εἰς τὴν Μαδρίτην. Ἐπίσης ὅμως εἶνε γνωστὸν εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον, ὅτι ὁ περίφημος ζωγράφος Λεονάρδος Ντὰ Βίντσι εἶχε ζωγραφίσῃ μίαν τρίτην Τζοκόνταν, τῆς ὁποίας ὅμως τὰ ἴχνη ἔχουν χαθῆ. Ἤδη εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην ὑπάρχει μία Τζοκόντα, ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἀνήκει εἰς τὸν Ντὰ Βίντσι. Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶνε ἰδιοκτησία τοῦ δόκτορος Ἔντμαν, τοῦ ὁποίου οἱ πρόγονοι καὶ ἰδιαιτέρως ὁ Οὐίλλιαμ Ἔντμαν ἔζησεν εἰς τὸ Παρίσι πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, συχνάζων εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Λουδοβίκου τοῦ 16ου καὶ χαίρων τῆς εὐνοίας τῆς Μηρίας Ἀντουανέτας. Ὅταν ἀνεχώρησεν ὁ Ἔντμαν ἐκ Παρισίων, ἡ Ἀντουανέτα τοῦ ἐδώρησε τὴν περίφημον τρίτην Τζοκόνταν.

Ἡ εἰκὼν τῆς Εἰρήνης

Ὁ γνωστὸς διεκατομμυριοῦχος Κάρνεζι, ἐξακολουθῶν τὴν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης προπαγάνδαν του, διέταξε νὰ ἐκτυπωθοῦν πεντήκοντα χιλιάδες ἀντιτύπων μιᾶς εἰκόνος, τὰ ὁποῖα θὰ διανεμηθοῦν μεταξὺ τῶν κυριωτέρων Κολλεγίων καὶ Πανεπιστημίων ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου. Παριστᾷ ἕνα στρατιώτην ἕτοιμον ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὸν πόλεμον τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἀποχαιρετᾷ τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ παιδάκια του, ἅτινα κλαίουν. Εἰς τὸ βάθος διακρίνεται ἕνα σελλωμένο ἄλογο καὶ ἕνας στρατιώτης, κρατῶν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ. Ἕνα ἀπὸ τὰ παιδάκια τοῦ στρατιώτου ἐρωτᾷ τὸν ἀναχωροῦντα πατέρα του καθὼς φαίνεται ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς εἰκόνος ὑπαρχούσης ἐπιγραφῆς· «Μπαμπᾶ, πᾶς νὰ σκοτώσῃς τὸν μπαμπᾶ ἄλλης μικρούλας σὰν καὶ μένα;» Ὁ Κάρνεζι ἀπέστειλε μέχρι τοῦδε ἄφθονα ἀντίτυπα εἰς τὰ Πανεπιστήμια τοῦ Πεκίνου, τοῦ Τόκιο καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ ἀρχαιότερον μουσεῖον.

Τὸ ἀρχαιότερον ἐν τῷ κόσμῳ μουσεῖον εἶνε τὸ ἐπιστημονικὸν μουσεῖον τοῦ Νάρα, μικρᾶς πόλεως τῆς Ἰαπωνίας. Ἱδρυθὲν κατὰ τὸ 656 ἀριθμεῖ ἤδη 1158 ἔτη ζωῆς. Περιλαμβάνει πλουσιωτάτην συλλογὴν μετάλλων, διάφορα δείγματα ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν ξύλων, φυτῶν καὶ πλῆθος πολυτίμων ἀντικειμένων Ἰαπωνικῆς τέχνης. Τὸ Ἰαπωνικὸν τοῦτο μουσεῖον σπανίως ἀνοίγει τὰς πύλας αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐπισκέπτας, καθ' ἕκαστον δὲ ἔτος κατὰ τὸ ἔαρ Αὐτοκρατορικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπιθεωρεῖ τὰς διαφόρους συλλογάς, πληροφορεῖται περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν καὶ ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν ληπτέων μέτρων. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὀλίγιστοι τινὲς προσκεκλημένοι εἰσδύουσιν εἰς τὸ πανάρχαιον ἐπιστημονικὸν ἐκεῖνο τέμενος.

ΕΥΤΥΧΙΑ ΚΑΜΠΑΝΑΚΗ

ΔΥΟ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ἔκθεσις Γ. Στρατηγοῦ

ΠΟΛΕΜΟΣ ἔσχεν ἀπήχησιν ἐν τῇ τέχνῃ ἀρκετὰ ἱκανοποιητικήν. Πέντε ἐκθέσεις ζωγραφικῆς, καὶ ἰσάριθμαι κυοφορούμεναι, ἀποτελοῦν φαινόμενον ἄξιον νὰ ἐξορθῇ.

Πρό τινος ἤνοιξεν ἡ ἔκθεσις τοῦ κ. Γ. Στρατηγοῦ, νεήλυδος ζωγράφου, ὅστις ἀφοῦ ἐπεράτωσεν εὐδοκίμως τὰς σπουδάς του ἐν τῷ ἡμετέρῳ Πολυτεχνείῳ, διέμεινεν ἐπὶ 10 ἔτη ἐν Μονάχῳ, ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ πολέμου.

Εἰς δύο αἰθούσας τοῦ Ζαππείου ἐκθέτει ἔργα δύο περιόδων. Ἐν τῇ πρώτῃ ἐκτίθενται ἔργα του γενόμενα ἐν Μονάχῳ, γενικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ αὐστηρᾶς τεχνοτροπίας, εἰς τὰ ὁποῖα φαίνεται ὁ ἀτομισμὸς τοῦ καλλιτέχνου. Εἰς τὴν ἄλλην συνεκεντρώθησαν πίνακες καὶ σκίτσα τοῦ τελευταίου πολέμου.

Τὰ ἔργα τοῦ Μονάχου ἔχουν γενικῶς κάτι τι τὸ βαρύ, τὸ βόρειον. Σκοτεινὰ χρώματα, αὐστηραὶ γραμμαί, θέματα σοβαρά, μελετημέναι σπουδαί. Τὰ πολεμικὰ εἶνε φωτεινά, μὲ τὸ θάμβος τοῦ Ἑλλ. ἡλίου, μὲ τὴν ζωηρότητα τῆς μεσημβρινῆς ζωῆς, μὲ ταχύτητα σχεδιασμένα, οἱονεὶ φευγαλέα. Τόση διαφορά, ὥστε νὰ νομίζῃ κανεὶς ὅτι δὲν εἶνε ὁ αὐτὸς τεχνίτης καὶ τῶν δύο τμημάτων.

Ἐκ τῶν πρώτων, ἐξέχουν: Το «Ἀκρογιάλι», μέγας πίναξ παριστῶν ἐν ἐπιθαλάσσιον σπήλαιον μὲ μίαν νύμφην λουομένην, ἐνῷ ὄπισθεν κυπάρισσοι ὑψοῦνται, μία ἐξιδανίκευσις Κερκυραϊκῆς τοποθεσίας, μὲ μίαν ζύσιν ποιητικωτάτην, μὲ μίαν τεχνοτροπίαν ἐπιμελημένην.—Μία κατατομὴ νεανίδος, ἡ ὁποία καίτοι δὲν ἑλκύει ἐκ πρώτης ὄψεως τοῦ ἐπισκέπτου τὴν προσοχήν, εἶνε ἐ· τούτοις πολὺ τεχνική, ἐκτεθεῖσα εἰς τὴν Ceccecion τοῦ Μονάχου καὶ τοῦ Βερολίνου. Εἶνε τελειωμένη ἐκ τοῦ προχείρου, θηλαδὴ χωρὶς ἐπεξεργασίαν καὶ ὅμως φαίνεται τελείως εἰργασμένη. Ἡ «Κυριακὴ ἀνάπαυσις τῶν ἁλιευτικῶν πλοίων», μία χωριτωμένη παράταξις πλοιαρίων μὲ τὰ κόκκινα πανιὰ ἀνοιγμένα, ἐνῷ γλάροι ἐφάπτονται τῶν ὑδάτων, ἐν δὲ κιτρινωπὸν φῶς προσπίπτει ἐκ τοῦ βάθους, δίδον εἰς τὴν εἰκόνα ἁρμονικὸν θέλγητρον. Ὁ «πειρασμὸς τοῦ Ἀγ. Ἀντωνίου», σπουδὴ ἐν μικρογραφίᾳ ἥτις ἐχρησίμευσε δι' ἄλλον μεγάλον πίνακα ἐν Μονάχῳ· ὁ ἅγιος μὲ τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα ὁραματίζεται ἐντὸς θάσους γυμνὴν γυναῖκα — εἰς τὰς κνήμας τῆς ὁποίας συστρέφεται ὁ ὄφις — καὶ ἐξίσταται ἐκ τῶν θελγήτρων της, μολονότι ἡ μορφή του, ἡ ὁποία ἔχει καὶ κάτι τὸ Ἑλληνικόν, εἶνε μᾶλλον γαληνία. «Αἰνεῖτε τὸν Κύριον» — γέρων μοναχὸς ἀναγινώσκει ἐκκλησιαστικὸν βιβλίον ἐνῷ φαντάζεται χορὸν ἀγγέλων ψάλλοντα ὅστις καὶ διαγράφεται ἀμυδρῶς παραπλεύρως του. Εἶνε πίναξ μεγάλης φυσικότητος, ἐπιτυχοῦς χρωματισμοῦ, μὲ μίαν τεχνοτροπίαν διακοσμητικήν, μὲ τὸ χρῶμα ἄφθονον τεθειμένον ἐπὶ εὐθείας ἐπὶ τῆς ὀθόνης, ἄνευ ἀναλύσεως εἰς τὴν παλέταν.

Ἐπίσης ἐξαιρετικῆς μνείας ἀξίζουν μία σπουδὴ βιολιστοῦ, ἥτις καὶ ἐν Μονάχῳ ἐκτεθεῖσα προκάλεσε τὴν προσοχὴν τῶν εἰδημόνων, τὰ «Τελευταῖα δέματα» εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἔθεσε ὁ ζωγράφος τὴν τελευταίαν πινελιάν, πίναξ μὲ μεγάλην ἀπλότητα χρωματισμοῦ ἀποδίξων μίαν γαλήνην ἀγροτικὴν καὶ ἡ «Ἐπιστροφὴ ἀπὸ τὸ ψάρευμα» — βάρκες ἐπιστρέφουσαι εἰς τὴν παραλίαν μὲ ἀνοικτὰ πανιά, ἐνῷ ἡ σελήνη φωτίζει σύννεφα αἰωρούμενα καὶ τῆς θαλάσσης τὰς ἀναπάλσεις.

Τὰ δύο τελευταῖα ἔργα, ἐμπνευσθέντα ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, εἶνε τεχνικῶς καλά, ἀλλὰ δὲν ἱκανοποιοῦν τὸν Ἕλληνα θεατήν.

Μία ἐξαιρετικὴ ἱκανότης τοῦ κ. Στρατηγοῦ εἶνε ἡ τέχνη του εἰς τὰ σχεδιογραφήματα τῶν διαφημίσεων. Εἶνε ὁ πρῶτος Ἕλλην, ὅστις μᾶς δεικνύει ἐπίδοσιν εἰς τὸ δύσκολον τοῦτο εἶδος τῆς τέχνης. Εἰς τὴν Διακοσμητικήν, ὡς γνωστόν, κρατοῦν τὰ σκῆπτρα σήμερον οἱ Γερμανοὶ καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ Ἱσπανοί. Ὁ κ. Στρατηγὸς κατώρθωσεν ὥστε ἱκαναὶ διαφημίσεις του νὰ βραβευθοῦν ἐν αὐτῇ τῇ Γερμανίᾳ. Ἡ διαφήμισις τῶν ἀρωμάτων, τοῦ ἐργοστασίου μεταλλουργίας, χρωματοπωλείου, καφενείου — πολὺ νεωτεριστικὴ — τῶν οἴνων, ἐν ᾗ εἰκονίζεται ὁ Σάτυρος ἱππεύων τὴν γυμνὴν σφαῖραν, τῶν σιγαρέττων μία σειρά, εἶνε καλλιτεχνήματα, ὅλα ἔγχρωμα, ἑλκυστικὰ διὰ τὸν σκοπόν, δι' ὃν ἐφιλοτεχνήθησαν. Μία σπουδὴ ἐξωφύλλου θὰ ἦτο καλή, ἐὰν τὸ χέρι τῆς γυναικὸς τὸ τεταμένον δὲν ἦτο ἀσχεδίαστον· καὶ ὅμως κα ε ς βιομήχανος ἢ καταστηματάρχης δὲν προσέτρεξε εἰς τὸν κ. Στρατηγὸν νὰ παραγγείλῃ διαφήμισιν. Πόσον ὀπίσω εἴμεθα...

Ἀλλὰ τοὺς ἐπισκέπτας ἑλκύει ἰδιαίτατα ἡ αἴθουσα τῶν πολεμικῶν πινάκων. Ἂν ληφθοῦν ὑπ' ὄψει αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ἐν μέσῳ τῶν πολεμικῶν ἐνεργειῶν ὁ ζωγράφος ἦτο ἠναγκασμένος νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ ἀποδίδῃ μὲ ἠλεκτρικὴν ταχύτητα τὰς καταλλήλους καὶ κρισίμους στιγμάς, δέον νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ὁ κ. Στρατηγὸς ὑπῆρξεν ἐπιδέξιος, ταχὺς εἰς τὴν ἀντίληψιν, φυσικὸς εἰς τὴν ἀναπαράστασιν. Βεβαίως εἰς μίαν τοιαύτης ταχύτητος καὶ μετὰ πολλῶν ἐμποδίων ἐργασίαν δὲν εἶνε εὔκολον νὰ παρουσιάσῃ εἰς καλλιτέχνης τί τὸ τέλειον καὶ ἐν τούτοις ὀλίγοι εἶνε οἱ πίνακες οἱ ὁποῖοι χρῄζουν ἐπεξεργασίας ἢ ὑπελείφθησαν τῶν προσπαθειῶν τοῦ καλλιτέχνου. Ὁ «Βασιλεὺς μετὰ τὴν μάχην τοῦ Κιλκὶς» εἰς μέγα σχῆμα, ἱστάμενος ἐπὶ λόφου, μὲ στολὴν ἐκστρατείας καὶ μὲ τὸ σιγάρον

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ἐπὶ τῶν λόφων τοῦ Κιλκὶς
Πίναξ Γ. Στρατηγοῦ

εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, εἶνε φυσικώτατος· δὲν φαίνεται ὁ Στρατηλάτης, ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς ἡγεμών, ὁ θετικὸς ἅμα καὶ ἀνεπιτήδευτος. Ἔχει πολλὴν ὁμοιότητα φυσιογνωμικήν, εἰς ἣν συνέβαλεν ἡ ἀφελὴς στάσις ἣν ἔλαβεν ὁ Βασιλεὺς — προτέρημα τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς μέγαν βαθμόν. Ὡς προσωπογραφία κρίνεται καλλιτέρα τῆς τοῦ Σκώτ. Μόνον ἴσως τεχνικῶς θὰ παρετήρει τις ὅτι ἡ περισκελὶς εἰς τὸν δεξιὸν πόδα πτυχοῦται ὑπὲρ τὸ δέον.

Ἡ «μάχη τοῦ Σαρανταπόρου» ἂν καὶ προσχέδιον, ἂν καὶ τὸ τοπεῖον ἐσχεδιάσθη ἀπὸ μνήμης, δεικνύει ἐν τούτοις μεγάλην προσοχήν, ὡς πολυσύνθετον δὲ εἰς λεπτομερείας ἐπιτυχῆ διάταξιν. Ἐπεξεργαζόμενος ὁ πίναξ εἰς μέγα σχῆμα, κατόπιν ἐπιτοπίου μελέτης, θὰ ἀποτελέσῃ ἀναμφιβόλως τὸ ὡραιότερον ἔργον τοῦ κ. Στρατηγοῦ.

Ἐπίσης διακρίνεται ὑπὲρ τοὺς ἄλλους πίνακας ὁ «Ἑορτασμὸς τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης», πίναξ ἄριστα φωτισμένος μὲ φῶς λάμπας, εἰς ὃν διακρίνεται ὁ Βασιλεὺς μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατηγείου. Ἡ «Πορεία στρατιωτῶν τοῦ Α'. συντάγματος πρὸς τὸ Μπέλεσι» ἔχει ζωὴν καὶ κίνησιν, ἐκ δὲ τῶν μικροτέρων, ἄξιος ἰδιαιτέρας προσοχῆς εἶνε ἡ Ἔφοδος διὰ τῆς λόγχης τῶν εὐζώνων, ὁρμητική, μὲ τὸν ἀξιωματικὸν ξιφήρη—προσχέδιον μεγάλου πίνακος—καὶ ἡ ἐπὶ αὐτοκινήτου ἀναχώρησις ἐκ Δράμας τοῦ Βασιλέως μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἐπιτελείου. ὃν ἀκολουθεῖ ἔφιππος φρουρά, ἐνῷ διακρίνονται παρατεταγμένοι εὔζωνοι εἰς τὸ βάθος.

Ἡ μεγάλη στάσις ὑπὸ τὸν λόφον παρὰ τὸ Δεμὶρ Ἰσσὰρ, διακρίνεται διὰ τὸν καλὸν χρωματισμὸν, πρασινοκίτρινον· παριστᾷ ἀνάπαυσιν τῶν στρατιωτῶν· ὄπισθεν διαφαίνονται τὰ βουνὰ ἰσβαφῆ μὲ περιπολίας νεφῶν. Τὸ Garage ἐν Θεσσαλονίκῃ ἔχει ἀρίστην προοπτικήν, ἀλλ' εἶνε ἀνεπεξέργαστον τὸ πρόσωπον τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Εἰς τὸν καλλιτέχνην ἀρέσει ὑπερβαλλόντως ὁ πίναξ τοῦ στρατιώτου ἀναγινώσκοντος εἰς τοὺς συναδέλφους του τοὺς ὅρους τῆς εἰρήνης· ἴσως φανῇ τοῦτο παράδοξον· καὶ ὅμως αὐτὸς ὁ πίναξ, ὅστις ἔγινεν εἰς εἴκοσι λεπτά, ἐπὶ καρτονίου, ἔχει ὅλην τὴν ἁπλότητα καὶ φυσικότητα, μολονότι λείπει ἐδῶ ἡ ἀλλαχοῦ παρατηρουμένη τεχνικὴ τοῦ χρώματος ἐπεξεργασία.

Ὁ κ. Στρατηγὸς θὰ ἀπέλθῃ εἰς τὰ μέρη τῆς πολεμικῆς δράσεως διὰ νὰ ἐργασθῇ τὸν πίνακα τοῦ Σαρανταπόρου καὶ τὴν ἅλωσιν τοῦ λόφου 1030, θὰ ἐγκατασταθῇ δὲ τὸ φθινόπωρον ὁριστικῶς εἰς Ἀθήνας.

Πολλὰ ἔργα του ἐπωλήθησαν: Ὁ Βασιλεὺς ἠγόρασεν ἀντὶ τρισχιλίων δρ. τὸν ἑορτασμὸν τῆς Εἰρήνης, τὸ προσχέδιον δ' αὐτοῦ σχεδιασθὲν προχείρως ἐπὶ τόπου ἐπὶ φλοιοῦ καμμένου ἐπίπλου προερχομένου ἐκ Βουλγαρικοῦ λαφύρου ἠγόρασεν ὁ ζωγράφος κ. Χατζόπουλος. Ὁ κ. Ἰακωβίδης ἠγόρασε τὴν «Κυριακὴν ἀνάπαυσιν», ἡ Βουλὴ τὸ «Ξεκούρασμα τοῦ εὐζώνου» ἀντὶ 500 δρ., ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἠγόρασε διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τὴν μεγάλην προσωπογραφίαν τοῦ Βασιλέως ἀντὶ 4,500, ἡ κ. Ρωμάνου τὴν «Ἐπιστροφὴν ἀπὸ τὸ ψάρευμα» ἀντὶ 700 δρ. ὁ κ. Κουμάνταρος τὸ Ἀκρογιάλι ἀντὶ 1500 δρ. ὁ κ. Ὑψηλάντης τὴν στάσιν παρὰ τὸ Δεμὶρ Ἰσσὰρ ἀντὶ 2,000 δραχ. Ἄλλους πίνακας ἠγόρασαν αἱ κυρίαι Ριαγκοὺρ καὶ Κοσμετάτου, οἱ ἀξιωματικοὶ κ. κ. Δαγκλῆς, Παπαβασιλείου, Δελλαπόρτας καὶ οἱ κ. κ. Δέλτας, Α. Μπενάκης, Στρέϊτ, Μεταξᾶς, Κύρου, Τρικούπης, Θωμοπουλος, Παπαρρηγόπουλος, Λαμπαθάριος. Ἐν ὅλῳ ἐπωλήθησαν ἔργα τοῦ κ. Στρατηγοῦ ἀξίας 22,000 δρ. Κ.

Ἔκθεσις Γ. Σκώτ

Ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν ὅτι ἐνῷ ὑπάρχουν οὐκ ὀλίγοι Ἕλληνες καλλιτέχναι, ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ ξένος διὰ ν' ἀποτυπώσῃ ἐπακριβῶς ἐπὶ τῆς ὀθόνης τὸ πολεμικὸν ἔργον τῆς Ἑλλάδος. Δὲν εἴμεθα ξενόφιλοι· ἀπ' ἐναντίας. Ἀλλ' ἐν τῇ τέχνῃ πρέπει νὰ ἐπικρατῇ κάποια εὐρύτης ἀντιλήψεως, ἀφοῦ ἡ τέχνη εἶνε τὸ καλὸν ἐν τῇ ἀπολύτῳ ἐννοίᾳ. Πρῶτον ἐρευνᾶται ἂν ἓν ἔργον εἶνε καλλιτεχνικὸν ἢ κακότεχνον καὶ ἔπειτα ἂν εἶνε Ἕλλην ἢ ἀλλοδαπὸς ὁ τεχνίτης. Προκειμένου ὅμως περὶ θεμάτων ἐθνικῶν, οἷος εἷς πόλεμος, περὶ ἔργων χαρακτηριστικῶν ὑπὸ τὴν ἔποψιν καὶ μορφῶν καὶ ἐνδυμασιῶν καὶ τοπείων, ἠμπορεῖ εἰς ξένος ἐπισκέπτης νὰ ἐνστερνισθῇ τὸ περιβάλλον, ὥστε νὰ ἔχουν τὰ ἔργα του Ἑλληνικὴν ψυχήν; Μία φουσταγέλλα κρύβει εἰς τὴν πτυχήν της κάτι τι, τὸ ὁποῖον ξένος

ὀφθαλμὸς ἴσως δὲν θὰ ἠμπορέσῃ νὰ διίδῃ, νὰ αἰσθανθῇ διὰ νὰ τὸ ἀποδώσῃ. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἑνὸς ἑλληνικοῦ τοπείου ἔχει τὴν ἑλληνικότητά της. μία γραμμή, ἕνα φῶς, ἕνα βουνὸ ἢ καὶ ἕνα κῦμα ἠμποροῦν νὰ εἶνε Ἑλληνικὰ ἢ Ἀγγλοσαξωνικά, νὰ ἐκφράσουν ἕνα ἐπιχώριον χαρακτῆρα, ὅπως μία Ἑλληνικὴ ἢ Τουρκικὴ φυσιογνωμία προσώπου.

Εἰς τὴν εἰδικὴν αὐτὴν ἀντίληψιν, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἀλήθεια, θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἀντιτάξῃ τὴν γενικήν, ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ καλλιτεχνικὴ ἀξία εἶνε ἀνωτέρα τῆς ἐξωτερικῆς ἐντυπώσεως. Ὅτι τὸ συναίσθημα τὸ ἀπορρέον ἐκ τῆς σκέψεως εἶνε ἰσχυρότερον τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῆς καρδίας· ἡ ἀλήθεια βαθυτέρα τῆς μιμήσεως. Καὶ συνάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι εἰς τὰς δύο καλλιτεχνικὰς πολεμικὰς ἐκθέσεις, αἱ ὁποῖαι ἤνοιξαν παραπλεύρως εἰς τὸ Ζάππειον, τοῦ κ. Σκὼτ καὶ τοῦ κ. Στρατηγοῦ, ὑπάρχει διαφορὰ ἱκανή. Ὁ πρῶτος, τεχνίτης δυνατός, ἀσφαλὴς εἰς τὴν γραμμήν, ἀκριβὴς εἰς τὸ χρῶμα, εἰς τὰς φωτοσκιάσεις, θετικὸς ἀλλ' ἀντικειμενικὸς σοῦ ἀποσπᾷ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἐκτίμησιν. Ὁ ἄλλος, ὡσὰν βιαστικός, ἀβέβαιος, ἰδεολόγος, σὲ κάμνει νὰ τὸν συμπαθῆς. Εἶνε Ἑλληνικώτερος ὁ δεύτερος εἰς τὸ χρῶμα, ἀλλ' ἡ τέχνη του δὲν ἔχει ἀκόμη τελειοποιηθῆ. Καλλιτέχνης ὁ κ. Σκὼτ εἰς τὰ ἔργα του, σχεδιαστὴς ὁ κ. Στρατηγός. Ψυχρὸς ἴσως διὰ τοῦτο ὁ πρῶτος, θερμότερος ὁ δεύτερος. Ἀλλ' ἡ τέχνη ἡ ὑψηλὴ καὶ μάλιστα ἡ πολεμικὴ ἔχει ἀξιώσεις καὶ ἡ ὑπεροχὴ μεταξὺ τῶν δύο ἐκθέσεων δὲν εἶνε δυνατὸν ἢ νὰ ἀναγνωρισθῇ ἀπὸ τοὺς ἔχοντας τὸ αἰσθητήριον τῆς καλλιτεχνικῆς ἀντιλήψεως ἀνεπτυγμένον, οἱ ὁποῖοι δὲν θὰ ἐπηρεασθοῦν ἀπὸ τὸν πατριωτισμόν, ἀλλὰ θὰ ἐκτιμήσουν μᾶλλον τοῦ χρωστῆρος τὴν δεξιότητα.

Ὁ κ. Σκὼτ παρηκολούθησε τὸν Ἑλληνο-Βουλγαρικὸν πόλεμον καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν δρᾶσιν. Ἐν ὅλῳ ἐκθέτει 25 πίνακας, (18 πολεμικοὺς καὶ 7 προσωπογραφίας διὰ κρητῖδος).

Μαθητὴς τοῦ Ντεταΐγ, ἔχει τὴν δύναμιν ἐν τῇ παραστάσει τοῦ μεγάλου διδασκάλου του, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτὴν ἔχει καὶ τὴν ζωντανότητα τῆς ἐκφράσεως. Ἡ τέχνη τοῦ κ. Σκὼτ ἔχει πιστὰς συντρόφους τὴν φυσικότητα, τὴν ψυχολογίαν, τὴν προσοπικήν.

Ἐκ τῶν ἐκτιθεμένων πινάκων, τινὲς ἐξετέθησαν τὸ πρῶτον εἰς Παρισίους, προκαλέσαντες ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, ἐδημοσιεύθησαν δὲ εἰς τὴν «Illustration».

Τρία εἶνε κυρίως τὰ θέματα περὶ ἃ μετὰ στοργῆς στρέφεται ὁ καλλιτέχνης. Ὁ Βασιλεύς, τὸ πυροβολικὸν διελαύνων, ὁ εὔζωνος. Καὶ τὰ θέματα αὐτὰ ἀπετύπωσεν εἰς πλείονας τοῦ ἑνὸς πίνακας. Τὰ τρία χαρακτηριστικώτερα σημεῖα τοῦ νικηφόρου πολέμου.

Κατ' ἀξίαν, κυριαρχεῖ ὁ Εὔζωνος πολεμιστής, ὁ ὁποῖος, χάρις εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργόν, θὰ κοσμήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν. Εἶνε ὁρμητικός, εἰς τὰ ἀγριεμένα, τὰ ἀέτεια μάτια τοῦ ὁποίου δὲν εἰκονίζεται ὁ φόβος—ἄγνωστον εἰς τὸν εὔζωνον αἴσθημα—ἀλλὰ τὸ μῖσος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἡ δίψα τῆς ἐκδικήσεως· εἶνε πληγωμένος εἰς τὸ πόδι καὶ ὅμως μάχεται ξεστηθιασμένος εἰς τὸ ὕψωμα 1600 μέτρων. Εἶνε ἡ στιγμὴ καθ' ἣν θέτει τὸ φυσίγγιον εἰς τὸ ὅπλον. Ὀπισθέν του διαφαίνονται οἱ συμπολεμισταί του, οἱ ὁποῖοι τὸν ἀκολουθοῦν. Εἶνε ἡ ἐκφραστικωτέρα, ἡ ζωηροτέρα εἰκὼν τῆς ὅλης ἐκθέσεως.

Ἐντύπωσιν ἰδιαιτάτην ἐμποιεῖ ὁ πίναξ τῶν Βουλγάρων αἰχμαλώτων, φυλασσομένων ὑπὸ Ἕλληνος στρατιώτου. Ὁ καλλιτέχνης μὲ τὴν μικρὰν εἰς μέγεθος ἀλλὰ μεγάλην εἰς ἔκφρασιν εἰκόνα αὐτὴν ἔγραψεν ὁλόκληρον τὴν ψυχολογίαν τοῦ Ἑλληνο-Βουλγαρικοῦ πολέμου. Ἔδωσε παραστατικωτάτην, ἀδιαφιλονείκητον τὴν ἀντίθεσιν τῆς Βουλγαρικῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Βλοσυροί, ἠμιάγριοι, μοχθηροὶ ἐκεῖνοι, γλυκύς, ἥμερος, πολιτισμένος ἀλλὰ καὶ ὑπερήφανος ὁ Ἕλλην. Ἡ εἰκὼν πρέπει νὰ φωτοτυπηθῇ καὶ νὰ σκορπισθῇ εἰς δελτάρια πανταχοῦ τοῦ κόσμου, ὡς ἡ χαρακτηριστικωτέρα τῶν δύο λαῶν διαφορά. Ὁ Βασιλεὺς ἠγόρασε τὴν εἰκόνα αὐτήν. Ἂν εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ἐκφαίνεται ἡ ψυχολογία τοῦ Γάλλου καλλιτέχνου, ἡ δύναμις τοῦ χρωστῆρός του ἀπεδόθη εἰς τὸν πίνακα τοῦ πυροβολικοῦ τὸ ὁποῖον σπεύδει νὰ καταλάβῃ θέσιν, τὸν ἀγορασθέντα ὑπὸ τῆς Ἀθηναϊκῆς λέσχης. Μία ἀγωνιώδης προσπάθεια δίδει ὅλον τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀγριότητος τοῦ πολέμου. Παριστᾷ πυροβολον συρόμενον ἀνηφορικῶς ἐπὶ ἀνωμάλου ἐδάφους ὑπὸ τεσσάρων ἵππων, οὓς ὁδηγοῦν δύο ἱππεύοντες αὐτοὺς στρατιῶται, οἱ ὁποῖοι παρακινοῦν παντοιοτρόπως τοὺς ἵππους νὰ προχωρήσουν· ἡ προσπάθεια τῆς ἐγκαίρου προελάσεως ἀποτυποῦται μεγαλοπρεπῶς ἐπί τε τῶν ἀναβατῶν ὡς καὶ τῶν ἵππων, οἱ ὁποῖοι φαίνονται ὡσὰν νὰ ἀγωνται ἀπὸ τὴν εὐγενῆ προσπάθειαν νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς παρακελεύσεις τῶν ἀναβατῶν. Εἰς τὸ βάθος φλογίζει ὁ ἥλιος τὰ βουνά, ἐνῷ ἑτέρωθεν ἐκρηγνυομένη βόμβα ἀγριεύει ἔτι μᾶλλον τοὺς σύροντας τὸ πυροβόλον.

Ἄριστος πίναξ εἶνε καὶ ἡ διάβασις πυροβολαρχίας διὰ τοῦ ποταμοῦ Στρούμα, βαινούσης πρὸς τὰ στενὰ τῆς Κρέσνας. Ἔχει διέλθει ἤδη τὸ πυροβόλον καὶ οἱ στρατιῶται, πεζοὶ καὶ ἱππεῖς, βοηθοῦν τοὺς ἵππους νὰ τὸ σύρουν ἐπὶ τῆς στενωποῦ, κάτωθεν ὑπερυψήλων βουνῶν. Ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ κ. Λ. Μελᾶ.

Εὔζωνος πολεμιστὴς

Πίναξ Γ. Σκὼτ

Ὁ χαιρετισμὸς τοῦ Βασιλέως διερχομένου διὰ μέσου τοῦ στρατοῦ του, ὅστις ἐπευφημεῖ ἐνθουσιωδῶς τὸν θριαμβευτήν, εἶνε πίναξ, ἐν τῷ ὁποίῳ πάλλεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ τοῦ ἔθνους. Ὁ Βασιλεὺς ἐδῶ εἶνε περισσότερον ἐπιτυχημένος ἢ εἰς τὸν μεγάλον κεντρικὸν πίνακα. Οἱ στρατιῶται — νικηταί, οἱ τραυματίαι, σπεύδουν νὰ χαιρετίσουν τὸν βασιλέα, ὅστις στοργικῶς ἀντιχαιρετᾷ. Ὁ πίναξ αὐτὸς ἀπαθανατίζει τὸν ἀρραβῶνα τῆς ἀρρήκτου μεταξὺ ἀρχηγοῦ καὶ στρατοῦ ἀλληλεγγύης, περὶ οὗ ὁ στρατηλάτης ὡμίλησεν ἤδη. Οἱ στρατιῶται τὸν χαιρετοῦν ἄλλοι μὲ τὸ πιλίκιον, ἄλλοι ὑψώνοντες τὰ ὅπλα καὶ ἕνας ἀπὸ τοῦ φορείου ἀκόμη. Ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος Ὑψηλάντου.

Εἰς τὸ κέντρον τῆς αἰθούσης ἐν περιόπτῳ θέσει δεσπόζει μεγάλη προσωπογραφία τοῦ Βασιλέως. Μαντεύεται ὅτι διέρχεται διὰ μέσου τοῦ στρατοῦ, βαίνων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ὦ; fondo χρησιμεύει ὑπερύψηλον ἀπότομον ὄρος, ἡ σκιὰ τοῦ ὁποίου ἀντιτίθεται εἰς τὸ ὡραῖον κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ. Ὄπισθεν τοῦ Βασιλέως διακρίνονται ἔριπποι οἱ υἱοί του καὶ τὸ σῆμα τοῦ ἀρχιστρατήγου. Χαμαὶ εἶνε ἐρριμένα εἰς κάλυξ ὀδίδος παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἵππου καὶ ἓν Βουλγαρικὸν πιλίκιον. Ἡ αὐστηρὰ κριτικὴ εὑρίσκει ὅτι τὸ ἔργον εἶνε κουρασμένον, κατὰ τὴν ζωγραφικὴν φράσιν, ἔχει μειονεκτήματα τινά, τὰ ὁποῖα ἐξαφανίζονται εἰς τὸν προαναφερθέντα μικροτέρων διαστάσεων, ἀλλὰ συνθετικώτερον πίνακα τοῦ Βασιλέως ἀνευρημουμένου. Εἰς τὸν μεγάλον πίνακα ὁ Βασιλεὺς φαίνεται προσοπικῶς νεανικώτερος καὶ ἰσχυότερος ἀφ' ὅ,τι εἶνε. Ἀλλὰ πάντοτε ἔχει τὸ ὕφος τοῦ νικηφόρου στρατηλάτου.

Εἰς τὴν εἰκόνα αὐτὴν τεχνικῶς εἶνε ἔξοχος ὁ ἵππος, ἀντάξιος ἑνὸς νικητοῦ, θυμοειδής, πολεμοχαρής, ὑπερήφανος διὰ τὸν ἔνδοξον ἀναβάτην. Τὸν πίνακα αὐτὸν ἠγόρασαν δι' ἐράνων οἱ Ἀλκωνες ἵνα τὸν προσφέρουν εἰς τὸν Βασιλέα, ὅστις φέρει καὶ τὸν τίτλον τοῦ Δουκὸς τῆς Σπάρτης.

Ἄλλα ἔργα εἶνε, παραλλαγαὶ ἢ ἀντιγραφαὶ διαβάσεως πυροβολικοῦ, σκοποί, εἷς σαλπιγκτὴς τοῦ πεζικοῦ (ἀγορασθεὶς ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος Νικολάου), ἓν κτηνῆτον ἐν ὑπαίθρῳ νοσοκομεῖον μὲ ἰατρὸν ἐγχειρίζοντα, ἐνῷ οἱ τραυματίαι καθήμενοι ἀναμένουν τὴν σειράν των, τὸ δὲ χῶμα καλύπτεται ἀπὸ ματωμένα βαμβάκια, ἀγορασθὲν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ὡς καὶ ἡ διέλευσις τραυματιῶν μετὰ τὴν μάχην τοῦ Σιμιτλῆ, ὁ Βασιλεὺς συνομιλῶν μετὰ τοῦ ἐπιτελάρχου (ἀγορασθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Βαρειαδάκη), τὸ στρατηγεῖον εἰς Λυβόνεβον, προσωπογραφίαι ὑπὸ σμίκρυνσιν τοῦ Βασιλέως,—τὰ πλεῖστα τούτων εἰργασμένα μὲ gouache (ὑδροκομμιογραφία)— καὶ εἷς εὔζωνος ἐκπνέων, ὅστις ἐπεκρίθη ὑπὸ τινων διὰ τὸν ἀφύσικον τρόπον τοῦ θνήσκειν. Δημοσιεύει ἡ «Πινακοθήκη» τὴν εἰκόνα, ἵνα κρίνουν οἱ ἀναγνῶσται.

ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΙΑΒΟΛΕΜΕΝΟΣ ἄνθρωπος ὁ Ρωμηός. Δὲν ὑπάρχει γωνία τῆς γῆς, δὲν ὑπάρχει ἐργασία ποῦ νὰ μὴ ἔχει χωθῆ, ποῦ νὰ μὴ διακρίνεται μάλιστα. Οἱ τραπεζῖται, οἱ ἐπιστήμονες, οἱ ἰατροί, οἱ ζωγράφοι, παντοῦ τιμῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὴν Ἑλλάδα. Νὰ σᾶς ἀναφέρω ὀνόματα; Τὸ θεωρῶ περιττόν! Τοὺς ξεύρετε. Μὰ τώρα μέσα εἰς τὴν πλειάδα αὐτὴν ἐμφανίζεται ἕνας νέος καλλιτέχνης, ὁ ὁποῖος μέλλει νὰ τιμήσῃ, ὅπω; ὁ Ἀποστόλου ἄλλοτε, τὴν Ἑλλάδα μὲ τὸ τραγοῦδί του. Εἶνε νέος. Πιθανὸν μάλιστα νὰ μὴ γνωρίζετε τὸ ὄνομά του. Ἀλλὰ θὰ τὸ μάθετε πολὺ γρήγορα, ὅταν πλέον θὰ ἔχῃ ριζώσῃ τὸ ὄνομά του εἰς τὴν Εὐρώπην. Διότι ἔτσι συμβαίνει πάντοτε. Οἱ Ἕλληνες συνηθίζουν νὰ μανθάνουν καὶ θαυμάζουν τοὺς πατριώτας των, ἀφοῦ τοὺς τὸ ὑποδείξουν οἱ ξένοι.

Ὁ νέος λοιπὸν καλλιτέχνης ὀνομάζεται Θέμος Ἀμούργης. Εἶνε νέος ἀκόμη, ἀλλ' αὐτὸ δὲν τὸν ἐμποδίζει νὰ εἶνε γνωστὸς εἰς τὴν Εὐρώπην. Τώρα εὑρίσκεται εἰς τὸ Λονδῖνον, ὅπου τραγουδεῖ εἰς τὰ Κονσέρτα τοῦ Ἄλμπερτ Χώλλ, τοῦ μεγαλειτέρου θεάτρου συναυλιῶν τοῦ κόσμου.

Κατάγεται ἀπὸ τὴν Κεφαλληνίαν καὶ ἀπὸ μίαν τῶν καλλιτέρων οἰκογενειῶν. Πρὸ ἑπταετίας περίπου ἦλθε στὸ Παρίσι νὰ σπουδάσῃ μηχανικὸς καὶ ἀφοῦ ἐτελείωσε τὰς σπουδάς του ἀνεκάλυψεν, ὅτι εἶχε στὸν λάρυγγά του ἓν μεταλλεῖον βαρυτόνου. Ἀφῆκε λοιπὸν τὴν μηχανὴν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ Βελγικὸν Κονσερβατόριον, ὅπου τὸ πρῶτον ἔτος ἀμέσως εἰς τὰς ἐξετάσεις ἐπῆρε τὸ πρῶτον βραβεῖον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν δὲν συνέβη παρὰ εἰς τὸν περίφημον σημερινὸν τενόρον τῆς Ὄπερας τῶν Παρισίων, τὸν Νοτὲ καὶ εἰς τὸν νεαρὸν Ἀμούργην.

Ἡ φωνή του εἶνε ὄχι μόνον δυνατή, ἀλλὰ καὶ γλυκεῖα. Πέρυσι ἐπρόκειτο νὰ προσληφθῇ ὡς πρῶτος βαρύτονος εἰς τὴν Ὄπεραν τοῦ Χαμέρστελ τὴν ὁποίαν ἀνήγειρεν ἐν Λονδίνῳ εἷς διάσημος Ἀμερικανὸς θεατρώνης καὶ ἡ ὁποία ἔμελλε νὰ κλείσῃ πτωχεύσασα. Ἀλλ' ὁ Ἀμούργης δὲν ἔμεινε χωρὶς ἐργασίαν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἰς τὸ Βέλγιον, εἰς τὴν Γαλλίαν διεκρίθη μέχρι τοῦδε εἰς διάφορα κονσέρτα. Πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἡμερῶν τὸν ἐχειροκροτήσαμεν εἰς τὴν διάλεξιν τῆς «Γκρέτσια» ὅπου ἐτραγούδησεν τὸν «Γέρω Δῆμο» καὶ μίαν ὡραιοτάτην Ἑλληνικὴν βαρκαρόλαν. Τὸ ἀκροατήριον ἔμεινε γοητευμένον.

Ὁ Ἀμούργης ἔχει ἕνα ἐλάττωμα. Εἶνε μετριόφρων, δὲν ἀρέσκεται εἰς τὴν ρεκλάμαν καὶ θέλει νὰ περιμείνῃ ὅπως τὰ πράγματα τὸν ἐπιβάλουν, ὅπως ἡ ἀξία του τὸν καταστήσῃ γνωστόν. Γνωρίζω, ὅτι θὰ στενοχωρηθῇ καὶ θὰ κοκκινήσῃ ἅμα διαβάσῃ τὰς γραμμάς μου αὐτάς, μὲ τὰς ὁποίας τὸν ἀνασύρω ἀπὸ τὴν σιγὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἀρέσκεται νὰ ζῇ μελετῶν, καλλιεργῶν καὶ τελειοποιῶν τὴν θαυμασίαν φωνήν του. Ἀλλὰ νομίζω, ὅτι ἐξετέλεσα ἕνα καθῆκον. Διότι εἶνε εὐχάριστον ὅταν πρόκειται νὰ γράψῃ κανεὶς περὶ συμπατριωτῶν του διακρινομένων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν νὰ τὸ πράττῃ χωρὶς νὰ ἀναγκάζεται νὰ ἐξογκώνῃ καὶ ἀλλοιώνῃ, ὅπως συμβαίνει πάντοτε δυστυχῶς, τὴν ἀλήθειαν.

Διὰ τὸν Ἀμούργην τὸ ἔργον μου ἦτο εὔκολον. Διότι δὲν εἶχα παρὰ νὰ γράψω τὴν ἀλήθειαν.

Παρίσι **Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ**

Μία πεντηκονταετηρίς.—Οἱ ριζοσπάσται καὶ οἱ λόγιοι τῶν Ἰονίων.—Ἡ Κύπρος.—Ὠδικὸς ὅμιλος Βελιγραδίου.—Τὸ ναυάγιον ἑνὸς κολοσσοῦ.—100 νεόνυμφοι.—Οἱ πέπλοι ὑμεναίου, θαλάσσης καὶ ἀτμοσφαίρας.—Λαυρέντιος Ἴρβιγκ.— Φαινομηρίδες.— Τὸ Γένος ἐν διωγμῷ.— Οἱ μπεμπέδες τοῦ ἐκφυλισμοῦ.—Κάτω οἱ παλαιοὶ λόγιοι, ἐπάνω τὰ Δελμουζάκια.

ΡΟΣ τὰς ἑπτὰ ἀδελφὰς τοῦ Ἰονίου ἐστράφη ὁ χαιρετισμὸς τοῦ Πανελληνίου. Ὁ πανηγυρισμὸς τῆς πεντηκονταετηρίδος τῆς Ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου δὲν ὑπενθυμίζει μόνον τοὺς ὑπερόχους διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ καλάμου ἀγῶνας τῶν ριζοσπαστῶν τοῦ Λειβαδᾶ, τοῦ Ζερβοῦ, τοῦ Μομφερράτου, τοῦ Λομβάρδου, καὶ πλείστων ἄλλων, οἵτινες λαμπρύνουν τὴν ἐθνικήν μας ἱστορίαν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς πνευματικῆς κινήσεως, διότι ἡ Ἑπτάνησος μὴ ὑποστᾶσα τοὺς κλονισμοὺς τῆς δουλείας καὶ τῆς Ἐπαναστάσεως, ἐκαλλιέργησε τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας. Διπλῆ ὅθεν ἡ σημασία τῆς ἑορτῆς. Πολιτικὴ καὶ φιλολογική. Ἀνερρίπιζε τὴν δᾷδα τῆς Ἀναγεννήσεως εἰς τὰ σκότη τῆς τυραννίας τοῦ Ἔθνους. Ἰδοὺ ἡ φωτεινὴ ἱστορία της.

Ὁ ἑορτασμὸς τῆς Ἑνώσεως συντελούμενος ὑπ' ἀρίστους οἰωνοὺς—διότι ἂν ἐγένετο τῷ 1864 ἔναρξις τῆς μεγενθύσεως τῆς Ἑλλάδος, τῷ 1914 εὑρέθη αὕτη διπλασία—εὑρίσκει καὶ ἄλλο τμῆμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὑπὸ τὰς αὐτὰς περίπου οἴας καὶ ἡ Ἑπτάνησος συνθήκας διατελοῦν, τὴν Κύπρον, ἥτις ἀπὸ τὴν ὑπερήφανον καὶ φιλελεύθερον Ἀγγλίαν ἐζήτησε διὰ ψηφίσματος τὴν ἕνωσίν της μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀκριβῶς καθ' ἣν ἡμέραν ἡ ἄλλη νύμφη ἐώρταζε τὴν παραχώρησίν της. Διὰ τῆς Ἀγγλίας ἤρχισεν ἡ νέα ἐθνικὴ ἀποκατάστασις, διὰ τῆς Ἀγγλίας ἂς ἐνισχυθῇ, νῦν ὅτε ἡ Ἑλλὰς ἐφάνη ἄξία τῆς πραγματώσεως τῶν ἑνωτικῶν πόθων τῶν τέκνων της.

★

Ὁ Ὠδικὸς ὅμιλος Βελιγραδίου ἔφερε τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν τῶν συμμάχων. Καὶ ἐγκάρδιος ὑπῆρξεν ἡ φιλοξενία των ἐδῶ. Ἕως τώρα καὶ εἰς τοὺς Ρουμάνους καὶ εἰς τοὺς Βουλγάρους ἐπισκέπτας ἐδείξαμεν ὅτι εἴμεθα ἀμνησίκακοι· ἐνθυμοῦνται ὅλοι τὸν πανζουρλισμὸν μὲ τοὺς πρώτους, τοὺς ἀσπασμοὺς μὲ τοὺς δευτέρους· οἱ πολιτικοί των ἐδημιούργησαν ἀντιθέτως ἐχθρότητας· ἀλλ' ἐμείναμεν νικηταὶ πάντοτε.

Οἱ Σέρβοι συμπαθεῖς, ζωηροί, μᾶς ἔδωσαν βεβαίωσιν εἰλικρινοῦς φιλίας. Καὶ θὰ μᾶς εἶνε ἀγαπητοί.

★

Εἶνε νωπὴ εἰς τὴν μνήμην ἡ ἀφαντάστου μεγαλοπρεπείας τραγῳδία τοῦ «Τιτανικοῦ», μὲ τὰς ποιητικωτάτας ὅσον καὶ ὀδυνηρὰς σκηνάς, καθ' ἣν στιγμὴν ἐνεταφιάζετο εἰς τὰ ὑγρὰ κέλευθα τοῦ Ὠκεανοῦ ὁ κολοσσός, ὑπὸ τοὺς ἤχους τῆς μουσικῆς, παιαναιζούσης τὸ ἐπικήδειον ἐμβατήριον τοῦ Μπετόβεν.

Νέος καταποντισμὸς ἐφαμίλλου κολοσσοῦ μετὰ διετίαν μόλις. Ἡ «Αὐτοκράτειρα τῆς Ἰρλανδίας» κατεβυθίσθη ἐκ συγκρούσεως, συναποφέρουτα εἰς τὸν βυθὸν 1032 ἐπιβάτας. Καὶ ὑπῆρξαν οἱ μελλοθάνατοι σιωπηλοί, ψύχραιμοι ἐνῷ ἐβυθίζοντο. Καὶ ἀνάμεσα εἰς τὰ θύματα ἦσαν 100 ζεύγη νεονύμφων. Τὸ ταξεῖδι τοῦ γάμου, ἀγύριστο ἔγινε ταξεῖδι. Καὶ ἐπῆραν τοὺς νυμφικοὺς πέπλους μαζῆ των, νὰ τοὺς ἀνταλλάξουν μὲ τοὺς πέπλους τῶν κυμάτων—τοὺς ἀφροὺς καὶ μὲ τὸν πέπλον τῆς ἀτμοσφαίρας—τὴν ὁμίχλην. Καὶ μαζῆ μὲ τὴν λιτανείαν αὐτήν, ὁ Ἴρβιγκ, ὁ μέγας τραγῳδός, ὁ ὁποῖος αὐτὴν τὴν φορὰν ἔπαιζε μὲ τραγικότητα ὑπερφυσικήν. Καὶ ἡ πλωτὴ πόλις ὅταν ἐχάθη, σώματα ζώντων καὶ πτώματα πνιγμένων, ἐνηγκαλισμένα, ἐθεάθησαν πλέοντα ὡσεὶ νὰ ἐστεφάνωναν τὴν ἀνθρωπίνην ματαιότητα, ἀνίκανον νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῆς ὑλικῆς βίας, ἐνῷ οἱ Ἀμερικανοὶ συγγενεῖς τῶν θυμάτων ἐναύλωσαν ἀτμόπλοιον, τὸ ἐγέμισαν ἀπὸ ἄνθη, καὶ ἔσπευσαν νὰ τὰ ρίψουν εἰς τὸν τόπον τοῦ πνιγμοῦ των.

★

Πολὺς λόγος διὰ τὰς φαινομηρίδας.

Ἡ πρόγκα τὰς ἐφυγάδευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὡς καινόσπουδοι, ἠρκέσθησαν νὰ σχηματίσουν οὐρὰν ὄπισθεν τοῦ φαινομένου.

Οἱ μετριοπαθέστεροι εὗρον βάρβαρον τὸν πρῶτον τρόπον τῆς ἀποδοκιμασίας—καὶ δικαίως—ἀνόητον δὲ τὸν δεύτερον. Ἡ μόδα καὶ ἡ κοσμικὴ κίνησις μᾶς ἔκαμαν ὡς τώρα τόσα ἀποκαλυπτήρια σαρκῶν καὶ φεῦ! ὀστέων, ὥστε δὲν βλέπομεν διατὶ νὰ συγκινοῦνται οἱ Ἀθηναῖοι καὶ νὰ ὠρύωνται οἱ Πειραιεῖς δι' ὀλίγην κνήμην, ἡ ὁποία εἰς τὸ βιαστικὸν βάδισμα μόλις προφθάνει νὰ ὑποφώσκῃ. Εἶνε ἄρα γε βαθὺ αἴσθημα ἀγνῆς ἠθικῆς ὅ,τι τοὺς ἐξαναγκάζει εἰς τὴν καταδίκην αὐτὴν ἑνὸς ἀνεξόδου θεάματος ἢ αἰσθητικὴ ἀντίληψις; Οὔτε τὸ ἕν, οὔτε τὸ ἄλλο. Εἶνε ἓν ἔνστικτον, τὸ ὁποῖον ἐκδηλοῦται εἰς κάθε νέαν ἐμφάνισιν. Μόνη θεραπεία, εἶνε ἡ συνήθεια. Εἰς μίαν ἑβδομάδα θὰ συνειθήσωμεν τόσον πολὺ εἰς τὰς φαινομηρίδας, ὡς ἄλλοτε ἐσυνειθήσαμεν εἰς τὰ κρινολίνα, εἰς τὰ σάλια καὶ ἐσχάτως εἰς τὰ ἀντραβὲ καὶ εἰς τὰ τρασπαράν. Ἄλλως τε, αἱ γυναῖκες δύνανται νὰ βροντοφωνήσωσιν ὅτι διὰ τῆς νέας φούστας δὲν κάμνουν ἄλλο τι, ἢ νὰ μιμοῦνται τὰς ἀρχαίας Ἀτθίδας. Ὑπάρχει δὲ ἐξ ἑτέρου δικαιολογία ἀκριβῶς ἐνισχυτικὴ τῆς ἠθικῆς, ὅτι ὅσον βλέπομεν γυμνὰς τὰς κνήμας, τόσον ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὸν πειρασμόν, εἰς ὃν τὰ καλύμματα μᾶς ὑποβάλλουν. Ὥστε;..

★

Τὸ Γένος ἐν διωγμῷ. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, συνεχίζων τὰς εὐκλεεῖς παραδόσεις Ἰωακεὶμ τοῦ Γ', ὑπὸ παραίτησιν. Αἱ ἐκκλησίαι μας καὶ τὰ σχολεῖα μας ἐν Τουρκίᾳ ἔκλειαν. Οἱ Ἕλληνες τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐκδιώκονται, ἀτιμάζονται, ληστεύονται, φονεύονται. Συστηματικὴ ἐξώντωσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καὶ ὅλα αὐτὰ κατόπιν νικηφόρου πολέμου. Οἱ ἡττημένοι καταδιώκουν. Οἱ νικηταί, διαμαρτύρωνται....ἐγγράφως. Ἀλλ' ὄχι. Ἡ Ἑλλὰς θὰ ἐξεγερθῇ καὶ θὰ τεθῇ ὁ Ἡγεμών της ὑπὸ τὰς πτέρυγας τοῦ Δικεφάλου, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶνε πολὺ γνώριμος. Πᾶσα προσβολὴ κατὰ τοῦ Ἔθνους, πρέπει νὰ πληρωθῇ πολὺ ἀκριβά.

★

Οἱ νέοι, δηλαδὴ οἱ «ξυρισμενοι μαλλιαροὶ»—νέα καὶ αὐτὴ συνομοταξία—οἱ «Οὐαλδισταί», οἱ «Νουμαϊκοὶ» καὶ λοιποὶ ισταὶ συγγραφιάδες καὶ ποιητάδες βλέποντες ὅτι δὲν ἐκτιμεῖται ἡ ἀνισσόροπος μεγαλοφυία των ἀπεπειράθησαν νὰ ἱδρύσουν σύλλογον—παλαιὸ φροῦτο καὶ αὐτὸ—διὰ νὰ ἀντεπεξέλθουν, ὄχι διὰ τῆς ἀξίας των ἀλλὰ διὰ τοῦ πολέμου, κατὰ τῶν ἀναδεδειγμένων λογίων. «Ὁ θάνατός σου, ζωή μου». Νέος τρόπος αὐτὸς φιλοδοξίας. Ὄχι πῶς νὰ δημιουργήσουν, ἀλλὰ πῶς νὰ χαλάσουν. Φουτουρισταὶ λοιπὸν καὶ εἰς τὴν διπλασιασθεῖσαν Ἑλλάδα. Κάτω ἡ φαυλοκρατία τῶν γραμμάτων, ζήτωσαν τὰ φιλελεύθερα παιδία!. Καὶ σπαθίζουν, ἀντιστάσεως μὴ οὔσης, τὸ κενὸν μὲ ἀπειλὰς κατὰ παντὸς λογίου μὴ ξυρίζοντος τὸν μύστακα, μὴ ἀναγινώσκοντος τὸν Βερερέν, ἢ τοὐλάχιστον τὸν Γαζίαν, τὸν Γκόλφην, ἢ τὸν Ποδαβρόν, μὴ προσποιουμένου τὸν «προώρως ἀπογοητευμένον», μὴ θαυμάζοντος τὸν Δελμοῦζον, μὴ ἔχοντος ἓν ἐξωτικὸν ἢ χωριάτικον ψευδώνυμον. Αὐτὴ εἶνε ἡ νέα φιλολογικὴ γενεά! Ἄθροισμα βατράχων.

ΔΑΦΝΙΣ

Υ. Γ. Ἡ συμμάζωξι τῶν παιδιῶν μὲ τὰς νέας ἰδέας καὶ τὰ νέα κολλάρα ἐναυάγησε. Σπαραξικάρδιον!

ΘΕΑΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

Θέατρον Δημοτικὸν

«Στὰ παραπήγματα». Ὁ κ. Ν. Λάσκαρης μίαν στρατιωτικὴν φάρσαν γραφεῖσαν πρὸ ἐτῶν μετὰ τοῦ κ. Γιαννουκάκη καὶ παρασταθεῖσαν εἰς τὴν «Ν. Σκηνὴν» δὶς ἢ τρίς, μετεσκεύασεν εἰς ὀπερέτταν, ἧς τὴν μουσικὴν ἀνέλαβε νὰ τονίσῃ ὁ κ. Θ. Σακελλαρίδης, ὅστις ἔγραψε καὶ τοὺς στίχους τῶν ἀσμάτων. Τὸ ἔργον εἶνε εὐχάριστον, μὲ καλαμπούρια πρὸς τὰ ὁποῖα ἔχει ἰδιαιτέραν ἀδυναμίαν—κυριολεκτικῶς καὶ μεταφορικῶς—ὁ κ. Λάσκαρης, μὲ διάλογον πολλαχοῦ ἔξυπνον, καὶ σκηνὰς αἱ ὁποῖαι ἔχουν γοργότητα ἀλλὰ εἶνε καὶ ἀπίθανοι, ὡς αἱ συχναὶ παρεξηγήσεις, εἰς ἃς ὑποπίπτει ὁ συνταγματάρχης ἐκλαμβάνων ὅλους τοὺς στρατιώτας ὡς τὸν Μολινάρην, ὃν ἐποφθαλμιᾷ ὡς γαμβρὸν τῆς ἀνεψιᾶς του.

Ὁ κ. Σακελλαρίδης, ὅστις ἤρχισε τὸ στάδιόν του διὰ τῆς περισυλλογῆς διαφόρων ἀσμάτων εἰς τὰ «Παναθήναια», συνεχίζων αὐτό, ἔκαμε τὸ ἴδιον μέ τινα δεξιότητα εἰς τὴν «Περουζέ»—ἐιεθνὲς ἀπάνθισμα μελῳδιῶν—ἀπέτυχε εἰς τὸ «Στοιχειωμένο Γεφῦρι» καὶ τώρα ἐξακολουθεῖ τὴν ἐπιμελῆ καὶ ἐντεχνον συναρμαλόγησιν καὶ διασκευὴν εἰς τὰ «Παραπήγματα», τὰ ὁποῖα ἔχουν πολὺ τὸ Βιεννέζικον, μὲ τὰ συχνὰ ἐπαναλαμβανόμενα βάλς. Ἐξ ὅλων τῶν ἀσμάτων ἤρεσαν ἰδιαιτέρως ἡ δυωδία Μολινάρη καὶ Ἄδας. Εἰς τὴν α' πρᾶξιν, ὁ τετράχορος τῆς δ' πράξεως καὶ τὸ trio τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν γ' εἶνε τὸ ὡραιότερον μὲ τὴν λανθάνουσαν ὑπόκρουσιν τῶν στρατιωτικῶν σαλπισμάτων.

Βεβαίως ἡ προηγηθεῖσα πολὺ ἀνωτέρα μουσικῶς ὀπερέττα τοῦ κ. Σαμάρα συνετέλεσε ὥστε παρ' ὅλα τὰ ζωηρὰ χειροκροτήματα τῶν φίλων κατὰ τὴν πρώτην ἑσπέραν νὰ μὴ κριθῇ ὑπὸ τῶν εἰδότων ἡ μουσικὴ ὡς ἱκανοποιητική. Εἶνε εὐκολονόητος, εὔθυμος, ἀλλ' ἐπηρεασμένη πολύ. Ὁ Ροσσίνι κληθεὶς κάποτε νὰ ἀκούσῃ μίαν ὀπεραν νέου συνθέτου, εἰς ἑκάστην μελῳδίαν ἀπεκαλύπτετο. Ὅταν τὸν ἠρώτησε κάποιος διατὶ τὸ ἔκαμνε αὐτό, ἀπήντησε. «Χαιρετῶ τοὺς μαέστρους ποῦ περνοῦν». Ἐὰν ὁ Ροσσίνι παρευρίσκετο εἰς τὴν παράστασιν αὐτὴν θὰ ἦτο διαρκῶς ἐσκούφωτος...

Σπανίως εἰς ἑλληνικὸν ἔργον οἱ ἠθοποιοὶ ἐχαρακτήρισαν συνολικῶς τόσον καλὰ τὸ μέρος των. Συνετέλεσε βεβαίως ἡ διδασκαλία τοῦ συγγραφέως. Καίτοι πρωταγωνιστὴς κανεὶς δὲν ἦτο, διότι ὅλοι εἶχαν μικρὰ μὲν ἀλλὰ χαρακτηριστικὰ μέρη, ἐν τούτοις δὲν ὑπῆρξε δυσαρμονία. Ὁμιλῶ περὶ ἠθοποιΐας, διότι ὑπὸ ἔποψιν φωνῆς οὔτε ὁ Μπεντιδόλιο, οὔτε ἡ Ἀνθοπούλου, οὔτε ὁ Χρυσομάλλης εἶχον ἐπαρκῆ. Ἡ κ. Καζούρη ὡς διδασκάλισσα τῆς παλαιᾶς σχολῆς, ὁ κ. Σαραντίδης ὡς κανδηλανάπτης, ὁ Ε. Φιλιππίδης ὡς ἐντομολόγος, ὁ Ροῦσσος ὡς χοροδιδάσκαλος, ὁ Α. Φιλιππίδης ὡς συνταγματάρχης, ὁ Μηλιάδης ὡς βουλευτής, ὁ Γιαννούλης ὡς λοχίας ἐδημιούργησαν τύπους—τὸ πλεῖστον Κερκυαϊκούς.

Ἡ κ. Κανδύλη—ἐρχόμεθα τώρα εἰς τὰς φωνὰς—πολὺ καλή, μὲ τὸ ἔντονον τραγοῦδί της καὶ τὴν γλυκύτητα τῆς ἐκφράσεως. Ὁ Φιλιππίδης υἱός, ἄριστος βαρύτονος, συμπαθής, πεταχτὴ πάντοτε καὶ χαριτωμένη ἡ Ἔγκελ, ἡ ὁποία μὲ τοὺς τρελλοὺς χορούς της ἔδωσε καὶ εἰς τὸ ἔργον αὐτό, ὅπως εἰς κάθε ἄλλο, ζωήν. Ἡ νεαρὰ δεσπ. Ἀνθοπούλου, ἡ ὡς τζόκεῦ εἰς τὸ «Καρνὲ» πρωτοεμφανισθεῖσα πρόπερσυ, βαίνει ἐπὶ τὰ ἴχνη τῆς Ἔγκελ· πρωτόπειρος ἀκόμη, ἀλλὰ μὲ πολλὰς ἐλπίδας ἀναδείξεως, ἐὰν τονωθῇ καὶ ἀσκηθῇ ἄμα ἡ φωνή της. Ὁ κ. Ροῦσσος ἔδειξεν εὐστροφίαν καὶ ἱκανὴν ἀφέλειαν κινήσεων. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ κ. Χρυσομάλλη προκαλεῖ συνεχῶς εὐθύμους γέλωτας, ἰδίως ὅταν εἶνε ὑπερβολικός.

Ὁ χορὸς ἀρκετὰ ἀνεκτός. Αἱ σκηνογραφίαι—τοῦ κ. Ζολύ—ἐπιτυχεῖς καὶ καλαίσθητοι, ἰδίως τῆς α'. πράξεως, ἀλλὰ διατί αἱ ἐνδυμασίαι τῶν κυριῶν Ναπολιτάνικες; Οἱ στρατιῶται ἦσαν ἐνδεδυμένοι φανταστικὰς ἐνδυμασίας, ἐνῷ εἰς τὸ ἀρχικῶς δοθὲν ἔργον ἦσαν Ἕλληνες φαντάροι. Κατόπιν τῶν πολέμων ἔκρινεν ὁ συγγραφεὺς ὅτι δὲν ἐπετρέπετο σάτυρα. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ πολεμικῆς ὀπερέττας, ἁπλῶς περὶ εἰρηνικῶν παραπηγμάτων, ὅπου ὡς εἰς πάντα στρατόν, ὑπάρχουν οἱ κωμικοὶ τύποι καὶ ἐνδείκνυνται αἱ ἀθῷαι σάτυραι ὑπερβολῶν ὑπερησιακῶν.

Θέατρον «Συντάγματος»

Ἡ μετακόμισις του «Πανοράματος» ὑπὸ τοῦ κ. Μωραϊτίνη ἐκ τοῦ θεάτρου Συντάγματος εἰς τὸ «Πανελλήνιον» ἠνάγκασε τὸν κ. Πλέσσαν νὰ ἀναζητήσῃ ἄλλον συγγραφέα ἐπιθεωρήσεως καὶ ἡ ἐκλογὴ ἔπεσεν ἐπὶ τὸν γνωστὸν λαϊκὸν μυθιστοριογράφον κ. Α. Κυριακόν. Τὰ **«Ἐπινίκεια»** τοιουτοτρόπως διεδέχθησαν τὸ Πανόραμα καὶ ἀπῃτεῖτο ἀληθῶς δεξιότης διὰ νὰ ἀποφύγῃ ἡ νέα ἐπιχείρησις τὸν σκόπελον ἑνὸς καλοῦ προηγουμένου. Διότι θὰ διεδέχετο ἔργον πρὸ παντὸς ἔξυπνον καὶ διὰ νὰ μὴ πέσῃ ἔπρεπε νὰ ἦτο ἀντάξιον. Καὶ τὸ κατώρθωσεν ὁ συγγραφεύς, χάρις εἰς συνεργασίαν καὶ ἄλλων ὡς ἐλέχθη, πρωτίστως ὅμως χάρις εἰς τὴν τελειοτέραν ἐφέτος ἐμφάνισιν τῶν ἠθοποιῶν.

Τὰ «Ἐπινίκεια» δὲν διαφέρουν καὶ πολὺ τῶν ἄλλων Ἐπιθεωρήσεων. Εἶνε ἄλλως τε γνωστὰ τὰ «ἀχνάρια» ἐφ' ὧν κόπτονται καὶ συναρμολογοῦνται αἱ διάφοροι σκηναί, ἃς τροφοδοτοῦν, ἀπλήρωτοι συν-

εργάται, τὰ διάφορα πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ γεγονότα. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μουσικήν, τὸ διεθνὲς ρεπερτόριον τῆς Βιενέζικης ὀπερέττας καὶ τῶν σανσονετῶν τῶν καφὲ-σαντὰν εἶνε ἀνεξάντλητον. Κυρίως ἐν χρειάζεται εἰς τὴν Ἐπιθεώρησιν διὰ νὰ σταθῇ Καλαισθησία εἰς τὴν ἀμφίεσιν καὶ τὰ σκηνικά. Αὐτὸ δέ, εἶνε ζήτημα χρήματος. Κατὰ δεύτερον λόγον εὔθυμα τραγουδάκια. Καὶ ὡς ἄρτυμα μερικὰ εὐφυολογήματα δημοσιογραφικά.

Ἡ Ἐπιθεώρησις τοῦ «Συντάγματος» παίζεται μὲ ἀρκετὴν ζωηρότητα. Κατήντησε ἕνας συναγωνισμὸς ὄχι συγγραφέων, ἀλλ' ἠθοποιῶν.

Ὁ Πλέσσας πρωταγωνιστεῖ, ἀσυναγώνιστος· εἶνε ἐκ τῶν ἠθοποιῶν μας ὁ μᾶλλον «καρατερίστας», δημιουργὸς ρόλων, εἰς δὲ τὴν μιμικὴν θαυμάσιος. Τὸ ὡραιότερόν του νούμερο εἶνε τὸ κουφόνι, τέλειος τύπος ἠλιθίου, ὡς «ἀδήλωτος» δὲ ἐξεπλήξε μὲ τὴν σμίκρυνσιν τοῦ σώματός του, ὥστε καίτοι νάνος νὰ περιπατῇ ἐλευθέρως. Ὡς ἐπιλογίας τῶν εὐζώνων ἐπίσης καλός. Ἀνεδείχθη ἐν συνόλῳ ὁ κατ' ἐξοχὴν στρατιωτικὸς σατυριστής.

Ἡ δ. Ἀθανασία Πλέσσα ἐξελίσσεται ὁλονέν καὶ ταχύτατα εἰς πρόοδον, πρωταγωνιστοῦσα εἰς τοὺς πεταχτοὺς ρόλους. Εἶνε ἡ Ἔγκελ τοῦ Συντάγματος. Ὡς Κοσμικὴ κίνησις θαυμασία, ὡς Ρίον Ἰανέτρον ἀνεπλήρωσε τὸν περυσινὸν ρόλον της ὡς Ἀρμάδας Εὐθὺς κατόπιν καὶ παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Ἀθ. Πλέσσα ἔρχεται ἡ μικρὰ Βερδώνη, ἡ πρωταγωνίστρια τοῦ μέλλοντος. Καὶ αὐτή, μαζῇ μὲ τὴν ἡλικίαν, προοδεύει καὶ εἰς τὴν τέχνην. Τὸν Πιερρότον ἀντεκατέστησεν ὡς κερασφόρον Διαβολάκι, ἐξαγγέλον τρελλὰ τὰ νέα τῆς ἑσπέρας. Χαριτωμένη, εὔστροφος, ἐνσάρκωσις ἀληθινῆ πειρασμοῦ. Ὡς Τζὼν ἀνεπλήρωσε τὴν περυσινὴν ἐμφάνισιν τοῦ ντουέττου τῶν μικρῶν παιδιῶν. Ἡ κ. Βασιλάκη δὲν ἔχει τὴν ζωηρότητα ποῦ εἶχεν εἰς τὸ «Πολυθέαμα.» Ὡς Ὀφηλία ἐν τούτοις ἐδείξεν ὅτι εἶνε ἀξία μεγαλειτέρας προσοχῆς. Ἡ δεσπ. Ναυσικᾶ Παντοπούλου πρώτην φορὰν ἐμφανίζεται μὲ ἀξιώσεις καὶ εὐτυχῶς τὰς πληροῖ μὲ τὴν ὡραίαν φωνήν της καὶ τὴν ἀφελῆ ὑπόκρισιν της. Βαίνει καὶ αὐτὴ πρὸς κατάκτησιν τῆς σκηνῆς. Ὡς Χανουμάκι ἔπαιξε πολὺ εὔμορφα. Ἀπὸ τὰ διάφορα νούμερα, ἀξίζουν περισσότερον ἑκτὸς τῶν προαναφερθέντων, τὸ τῶν ξένων ἐξωραϊστῶν, τοῦ Πανοράματος, τῆς Ἀλβανίας, τῶν τέως Δημάρχων καὶ τὸ Ταγκό, τὸν ὁποῖον χορεύουν οἱ μετανοοῦσαι. Ἄλλα ὅμως ἐτέθησαν ὡς ἁπλοῦν παραγέμισμα, καὶ πρέπει νὰ ἀντικατασταθοῦν, ὡς λ. χ. αἱ Ἐξοχαί, οἱ Εὔζωνοι· οἱ Ἑλλ. χοροὶ καὶ αὐτοὶ εἶνε περιττοί, διότι ἀρκετὴ ἀπὸ διετίας ἐκμετάλλευσις αὐτῶν ἐγένετο, πρὸ πάντων δὲ νὰ λείψῃ ἡ ἐπίδοσις τῆς στρατιωτικῆς ῥάβδου καὶ ὡς ἀνεπιτυχής, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀπρεπής. Καὶ πέρυσι μὲν ὁ πρόσφατος ἐνθουσιασμὸς τῶν πολεμικῶν γεγονότων ἴσως ἐδικαιολόγει τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Βασιλέως· ἀλλὰ ἐφέτος, ἂς μὴ παρατείνωμεν τοὺς τοιούτου εἴδους θεατρικοὺς ἐνθουσιασμούς, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν θέσιν εἰς σατυρικὸν θεατρικὸν εἶδος. οἷον ἡ Ἐπιθεώρησις.

Ἡ μουσικὴ εἶνε ὅλη συλημένη ἐκ τοῦ «Etoile» καὶ τῶν ὑπογείων καφωδείων. Καὶ ὅμως ἠμποροῦσαν νὰ ἐπικαλεσθοῦν οἱ συγγραφεῖς τῶν διαφόρων Ἐπιθεωρήσεων τοὺς ἰδικούς μας ἀσματογράφους, νὰ παρουσιάσουν κάτι πρωτότυπον, τουλάχιστον εἰς μερικὰς σκηνὰς ἑλληνικοῦ καθαρῶς ἐνδιαφέροντος. Διότι ἡ τῶν ξένων ἀσματίων προσαρμογὴ ἀποβαίνει πολλάκις ἀπροσδιόνυσος καὶ ἀνεπιτυχής.

Θέατρον «Πανελλήνιον»

Διὰ τὰ «Παναθήναια» ἔκαμαν ὁμόρρυθμον ἑταιρείαν τρεῖς. Ὁ κ. Μωραϊτίνης μόνος, μὲ μόνον τὸ ἰδικόν του πνεῦμα, ἐστήριξε τὸ Πανόραμα, τὸ ὁποῖον πέρυσι 163 φορὲς παρεστάθη. Καὶ ἦτο ἐξυπνοτέρα ἡ ἰδική του ἐπιθεώρησις ἀπὸ τὴν ἄλλην ἀντίζηλον. Ἐφέτος εἶνε καὶ καλαίσθητος τὴν ἐμφάνισιν. Ὁ θίασος Νίκα-Φύρστ ἐνόησεν ὅτι ἐπιθεώρησις θὰ εἴπῃ ὄχι μόνον ἐξυπνάδα, ἀλλὰ καὶ θέαμα· τὰ δὲ μάτια ἔχουν μεγαλειτέρας ἀπαιτήσεις ἀπὸ τὰ αὐτιὰ εἰς τὸ θεατρικὸν αὐτὸ εἶδος.

Ἡ ἐξυπνάδα τοῦ κ. Μωραϊτίνη εἶνε ἀφελής, δὲν προαναγγέλλεται, ἀλλ' ἐκρήγνυται ὅταν δὲν τὴν περιμένει κανείς. Ἀντιθέτως λ. χ. πρὸς τὴν τοῦ Δημητρακοπούλου, τοῦ ὁποίου τὰ λόγια εἶνε τσουχτερά· ὁ Μωραϊτίνης ἔχει χιοῦμορ, ὁ δεύτερος σατυρίζει.

Τὸ φετεινὸν **Πανόραμα** εἶνε καλλίτερον τοῦ περυσινοῦ; Ἡ ἐρώτησις αὐτὴ ἔρχεται σχεδὸν αὐθορμήτως εἰς τὰ χείλη. Ὡς συγγραφή—ἂς μεταχειρισθῶμεν τὴν λέξιν ἂν καὶ πρόκειται περὶ συρραφῆς σκηνῶν, περὶ ἑνὸς κινηματογραφικοῦ σούρτα-φέρτα — ἐκ τῆς σπουδῆς βεβαίως νὰ προηγηθῇ ὑπολείπεται τῆς περυσινῆς. Τὰ νούμερα οὔτε πολλὰ εἶνε, οὔτε ὅλα καλά· ἡ ἐπανάληψις δὲ περυσινῶν ἢ καὶ τῶν αὐτῶν ἐλαφρῶς παραλλαγμένων σκηνῶν καὶ διαλόγων δεικνύει κάποιαν στενοχωρίαν εἰς εὕρεσιν θεμάτων. Τὰ τετράστιχα ἀνεπιτυχῆ· οἱ Βραζιλιανοὶ δύται ἐτέθησαν διὰ νὰ ἀναπληρώσουν τὸν παρισινὸν Χιώτην ψαρᾶν καὶ ὁ Φασουλῆς καὶ Περικλέτος τὸν Καραγκιόζη, δύο ρόλους δημιουργηθέντας ὑπὸ τοῦ κ. Πλέσσα. Τὰ νούμερα τῶν χαρτοπαικτῶν, τῶν στρατιωτικῶν ποιητῶν, τῆς κοσμικῆς κινήσεως καὶ τῆς βοσκοπούλας καλὸν εἶνε νὰ ἀντικατασταθοῦν, οἱ δὲ διάλογοι περὶ στρατιωτικῆς στολῆς, μονομαχίας βουλευτῶν καὶ κινηματογράφων καιρὸς νὰ λείψουν.

Καὶ ἡ μουσικὴ ἐφέτος ὄχι τόσον ἐπίλεκτος, ὥστε νὰ γίνῃ δημοφιλής· μερικὲς δὲ ἀρχαιολογικὲς νότες, τεθεῖσαι προφανῶς διὰ νὰ προκαλέσουν τὸν γέλωτα, καταντοῦν ἐνοχλητικαί.

Ὑπὸ ἔποψιν ἐκτελέσεως, ἀνώτερον τὸ φετεινὸν Πανόραμα Οἱ ἠθοποιοὶ ἔπαιξαν μὲ χάριν, μὲ ζωηρότητα, μὲ στοργήν. Ὅλοι δὲ εὐπρόσωποι. Ἡ Νίκα καὶ ὁ Ἰακωβίδης πρωταγωνιστοῦν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ Νίκα—ἀληθινὸς Πρωτεύς—χορεύει καὶ τραγουδεῖ καὶ διαλέγεται καὶ ἀκκίζεται μὲ χάριν καὶ εὐστροφίαν, δροσερά, σκορπίζουσα ζωήν. Ὁ Ἀετιδεὺς γίνεται εἰς μίαν ἐξαφνικὴν μεταστροφὴν χαριτωμένον ροζ ψηφοδέλτιον· συντομεύει τὰς ἀποστάσεις δράματος καὶ σατυρας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δεικνύῃ μίαν ἀνεξάντλητον ἱκανότητα. Ὡς Ἄγγλος ναύτης μὲ τὴν ὡραίαν μιμικήν της, ὡς Περικλέτος—τὸ ὡραιότερον νούμερό της—δίδει ζωήν, ὡς καὶ ὅταν συνοδεύεται ἀπὸ ἐπιτελεῖον ἄλλων κυριῶν ὡς κορυφαία.

Ὁ κ. Ἰακωβίδης εἰς τὸν προσφιλῆ του τύπον τοῦ Γεροντοπαλλήκαρου, συμπαθέστατος, ὡς Φασουλῆς, ἀντάξιος ἀκόλουθος τῆς κ. Νίκα, ἀλλ' ἰδίως ὡς Γάλλος στρατιώτης Πιοῦ-ποῦ κωμικώτατος. Ὁ κ. Χαντᾶς ὡς Λεονταρῆς, ἰδίως ὅμως ὡς Καζαμίας—τὸ εὐφέστερον μέρος τοῦ «Πανοράματος» — ὁ κ. Μηλιάδης ὡς Τσὶν-Τσών, ὁ κ. Χέλμης ὡς δύτης, πολὺ καλοί.

Ἡ κ. Μηλιάδου καὶ ἡ κ. Χέλμη ἔχουν συμπαθεῖς ἐμφανίσεις, ἀλλ' ὡς τύποι κωμικὸς κυριαρχεῖ ἡ κ. Φύρστ, ἡ ὁποία εἶνε τελεία ὡς Τζοκόνδα. Τὸ ἐπιτυχέστερο νούμερο, ὡς παρῳδία ἐμφανίσεως. Ἀλλὰ διατί ὁ κ. Μωραϊτίνης δὲν ἐχρησιμοποίησε περισσότερον ἕνα τέτοιο σπάνιον τάλαντον; Τί ἀληθινὰ Σιδηρᾶ Μεραρχία ἡ κ Δρακοπούλου! Ὅλη ζωή, νεῦρα, μένος, λεβεντιά. Πλήρης προσωποποίησις τῆς νίκης καὶ τῆς ὑπερηφανείας. Προσομοιάζουσα τὴν Ἀθηνᾶν μὲ τὸ κράνος καὶ τὴν πανοπλίαν, ἀλλὰ καὶ μὲ γυμνὸν τὸ μακρὸν ἔξος, μᾶς ἔκαμε νὰ ἐννοήσωμεν τὴν στρατιωτικὴν ὑπεροχήν μας. Ἐδημιούργησεν ἕνα ἀρρενωπὸν τύπον τέλειον. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ρόλους, οἱ ὁποῖοι ἀργότερα τῆς ἐδόθησαν καὶ ἰδίως εἰς

τὸν χορὸν τῆς Φουρλάνας—διότι τὸ «Πανόραμα» ὑπέστη ἱκανὰς προσθαφαιρέσεις—ἐδείξε τάσεις ἐπικρατήσεως. Τέλος ἡ προστεθεῖσα σκηνὴ τοῦ Ταγκό, ἕνα εἶδος νεωτεριστικοῦ μενουέτου, ἐξύψωσε καὶ ἐξωράϊσε τὸ «Πανόραμα».

Ἐὰν ἔπεσε ἐφέτος τὸ Πανόραμα τοῦ Σταδίου, δὲν ἔπρεπεν ὅμως νὰ πέσῃ καὶ τὸ »Πανόραμα» τοῦ κ. Μωραϊτίνη. Καὶ ἠξίεν ἡ σάτυρα νὰ ἐπιζήσῃ ἑνὸς ἐρειπίου.

Θέατρον Κοτοπούλη

Ἔπειτα ἀπὸ τὴν πλημμύραν τῆς φάρσας ἐδόθη καὶ μία καλογραμμένη κωμῳδία ἡ ὁποία ἔχει ἁπλῆν πλοκήν, ἀλλ' ἐξυπνότατον διάλογον καὶ ἥτις ἐδόθη ταυτοχρόνως — αὐτὸς ὁ συναγωνισμός! — εἰς τὸ θέατρον Κοτοπούλη καὶ εἰς τῆς Κυδέλης.

Εἶνε ἡ νέα κωμῳδία τῶν Καγιαδέ, ντὲ Φλὲρ καὶ Ρῶ «La belle aventure» ἡ ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου μετ' ἐπιτυχίας παιζομένη εἰς τὸ Παρισινὸν Βωδεβίλ ὅπου εἰς 200 παραστάσεις του ἀπέδωκεν εἰσπραξιν 1,100 000 φρ. Εἰς τὸ θέατρον Κοτοπούλη ἐδόθη μὲ τὸν πραγματικὸν τίτλον« **Ἡ ὡραία περιπέτεια**», ἐνῷ εἰς τῆς Κυδέλης τὸ μετέτρεψαν «Ἡ ἐρωτικὴ περιπέτεια»

Ἡ ὑπόθεσις εἶνε πλήρης θελκτικῆς εὐθυμίας. Ἡ Ἑλένη πτωχὴ κόρη υἱοθετηθεῖσα ἀπὸ μίαν μακρυνὴν συγγενῆ της ἀγαπᾶ τὸν υἱὸν αὐτῆς Ἀνδρέαν, ἀλλ' ἡ μητέρα ἀπομακρύνει τὸν υἱόν της καὶ πείθει τὴν Ἑλένην νὰ νυμφευθῇ ἕνα πλούσιον νέον ἀλλὰ ἠλίθιον, τὸν Βαλεντῖνον. Εἶνε ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου, οἱ κεκλημένοι ἀναμένουν, ἡ νύμφη φορεῖ τὸν νυμφικὸν πέπλον. Ὁ Ἀνδρέας ἐπανερχόμενος ἐκ τοῦ ταξειδίου καὶ πληροφορηθεὶς τὴν πλεκτάνην τῆς μητρός του πείθει τὴν Ἑλένην νὰ φύγουν κρυφά. Ἀνθίσταται κατ' ἀρχὰς αὐτή, ἀλλὰ τέλος συναινεῖ. Πηγαίνουν εἰς μίαν ἄλλην πόλιν εἰς τὸ σπῆτι τῆς γιαγιᾶς, ἥτις προειδοποιηθεῖσα δέχεται ἀνοικτᾶς ἀγκάλαις τοὺς νεονύμφους ἐκλαμβάνουσα τὸν Ἀνδρέαν ὡς σύζυγον τῆς Ἑλένης. Ἀλλ' ὅταν ἔρχεται ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου, τὸ ζεῦγος χωρίζεται. Εἶνε κωμικωτάτη ἡ σκηνὴ καθ' ἣν ἡ γραῖα ἐκπλησσομένη τοὺς μαλώνει διότι ἀποφεύγουν νὰ κοιμηθοῦν μαζῇ. Εἰς τὴν γ'. πρᾶξιν ἐμφανίζεται ὁ ἐγκαταλειφθεὶς γαμβρὸς ὅστις διαμαρτύρεται διὰ τὴν φυγὴν τῆς Ἑλένης ἀλλ' αὐτὴ ἀποδεικνύει ὅτι ὁ γάμος των θὰ ἦτο ἀτυχής, ἐκεῖνος δὲ πείθεται καὶ προσπαθεῖ νὰ μεταπείσῃ τὴν μητέρα τοῦ Ἀνδρέου νὰ συναινέσῃ εἰς τὸν γάμον τοῦ υἱοῦ της μετὰ τῆς Ἑλένης ὅπερ κατορθώνει ὁ σύζυγός της. ἐνῶ ὁ Βαλεντῖνος χαίρει διότι συντελεῖται εἰς τὴν εὐτυχίαν δύο ἀγαπωμένων.

Ἡ δ'. καὶ γ'. πρᾶξις γέμουν κωμικῶν ἐπεισοδίων, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν γεροντικὴν πονηρίαν τῆς γιαγιᾶς καὶ τὰς ἀνησίας τοῦ γαμβροῦ. Πρωταγωνισταὶ ἦσαν εἰς τὸ θέατρον Κοτοπούλη ἡ κ. Ἀλκαίου ὡς γιαγιὰ καὶ ὁ κ. Παλμύρας ὡς Βαλεντῖνος.

Ἡ πρώτη θαυμασία, ταλείως κάτοχος τοῦ μέρους της· ὁ δεύτερος ἄνευ ὑπερβολῶν, ἀφελής, προκαλεῖ συνεχεῖς γέλωτας. Ἡ δὶς Κοτοπούλη εἶχε μία ἐξαιρετικὴ εὐμορφιὰ ὡς νύμφη εἰς τὴν α' πρᾶξιν. Ἡ κ. Περίδου, ὡς ὑπηρέτρια, ζωηροτάτη.

Εἰς τὸ θέατρον Κυδέλης ἡ κ. Βώκου ὡς γραῖα ἐχαρακτήρισεν τὸν ρόλον της μετὰ τόσης φυσικότητος, ὥστε νὰ φαίνεται ὑπὲρ τὸ δέον γραῖα. Ὁ κ. Λεπενιώτης ὡς Βαλεντῖνος ἔκαμνε ἐνίοτε χρῆσιν κάποιας ὑπερβολῆς, μολονότι ἔχει ἀπὸ φύσεως τὸ κωμικὸν τάλαντον ἀνεπτυγμένον. Ὁ κ. Παπαγεωργίου πολὺ δραματικός. Ἡ κ. Καλογερίκου φυσικὴ μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἀτονῇ ἡ δρᾶσις τοῦ ἔργου.

Ρ. ΝΙΚΑ
ὡς Ἀετιδεὺς (Πρᾶξις Δ')

Τὸ ἔργον ἀκατάλληλον διὰ δεσποινίδας. Καὶ ἐν τούτοις δὲν ἀνεγράφη εἰς τὰ προγράμματα. Οἱ θίασοι ἂς σκεφθοῦν ὅτι τοιαύτη παράλειψις ἀποτελεῖ κοινωνικὸν κίνδυνον.

*

«Τὰ σκυλλόψαρα». Ἕνα τύπον τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι περιφέρονται εἰς τὸν κόσμον ὅπως τὰ σκυλλόψαρα εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸν ἕτοιμοι νὰ καταβροχθίσουν ὅ,τι καὶ ἂν εὑρεθῇ πρὸ αὐτῶν, συμβολίζει ὁ Νικοντὲμ εἰς τὸ νέον του ἔργον. Ὁ Γεράρδος Τράσκη σπαταλᾷ περιουσίας, νυμφεύεται τρεῖς φορές, σκορπίζει δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τέκνα νόθα καὶ νόμιμα, φροντίζει διὰ τὴν διατροφὴν ὅλων καὶ τέλος ὑποκύπτων ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἀκολασιῶν του καταστρέφεται. Τὸ ἔργον αὐτὸ μὲ τὴν πρωτότυπον κοινωνικὴν ὑπόθεσίν του ἐπαίχθη μόνον μία βραδυά. Διατί ἀρά γε;

*

Σπανίως θεατρικὸν ἔργον ἠκούσθη παρ' ἡμῖν μὲ τόσον ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ καὶ τόσην εὐχαρίστησιν, ὅσον ὁ «**Διάβολος**» τοῦ Οὔγγρου Φραντζ Μόλναρ. Σατυρικὸν δρᾶμα, χωρὶς βεβιασμένας ὑπερβολὰς ἢ ἀνηθίκους καὶ ἐξωφρενικὰς σκηνάς, μὲ πολλὴν ἰδιορυθμίαν ἀλλὰ καὶ μὲ χάριν, μὲ χιοῦμορ καὶ μὲ ἀπρόοπτα κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἄλλως ἁπλῆς ὑποθέσεως. Ὁ συγγραφεὺς φαίνεται ἐπηρεασθεὶς ἀπὸ τὸν «Κλαβίγιον» τοῦ Γκαῖτε. Ἥρως, εἰς μίαν διαρκῆ ἐμφάνισιν, ὁ σατανικὸν πνεῦμα καὶ μεγάλην πεῖραν τῆς γυναικὸς ἔχων Διάβολος, ἀπρόσκλητος ἐπεμβαίνων εἰς συζυγικὰς καὶ ἐρωτι-

κὰς ὑποθέσεις, ἕνας φιλόσοφος, ὄχι νευρασθενικὸς ὡς ἀποκαλεῖται, ἀλλὰ σύμμορίστης, παράξενος, ἀληθινὸς εἰς ὅ,τι λέγει. Ἀφτλῆς τοὺς τρόπους ἀλλὰ καὶ πονηρὸς τὴν σκέψιν. Ἕνας τοιοῦτος τύπος ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν «Κοκκίταν» τοῦ Τραβέρσι, ἀλλ' ἐδῶ εἶνε πληρέστερος, τελειοποιημένος καὶ ὑπὸ τὴν ἀντίθετον ὄψιν. Αὐτὸς κρατεῖ ὅλον τὸ ἔργον μὲ τὴν θυμόσοφον καὶ ψυχολόγον φλυαρίαν του, μὲ τὰς ἀπροόπτους σπινθηροβόλους ἐκρήξεις τοῦ σκωπτικοῦ πνεύματός του. Ὁ κ. Μυράτ, ὅστις ὑπεδύθη τὸν Διάβολον, ὑπῆρξεν χαριέστατος, μολονότι εἰς μερικὰ σημεῖα πολὺ ζωηρός, ἐκφεύγων τῆς ψυχραιμίας ἥτις ἔπρεπε νὰ παρακολουθεῖ ἕνα τόσῳ ἀγαστὸν φιλόσοφον, δὲν ἀπέφυγε δὲ κάποιαν μονοτονίαν, ὀφειλομένην εἰς τὸ μακρὸν ἄλλως μέρος του. Ἀλλ' ἦτο τὸ μόνον πρόσωπον ἐξ ὅλου τοῦ θιάσου, τὸν ὁποῖον ἠμπορεῦσε νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας ἕνα τόσον δύσκολον εἰς ὑπόκρισιν ρόλον.

Ὁ «Διάβολος» εἶνε νεώτατον ἔργον νεωτάτου συγγραφέως, ὅστις διὰ τοῦ «Διαβόλου» παρασταθέντος πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ ἐκατομμύριον ἐκέρδησε καὶ φιλολογικῶς ἔγεινεν ὀνομαστός. Βάσις τῆς νεοιδεολογίας τοῦ ἔργου εἶνε «ὅ,τι ἔχει νὰ γίνῃ πρέπει νὰ γίνῃ» ἀδιαφόρως ἂν εἶνε ὀρθὸν ἢ ὄχι. Ἡ Γιολάνδα καὶ ὁ ζωγράφος Χάνς ἀγαπῶνται ἀπὸ ἐξαετίας. Ἀλλὰ θέλει νὰ μένῃ ἡ Γιολάνδα πιστὴ εἰς τὸν ἄνδρα της — ἕνα ἔμπορον ἤκιστα κοσμικὸν — διὰ νὰ τὴν ἐνισχύσῃ δὲ εἰς τοῦτο ὁ Χάνς πρόκειται νὰ ὑπανδρευθῇ τὴν Ἕλσαν. Καὶ ὅμως χάρις εἰς τὸν Διάβολον — τὴν προσωποποίησιν τοῦ πειρασμοῦ — γίνεται ὅ,τι ἔπρεπε νὰ γείνῃ, δηλαδὴ οἱ δύο ἐρωτευμένοι νὰ ἑντρυφήσουν εἰς τὰς ἀγκαλὰς ἀλλήλων. Εἰς τὴν πάλην μεταξὺ ἐξωτερικῆς παραστάσεως, τῆς κατὰ συνθήκην ψευδοῦς — ἡ κοινωνία — καὶ τῆς ἐσωτερικῆς, ἐνδομύχου θελήσεως ἥτις σοβεῖ εἰς τὰ στήθη μας — τὸ ἄτομον — νικᾷ συνήθως ἡ πρώτη· ὁ συγγραφεὺς διὰ τοῦ Διαβόλου κηρύσσει ὅτι πρέπει νὰ ἐπικρατῇ ἡ δευτέρα. Καὶ τὸ κάμνει μὲ τόσην τέχνην ὁ κομψότατος ἀλλὰ καὶ αὐθαδέστατος, πάντοτε δὲ φαιδρός, κύριος Διάβολος. Καὶ ὅταν εἰς μίαν βιαίαν σκηνήν, — μίαν ἀπὸ τὰς ὡραιοτέρας τοῦ ἔργου — τῆς ὑποψίας ὅτι ἡ Γιολάνδα δὲν φορῇ τίποτε ἔσωθεν τοῦ ἐπανοφωρίου της — τέχνασμα δι' οὗ κατατροποῦται ἡ ἀνδρικὴ πονηρία — ὁ Χάνς ἐξάπτεται, ὁ Διάβολος τὸν καθησυχάζει θελκτικώτατα. Εἰς τὰ ἀλλεπάλληλα γοργὰ ἐπεισόδια δεικνυει ἐν γένει ὁ Διάβολος τόσην γοητευτικὴν ἱκανότητα, ὥστε ὅλοι ὑποχωροῦν· δὲν ὑφίσταται καμμία θέλησις ἢ ἡ ἰδική του, ἀλλ' ὄχι ἐπὶ ἰδίᾳ ὠφελείᾳ· ἁπλῶς φροντίζει διὰ τοὺς ἄλλους.

Ἡ κ. Κοτοπούλη εἶχε εἰς κάθε πρᾶξιν καὶ μίαν θαυμασίαν ἐμφάνισιν, ἀλλ' ὑπερέβαλεν ὅλας ἡ β'. πρᾶξις. Θελκτικὴ εἰς ἕνα περίεργον ρόλον, μία προσωποποίησις ἀφελείας, ἥτις γίνεται συνεχῶς θῦμα τῶν μοιραίων περιστάσεων, ἃς παρασκευάζει ὁ Διάβολος.

Ὁ κ. Ροζὰν δὲν λησμονεῖ τὰς δραματικάς του ἐξάρσεις καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τύπον τοῦ Χάνς. Ἡ δεσποινὶς Παπαχρήστου χαριτωμένη, ἀλλὰ συνεσταλμένη πολύ, ὥστε νὰ τῆς λείπῃ ψυχή. Ἡ κ. Μυράτ, ὡς μοδέλο, φυσικωτάτη.

Θέατρον Κυβέλης

Ὁ κ. Θ. Οἰκονόμου μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν ἐνεφανίσθη εἰς τὸ θέατρον τῆς Κυβέλης, συμβληθεὶς ὅπως δίδει ἐνίοτε παραστάσεις, καθαρῶς καλλιτεχνικάς. Ὁ διαπρεπὴς καλλιτέχνης, ὅστις ἔχει φανατικοὺς θαυμαστάς, ἐκλέγει πάντοτε ρόλους τρελλοῦ ἢ ἐκφύλου, εἰς οὓς εἶνε φυσικώτατος. Ἡ φωνή ἡ σεσυρμένη καὶ ἔρρινος, ἡ ἀπότομος μετάπτωσις ἡ ἀνατινάσσουσα τοὺς ἀκροατάς, ἡ φυσιογνωμία του ἀκόμη ἡ στεγνὴ εἶνε πρόσφοροι διὰ τὴν ἀναπαράστασιν τύπων ἀπογοητευμένων, δυστυχῶν, ἀνισορρόπων.

Εἰς τὸν «**Νάρκισσον**» τοῦ Brachogel ὑποδύεται τὸ πρόσωπον λογικοῦ τρελλοῦ, ὅστις εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν ἔχει τὴν ἐλευθεροστομίαν νὰ ἐκφράζεται μετὰ φιλοσοφικῆς εἰρωνείας. Τὸ ἔργον, ἀπὸ τὰ παλαιά, ἐξάπρακτον, δὲν ἔχει ἀξίαν φιλολογικήν, οὔτε κἂν ἱστορικήν. Εἶνε σκηναὶ συναρμολογηθεῖσαι διὰ νὰ ἀναφανῇ ἡ φυσιογνωμία τοῦ Ναρκίσσου, ὅστις ἦτο ἀτυχὴς σύζυγος τῆς Μαρκησίας δὲ Πομπαδούρ. Ὁ κ. Οἰκονόμου ἔπαιξε θαυμάσια· τὸ ἀκροατήριον μετὰ μεγάλης προσοχῆς παρηκολούθησε τὰς φάσεις τῆς τέχνης του, ἐκρέματο ἐκ τῶν χειλέων του, συνεκινεῖτο, συναισθάνετο μαζῆ του. Εἶνε τὸ μυστήριον αὐτὸ τῆς τέχνης τοῦ Οἰκονόμου, ὁ ὁποῖος μόνον μὲ τὸν μακαρίτην Λεκατσᾶν, μεθ' οὗ ἔχει ὁμοιότητα ἰδίως εἰς τὴν φωνήν, δύναται νὰ συγκριθῇ.

Τὰ ἄλλα πρόσωπα, ὅλα ἀνεξαιρέτως, ἐφάνησαν ἀκόμη ὑποδεέστερα πλησίον τοῦ Οἰκονόμου. Σκιαὶ πλανώμεναι πέριξ αὐτοῦ.

*

Ὁ κ. Ξενόπουλος παρὰ τὴν δήλωσίν του ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ κ. Κυβέλη δὲν παίζει, κηρύττει ἑαυτὸν εἰς κατάστασιν... ἀπεργίας, ἔδωσε νέον ἔργον του, τὰς «**Ἀκτῖνας Ν**» εἰς τὸν θίασον Λεπενιώτου, ἄλλο δὲ τὸ «Φιόρο τοῦ Λεβάντε» ἑτοιμάζει διὰ τὸν Πλέσσαν. «Αἱ Ἀκτῖνες Ν» εἶνε κωμικὸν παίγνιον — ὁ συγγραφεὺς τὰς θέλει κομεντί — καὶ ἐπαίχθησαν πολὺ καλά. Ὁ κ. Ξενόπουλος παιδικῶς φερόμενος ἐζήτησε νὰ θολώσῃ τὰ νερὰ διασπείρων τὴν φήμην ὅτι πρόκειται περὶ μεταφράσεως διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὰς κριτικὰς ἐκθέσεις τῶν ἀσπόνδων ἐχθρῶν του καὶ τῶν ἀσπονδοτέρων.... φίλων του. Ἡμεῖς ἐν τούτοις οἱ ὁποῖοι περιλαμβανόμεθα εἰς τὸν κύκλον τῶν σκιῶν αἱ ὁποῖαι τὸν καταδιώκουν, θὰ ἐκφράσωμεν δύο ἀπορίας. Διατί μετὰ τὸν «Πειρασμὸν» ἐπειράθη νὰ γράψῃ νέαν κωμῳδίαν, καὶ διατί ἀφῆκεν ἑαυτὸν νὰ παρασυρθῇ ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν φάρσαν. Διότι ὄχι μόνον τὴν ἀξίαν τοῦ «Πειρασμοῦ» δὲν προσεγγίζουν αἱ «Ἀκτῖνες Ν», ἀλλ' ἔχουν καὶ τὸ *shocking* τῆς Παρισινῆς ἐλευθεροστομίας. Διὸ καὶ εἶνε ἀκατάλληλον διὰ δεσποινίδας. Ἀκτῖνες Ν εἶνε αἱ ἐκπεμπόμεναι ἐκ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ὥστε νὰ καθίσταται οὗτος συμπαθητικός, τοιαύτας δὲ μάτην ἀναμένει νὰ ἴδῃ ὁ Κωστῆς τὸν ὁποῖον καμμία δὲν ἀγαπᾷ. Ἀλλ' εἰς τὴν γκαρσονιέραν του ἔρχεται νὰ φιλοξενηθῇ μιὰ βραδὺ ὁ ἐξάδελφός του Κωστάκης μὲ μίαν δεσποινίδα, Κωστοῦλαν, ἐφ' ἧς, ὡς κατόπιν ἀποδεικνύεται, εἶχε βλέψεις ἄλλοτε ὁ Κωστῆς. Ἀλλὰ τὸ ἐρωτικὸν ζεῦγος διίσταται ἕνεκα τῆς ἐπιμονῆς τῆς Κωστούλας ὅπως ἡ ἑνωσίς των εὐλογηθῇ προηγουμένως διὰ γάμου, ὁ Κωστάκης ἀπέρχεται διὰ νὰ φέρῃ ἄμαξαν νὰ φύγουν ἀλλ' ὁ εὐλογημένος πολὺ ἀργεῖ καὶ ὁ Κωστῆς προτείνει εἰς τὴν Κωστοῦλα νὰ τὴν νυμφευθῇ, ἥτις δέχεται προθύμως διότι ὁ Κωστῆς ἔχει καὶ χιλίας δραχμὰς εἰσόδημα τὸν μῆνα. Εἰσέρχεται ὁ Κωστάκης καὶ τοὺς εὑρίσκει ἀρραβωνιασμένους· ἀλλ' ἡ Κωστοῦλα συμπαθεῖ πάντοτε τὸν Κωστάκην τοῦ ὑπόσχεται ὅτι καὶ ὑπανδρευομένη θὰ εἶνε ἐρωμένη του ὅταν εἰς ἕνα ἐναγκαλισμὸν τοὺς συλλαμβάνει ὁ Κωστῆς, ὅστις διώχνει τοὺς ἐραστὰς καὶ μένει πάλιν εἰς τὴν γκαρσονιέραν του μὲ τὴν μεσόκοπον ὑπηρέτριάν του Κωσταντινιάν. Ἡ σκηνὴ δὲν ἐκτυλίσεται ὡς ὤφειλεν εἰς Κωνσταντινούπολιν (Κωστῆς, Κωστάκης, Κωστοῦλα, Κωσταντινιά) ἀλλ' εἰς Ἀθήνας.

Τὸ ὅλον ἔργον εἶνε μία ἐκτεταμένη πρᾶξις διῃρημένη ὅμως εἰς δύο μέρη, τὰ ὁποῖα ἔχουν ὡς ἐνωτικὸν σημεῖον τὸν ὕπνον τοῦ Κωστῆ, ἐξοστρακισθέντος ἐκ τῆς κλίνης του εἰς ἕνα καναπὲ καὶ μετημφιεσμένου εἰς ὑπηρέτην.

Τὸ α'. μέρος ἀνώτερον τοῦ β'. τὸ ὁποῖον κουράζει πολὺ μὲ τὴν ἄνευ λόγον παρατεινομένην μεταξὺ

Κωστῆ καὶ Κωστούλας συνεννοήσιν περὶ τῆς ἑνώσεώς των. Τὸ ἔργον ἔχει καὶ μίαν ἀηδεστάτην πρωτοτυπίαν: Ὁ Κωστῆς βγάζει τὰ παπούτσια του διὰ νὰ φορέσῃ τῆς παντοῦφλες ἐπὶ σκηνῆς!

Αἱ «Ἀκτῖνες» δὲν ἐφώτισαν φεῦ! τὸ ταμεῖον περισσότερον ἀπὸ δύο ἑσπέρας.

Ὁ κ. Λεπενιώτης θαυμάσιος· ὁ κ. Ξενόπουλος πρέπει νὰ τοῦ ὀφείλῃ εὐγνωμοσύνην. Ἔπαιξε φυσικώτατα καὶ ἔδωσε ζωὴν καὶ εὐθυμίαν εἰς τὸ ἔργον. Ἡ κ. Καλογερίκου ἀνέπτυξε ὅλον τὸ χάρισμα τὸ ὁποῖον τὴν διακρίνει τῆς ἀνεπιτηδεύτου καὶ χαριτωμένης ὑποκρίσεως, συμπαθεστάτη καὶ ἐλκυστική.

*

Ὁ «**Ἀγαπημένος τῶν γυναικῶν**», κωμῳδία Hennequin καὶ Mitchell. Τρεῖς συνεταῖροι καταστήματος γυναικείων φορεμάτων, ἐπειδὴ οἰκονομικῶς δὲν πηγαίνουν καλά, προσλαμβάνουν ὡς δοκιμαστὴν τὸν Πεσάκ, ἕνα εἶδος νεωτεριστοῦ Δὸν Ζουάν, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν μαγνητικὴν δύναμιν τῶν ματιῶν καμμία γυναῖκα δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀντισταθῇ. Οἱ δύο ἐκ τῶν συνεταίρων φοβοῦνται μὴ αἱ γυναῖκες των, νέες καὶ εὔμορφες, τὴν πάθουν, ἀλλ' ὁ τρίτος σύντροφός των συνενοούμενος μὲ τὴν ἐρωμένην του δακτυλογράφον τοῦ καταστήματος, στρέφει πρὸς αὐτὴν τὴν προσοχὴν τοῦ Πεσάκ· ἀλλ' αὐτὴ συχαίνεται τὸν Πεσάκ, τὸν ἀποφεύγει, τὸν χαστουκίζει καὶ αὐτὸς κατάπληκτος διότι εἶνε ἡ μόνη γυναῖκα ποῦ τοῦ ἀντεστάθη τὴν συμπαθῆ ἀληθινὰ δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον. Ἀλλὰ καὶ ἐκείνη βλέπουσα τὰς ἐρωτικὰς κατακτήσεις τοῦ Πεσὰκ παρασύρεται ἐκ ζηλοτυπίας τὸν συμπαθεῖ καὶ αὐτὴ εἰς τὸ τέλος καὶ τοῦ παραδίδεται.

Τὸ ἔργον ἔχει εὐχάριστον διάλογον, ἀλλ' εἶνε ἀκαταλληλότατον διὰ κυρίας — καὶ ὅμως εἰς τὰ προγράμματα δὲν ἀνεγράφη ἡ προειδοποίησις αὐτή. Ὁ κ. Λεπενιώτης ὡς Πεσὰκ ἐσκόρπισεν ἄφθονα γέλοια. Ἡ κ. Καλογερίκου ὡς δακτυλογράφος πολὺ καλή, ἂν καὶ δὲν εἶχε μεγάλην ἐλευθερίαν εἰς τὸ παίξιμό της. Ὁ κ. Ἀργυρόπουλος κωμικώτατος μὲ τὸ σημειωματάριον τῶν ἐπισκεπτριῶν.

*

Οἱ ἐν Παρισίοις κ. κ. Πετροκόκκινος καὶ Ζουρὸς (Nancey καὶ Armont) οἱ ὁποῖοι ἔγραψαν τὸ «Ἀεροπλάνον», τὸν «Θεόδωρον καὶ Σια», τὸν «Κύριον Ἀνακριτὴν» — ἔργα προκαλέσαντα καὶ στερεώσαντα τὴν φήμην των ὡς κωμῳδιογράφων — διὰ τοῦ «**Βραζιλιανοῦ**» (Le truc du B ésilien) ὄχι μόνον δὲν προσθέτουν τίποτε εἰς τὸ ἐνεργητικόν των, ἀλλὰ φέρονται πλησιέστερα πρὸς τὰ ἐλαττώματα τῆς Γαλλικῆς φάρσας. Θέμα: τὸ αἰώνιον ἐπόρτισμα τῶν συζύγων, ἡ γύμνια τῶν γυναικῶν, ἡ κρεβατοκάμαρα, ἡ ἐπιστροφὴ τῶν ἀπόντων καὶ ἡ ἐπανάληψις τῶν σχέσεων. Ἡ β' πρᾶξις τὸ καθιστᾷ ἀκαταλληλότατον διὰ δεσποινίδας, ἐνῷ τὰ ἄλλα ἔργα τῆς συγγραφικῆς δυάδος εἶνε ἀπηλλαγμένα τῆς ἐτικέττας αὐτῆς, ἥτις ἐν τούτοις ἐλκύει κόσμον καὶ δὴ γυναικεῖον.

Ἡ ὑπόθεσις δὲν ἔχει πρωτοτυπίαν. Δύο σύζυγοι ἐπιζητοῦν ἐρωτικὰς περιπετείας ἔξω τῆς στέγης των. Ὁ σύζυγος ὑποδύεται τὸν Βραζιλιανὸν διὰ νὰ μὴ ἀνακαλυφθῇ. Ἀπιθανότητες πολλαί, παρεξηγήσεις, συνάντησις τῶν δύο συζύγων incognito, παρεμβολὴ κωμικῶν τύπων, βούτηγμα ὑπηρετριῶν, ἀμοιβαῖαι ἐξηγήσεις ἀνδρογύνου.

Ἐπαίχθη ἡ φάρσα μὲ πολὺ κέφι. Οἱ κ. κ. Λεπενιώτης, Ἀργυρόπουλος καὶ Νέζερ πρωταγωνιστοῦν εἰς γέλωτας. Ἡ κ. Καλογερίκου, δὲν ἔχει χαρακτηριστικὸν μέρος· ἡ κ. Παρασκευοπούλου ζωηροτάτη εἰς τὸν σύντομον ρόλον της. Ἡ κ. Ρούσου, ὡς συμπρέττα, συμπαθής.

Θέατρον «Ἀλάμπρα»

Ἡ τρίτη ἐφέτος κατ' αὔξοντα ἀριθμὸν ἐπιθεώρησις, τὸ «**Παγκόσμιο Λεύκωμα**» — ἐδόθη εἰς τὴν «Ἀλάμπραν.» Ἐγράφη συνεργασίᾳ ἀγνώστων, ἐμφανισθέντων ὑπὸ ψευδώνυμα καβαλλιστικά. Λέγεται ὅτι συνέπραξε καὶ μία κυρία. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι δύο τρία νούμερα δὲν εἶνε ὑποδεέστερα ἀπὸ τὰ τῶν ἄλλων ἐπιθεωρήσεων, ἀλλὰ τὸ σύνολον προδίδει ἀδειότητα. Ἰδίως ἡ κατὰ κόρον ἐπανάληψις τῶν διαλόγων τῶν ὑδροποτῶν γερουσιαστῶν, τῶν χανουμισσῶν καὶ αἱ στρατιωτικαὶ ἐμφανίσεις συντείνουν ὅπως κουρασθῇ ὁ θεατής — τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ θανάσιμον ἐλάττωμα διὰ μίαν ἐπιθεώρησιν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἀλλάσσῃ συνεχῶς εἰς ἐμφανίσεις ποικίλας.

Ἐκ τῶν γυναικῶν πρωταγωνιστεῖ εἰς χάριν ἡ κ. Διαμάντη μὲ τὴν τσαχπινιά της. Ἕπεται ἡ κ. Φωφὼ Γεωργιάδου, ἡ ὡραιοτέρα τοῦ θιάσου, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς σωματικῆς διασκευῆς ἀκατάλληλος διὰ πεταχτοὺς ρόλους, καὶ ἡ κ. Μήτσουρα ἡ ὁποία ἐφέτος, ἐκ τοῦ θεάτρου Κυβέλης μετετοπισθεῖσα, ἀνεφάνη πολὺ καλή. Ὡς χανούμισσα ἡ κ. Διαμάντη, ὡς Νίκη ἡ κ. Γεωργιάδου, ὡς Τιμὴ ἡ κ. Μήτσουρα εἶχον ἐπιτυχίαν. Ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἄριστος ὁ κ. Ἀλκαῖος ὡς κομπὲρ Ζακύνθιος, καλοὶ οἱ κ. κ. Θησεύς, Βενιέρης, Κρεβᾶς, Παπαστεφάνου χαρακτηριστικώτατος δὲ ὡς τύπος ὁ ὑποκριθεὶς τὸν Χιώτην κ. Λάμπρου. Τέλειος.

Εἰς τὰ τετράστιχα τῆς ἡμέρας ἀποτυχία. Ἐδῶ τὸν Ρέπορτερ καὶ τὸ Διαβολάκι ἀντικαθιστᾷ τὸ Λεύκωμα, ἐκ τῶν σελίδων τοῦ ὁποίου ἁλιεύονται τὰ νέα. Τελειώνει μὲ τὸν Κωνσταντῖνον τὸν Παλαιολόγον (μίμησις τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου τῶν «Παναθηναίων») ὃν περιτριγυρίζει ὅλος ὁ θίασος ψάλλων θούριον ᾆσμα.

Τὸ «Παγκόσμιον Λεύκωμα» — διατί παγκόσμιον; καμμία φυλὴ δὲν παρήλασε — ἐπαίχθη μὲ πολὺ καλὰς ἐνδυμασίας. Ὅλαι αἱ κυρίαι ἦσαν κομψότατα καὶ καλαισθητικῶς ἐνδεδυμέναι. Εἶνε ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν εἰς θέατρον μὴ κεντρικὸν ἡ ἐμφάνισις τῶν ἠθοποιῶν ὑπῆρξε λίαν εὐπρόσωπος.

Θέατρον «Ὀλύμπια»

Εἰς τὰ «Ὀλύμπια» τρισυπόστατος Γαλλικὸς θίασος ὄπερας, ὄπερας - κωμὶκ καὶ ὀπερέττας ἐπεχείρησε σειρὰν εἴκοσι παραστάσεων, μὲ ἔργα Γαλλικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Βιεννέζικης μουσικῆς. Ἤρχισε μὲ τὴν «Μανόν», ἥτις ἐπαίχθη μὲ ἀρκετὴν ἐπιτυχίαν. Πρωταγωνιστεῖ ἡ δεσπ. Μοραί, εὔμορφη, μὲ λεπτὴν φυσιογνωμίαν καὶ συμπαθῆ φωνήν. Ὁ ὑψίφωνος κ. Στερλὲν ἔχει φωνὴν εὔστροφον καὶ δραματικὴν ὑπόκρισιν προδίδουσαν καλλιτέχνην. Ὁ βαρύτονος κ. Οὐγκονὲ πολὺ καλός.

Εἰς τὴν «Μινιόν», «Βέρθερον» «Κάρμεν» καὶ «Λακμὲ» ἔλαβεν ἐκτάκτως μέρος ἡ μεσόφωνος τῆς Ὄπερα Κωμὶκ τῶν Παρισίων δεσπ. Ρανφλὼρ, ἥτις ἐδείχθη κατωτέρα τῆς φήμης της. Ἂν ὁ θίασος εἶχε σχετικὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ὄπερα, ἀλλ' εἰς τὴν ὄπερα-κωμὶκ ἀπέτυχε· μᾶς ἐπανέφερε τὴν προκαταλισμισίαν «Μαντὰμ Ἀγκώ»· ἡ «Κάρμεν» μετριωτάτη ὅλαι δὲ αἱ ὀπερέτται, καὶ ἰδίως τὸ «Ὀνειρῶδες βάλς», ἀγνώριστοι.

Θέατρον «Νεαπόλεως»

Θίασος τῆς κ. Νίτσας Μουστάκα. Ἤρχισε μὲ τοὺς «**Μοσχομάγκες**», νέον ἔργον τοῦ κ. Τ. Παπαγιαννοπούλου Ἀθηναϊκὴ ἠθογραφία, μετ' ᾀσμάτων, μὲ χαρακτηριστικοὺς εὐθύμους λαϊκοὺς τύπους. Τὸ ἔργον πλέκεται περὶ ἕνα χωροφύλακα, τὸν ὁποῖον τριγυρίζουν μοσχομάγκες, οἱ ὁποῖοι τοῦ παίζουν παιγνίδια. Ἡ κ. Μουστάκα ὡς μάγκας, ὁ κ. Μουστάκας καὶ ὁ κ. Γεωργίου ὡς χωρυφύλαξ πρωταγωνιστοῦν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ἐν τῇ α' σελίδι τοῦ παρόντος τεύχους δημοσιεύομεν νέαν ἐπικεφαλίδα, φιλοτεχνηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις διακεκριμένου συνεργάτου ἡμῶν κ. Α. Γέλβερτ, ἀρχιτέκτονος, καὶ ἀποσταλεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν «Πινακοθήκην». Καὶ τὸ νέον αὐτὸ δεῖγμα τῆς διακοσμητικῆς ἱκανότητος τοῦ κ. Γέλβερτ εἶνε καλλιτεχνικώτατον, ὡς καὶ ὅλαι αἱ μέχρι τοῦδε δημοσιευθεῖσαι εἰς τὴν «Πινακοθήκην» vignettes αὐτοῦ.

★

Τὴν 12 Μαΐου ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις εἰς ἡλικίαν 72 ἐτῶν ὁ διάσημος Βυζαντινολόγος Κωνσταντῖνος Σάθας. Γεννηθεὶς ἐν Γαλαξειδίῳ, ἐσπούδασεν εἰς Ἀθήνας καὶ Κων)πολιν. Ἐπεδόθη ἐνωρίτατα εἰς τὴν μελέτην τῆς Βυζαντιακῆς χρονογραφίας, ἧς ἀπέβη ὁ μέγας ἀναστηλωτὴς καὶ βαθὺς γνώστης. Εἰργάσθη μὲ γιγαντιαίαν ἐπιμονὴν καὶ μὲ πατριωτισμὸν ἀκαταμάχητον. Κατέρριψεν ὅλας τὰς προλήψεις καὶ τὰς κακοβούλους ἐπιθέσεις τῶν πολεμίων τῆς Βυζαντιακῆς ἱστορίας, ἀπεκάθηρε τὸ ἔδαφος καὶ διὰ τῶν ὑπερόχων μονογραφιῶν του καὶ ἐκδόσεων ἀγνώστων ἐγγράφων ἀπεκατέστησε εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ἱστορικῶν τὴν θαυμασίαν τοῦ Βυζαντίου φισιογνωμίαν.

Αἱ πολυπληθεῖς ἐκδόσεις τοῦ Σάθα ὑπῆρξαν μεγάλη συμβολὴ εἰς τὴν Βυζαντιακὴν ἱστορίαν. Αὐτὸς ὑπέδειξε τὰς πηγάς, καὶ ἤντλησεν ἀπείρους γνώσεις καὶ ἔκτοτε παρετηρήθη ἡ τάσις τῶν Εὐρωπαίων πρὸς σπουδὴν τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καὶ ὅμως ὁ γίγας αὐτός, εἰς τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς ζωῆς του, ἐγκατελείφθη σκληρῶς ὑπὸ τῆς Ἑλλ. Πολιτείας. Ὑπεβλήθη ἐσχάτως μόλις νομοσχέδιον περὶ ἀπονομῆς συντάξεως, πρὶν ἢ ψηφισθῇ ὅμως,—καὶ παρῆλθεν ἱκανὸς χρόνος—ὁ Σάθας ἀπέθανε. Τουλάχιστον μέρος τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον προωρίζετο διὰ τὸ γῆρας τοῦ σοφοῦ, δὲν χρησιμεύει διὰ νὰ λαξευθῇ τὸ μνημεῖον του; Ἀλλὰ μήπως διὰ τὰ ἐγκαταλειφθέντα ἀνέκδοτα ἔργα του δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ σύντονος πρόνοια;

★

Ἡ κ. Εὐτυχία Καμπανάκη εἰς τὴν τρίτην ἐφέτος συναυλίαν της παρουσίασε ἀσυνείθιστον πρόγραμμα, ἀρκετὰ ἑλκυστικόν, μὲ Ἰταλικήν, Γερμανικήν, Γαλλικὴν καὶ Ἑλληνικὴν μουσικήν, ἀλλὰ καὶ ἀρκετὰ δύσκολον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν. Ἡ κ. Καμπανάκη εἶνε καλλιτεχνικὴ φυσιογνωμία ἐξέχουσα. Αἱ σπουδαί της εἶνε σπάνιαι. Ἐστάλη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατόπιν διαγωνισμοῦ εἰς Μιλᾶνον ἔνθα φοιτήσασα εἰς τὸ Βασιλικὸν Ὠδεῖον «Giuseppe Verdi» ἔτυχε Α' χρυσοῦ βραβείου. Ἔπαιξεν εἰς τὰ πρῶτα θέατρα τῆς Ἰταλίας, εἰς τὴν Σκάλαν τοῦ Μιλάνου, εἰς Κωνοτάντζι τῆς Ρώμης, Σὰν Κάρλο τῆς Νεαπόλεως, προκαλέσασα εὐφημοτάτας κρίσεις τῶν σοβαρωτέρων καλλιτεχνικῶν φύλλων τῆς Ἰταλίας. Εἶχεν ἐμφανισθῇ πρό τινος εἰς Ἀθήνας, ἐκτιμηθεῖσα διὰ τὸ ἐκλεκτὸν τάλαντόν της, ἤδη δὲ μετὰ περιοδείαν εἰς Σύρον, Πάτρας, Κέρκυραν, καὶ ἐσχάτως εἰς Κ)πολιν, ἔκλεισε τὴν καλλιεχνικὴν σαυζὸν διὰ τῆς ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Κυβέλης συναυλίας της. Ἔδειξε κατ' αὐτὴν τὴν δύναμιν καὶ τὴν τέχνην τῆς φωνῆς. Καίτοι εἰς ἀνοικτὸν θέατρον ἔπρεπε νὰ ὑπολογίζῃ τις μείωσιν ἀκουστικῆς, ἐν τούτοις ἐλάχιστα ἔχασε ἀπὸ τὴν τέχνην της.

Ἤρχισε μὲ ἕνα allegro τραγοῦδι τὸ «Ei fra tutti» τοῦ Σοῦμαν, ἔψαλλε μὲ αἴσθημα τὴν «Trotella» τοῦ Σοῦμπερτ καὶ ἐκ τῶν «Γάμων τοῦ Φίγαρο» ἀπέδωκε δύο μονοδίας ἐπιτυχῶς. Ἀλλ' ὅλη ἡ τέχνη της ἐδείχθη κυρίως εἰς τὴν «Λακμὲ» ὡς καὶ εἰς τὴν «Gazza Ladra» τοῦ Ρισσίνι, τὴν «Ταραντέλλαν» τοῦ Μπιζὲ καὶ τοὺς «Πουριτανούς». Οἱ λαρυγγισμοί της ἀβίαστοι ἐξεχύνοντο, θελκτικοί. Ἐπίσης εἰς τὸ «Wally» τοῦ Catalani ὑπῆρξε θαυμασία, ἀναπτύξασα λυρισμόν, εἰς ὃν ἰδιαίτατα ἐπιτυγχάνει. Ἐὰν εἰς τὰ ἄλλα τεμάχια ἔκαμνεν ὡς ἐκ τοῦ εἴδους αὐτῶν effet, εἰς τὸ «Wally» ἔδειξε βαθύτερον τὸ μουσικόν της αἴσθημα. Ἐν γένει ἡ κ. Καμπανάκη ἔχει καθαρὰν καὶ σταθεράν, γλυκεῖαν, φωνὴν soprano legére· ἀναδεικνύεται δὲ ἰδίως εἰς τὰς ὑψηλὰς νότας ἀληθινὴ καλλιτέχνις. Ἐτραγούδησε καὶ δύο Ἑλληνικὰς συνθέσεις τοῦ κ Σαμάρα Εἶνε εὐχάριστον ὅτι εἰς τά προγράμματα τῶν συναυλιῶν ἐγκλιματίσθη καὶ τὸ Ἑλληνικὸν τραγοῦδι τὸ ὁποῖον καιρὸς εἶνε συστηματικώτερα νὰ καλλιεργηθῇ. Ἐτραγούδησε πολὺ καλα τὴν «Μάνα καὶ γυιό», μὲ μίαν διαύγειαν τόνων καὶ λέξεων ζηλευτήν. Τὸ ἄλλο, ἦτο τὸ «Νανούρισμα» τὸ ἐπανειλημένως τραγουδηθὲν καὶ εἰς ἄλλας συναυλίας.

Ἡ κ. Καμπανάκη εὐτύχημα θὰ ἦτο ἐὰν ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς καθηγήτρια εἰς τὸ Ὠδεῖον, μολονότι πόθος της ἦτο νὰ ἔπαιζεν εἰς Ἑλληνικὸν μελόδραμα, τὸ ὁποῖον ὅμως, Κύριος οἶδε, πότε θὰ ἀποκτήσωμεν...

★

Εἰς τὰς προθήκας τοῦ βιβλιοπωλείου Ἐλευθερουδάκη ὁ ζωγράφος κ. Ραψομανίκης ἐξέθηκε 15 γελοιογραφίας, γνωστῶν Ἀθηναϊκῶν τύπων καὶ πολιτευομένων. Αἱ περισσότερον ἐπιτυχεῖς εἶνε αἱ τῶν κ κ. Ἰωαννοπούλου, Α. Νικολάρα, Σερπιέρη, Ε Γουβέλη, Νέη καὶ Φωτίου.

Ἐπίσης ἐκτίθενται γελοιογραφίαι τῶν κ.κ. Θεοτόκη, Ράλλη, Μαυρομιχάλη, Ρακτιβάν, Μιστριώτου, Λεπενιώτου, Λ. Ἀρνιώτου, Ἴβου καὶ τῶν λαϊκῶν τύπων Βδελλοπούλου, Μερακλῆ καὶ Κλεάνθους. Ὑπάρχει καὶ μία φιλολογική, ἀλλὰ ἐξεφράσθη ἀμφιβολία ἂν εἶνε τοῦ κ. Πολ. Δημητρακοπούλου ἢ τοῦ ποιητοῦ κ. Φ. Πανᾶ.

★

Τὰ Γαλλικὰ θέατρα εἰσέπραξαν κατὰ τὸ 1913, κατὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν στατιστικήν, 69 ἑκατομμ. φράγκων. Τὸ ποσὸν αὐτὸ ἀποτελεῖ ρεκὸρ εἰς τὰς εἰσπράξεις τῶν Παρισινῶν θεάτρων.

Τὰς μεγαλειτέρας εἰσπράξεις ἔκαμον οἱ κινηματογράφοι. Μετ' αὐτοὺς τὰ καφὲ-κονσὲρ καὶ μουζὶκ χώλ, εἰσπράξαντα ἐννέα ἑκατομμύρια ἀπέναντι ἓξ μόνον τοῦ ἔτους 1912.

Ἀπ' ἐναντίας αἱ εἰσπράξεις τῶν θεάτρων τῶν λαβόντων ἐπιχορήγησιν παρὰ τοῦ Κράτους ἐμειώθησαν. Ἡ «Ὄπερα» εἰσέπραξε 280.000 φρ. ἐπὶ ἔλαττον κατὰ τὸ 1913.

—Ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ἐζήτησεν ἀπὸ τὸ Ἰνστιτοῦτον τῶν Παρισίων φωτογραφίας τῶν σπουδαίων χειρογράφων τοῦ Λεονάρδου Ντὰ Βίντσι, ἅτινα, κατέχει ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία Τὸ συμβούλιον τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας ἔσπευσε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην. Τὰ φωτογραφηθέντα χειρόγραφα ἀνήκουν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Ἰνστιτούτου ἀπὸ τοῦ 1746, εἶνε δεμένα καὶ ἀποτελοῦν δώδεκα ὁλοκλήρους τόμους. Περιέχουν ἔγγραφα ἱστορικά, ἐπιστημονικὰ καὶ ἀρκετὰ σχέδια ζωγραφικῆς.

—Ὁ Ἀμερικανὸς ἑκατομμυριοῦχος Βιδεμάρ, ὁ Βασιλεὺς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἐπλήρωσε τρία καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια διὰ τὴν Μαντόνα τοῦ Ραφαήλ. Ὁ Βιδεμάρ, φανατικὸς λάτρης τῆς τέχνης, ἔχει μίαν ἐκ τῶν καλλιτέρων πινακοθηκῶν τοῦ κόσμου. Ἄιλοτε ἠγόρασε τὸ περίφημον «Μονλίνο» τοῦ Ρεμπρὰντ ἀντὶ δύο καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίων φράγκων.

—Μεταξὺ τῶν θυμάτων τοῦ ναυαγίου τῆς «Αὐτοκρατείρας τῆς Ἰρλανδίας» περιλαμβάνεται καὶ ὁ μέγας Ἄγγλος ἠθοποιὸς Ἴρβιγκ, 43 ἐτῶν καὶ ἡ σύζυγός του, κατὰ ὀλίγα ἔτη νεωτέρα, πνιγέντες ὑπὸ δραματικὰς περιστάσεις. Εἶχαν κάμει μίαν θριαμβευτικὴν θεατρικὴν τουρνὲ εἰς τὸν Καναδᾶν.

Ὁ κ. Ἄμποτ, εἷς ἐκ τῶν διασωθέντων ὅστις ἦτο ὁ τελευταῖος, ποῦ εἶδε τοὺς δύο διασήμους ἠθοποιούς, τοὺς ὁποίους ἐγνώριζε κάλλιστα, διηγεῖται ὡς ἐξῆς τὰ τοῦ θανάτου των.

— Συνήντησα τὸν Λαυρέντιον Ἴρβιγκ εἰς τὸν διάδρομον τῆς καμπίνας τὴν στιγμὴν ποῦ ἡ «Αὐτοκράτειρα τῆς Ἰρλανδίας» συνεκρούσθη. Ἔτρεξε πρὸς ἐμὲ ἐρωτῶν— «Τὸ πλοῖον βυθίζεται;» — «Ἔτσι λένε» ἀπήντησα. Ὁ Ἴρβιγκ ἐγύρισε στὴν καμπίνα του καὶ εἶπε εἰς τὴν γυναῖκα του. —«Ντύσου γρήγορα κι' ἔβγα, δὲν ἔχομε καιρὸ νὰ χάνωμε». Ἡ γυναῖκα του ἄρχισε νὰ κλαίῃ, ἐνῷ ὁ Ἴρβιγκ ἐζώσθη ἕνα σωσίβιον. Ἀκριβῶς ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸ πλοῖον ἄρχισε νὰ βυθίζεται καὶ ὁ Ἴρβιγκ ἐρρίφθη εἰς ἕνα ἀπότομον κλονισμὸν τοῦ σκάφους ἐπάνω εἰς τὸ τοίχωμα τῆς καμπίνας του, κ' ἐκτύπησε τὸ πρόσωπόν του, τὸ ὁποῖον ἐσκεπάσθη ἀπὸ αἵματα. Ἔδεσε ἕνα μανδῆλι λέγων στὴν γυναῖκα του — «Μὴ φοβᾶσαι δὲν εἶνε τίποτα». Ἀλλὰ ἐκείνη ἐρρίφθη στὸν λαιμόν του μὲ δυνατὰ κλάμματα. Ὁ Ἴρβιγκ τῆς ἔδεσε ἕνα σωσίβιον καὶ τὴν ἔσπρωξε στὸν διάδρομον, ὅπου ὅμως ἐκείνη ἔπεσε. Ὁ Ἴρβιγκ, συγκεντρώνων ὅλας τὰς δυνάμεις, τὴν ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του, καὶ τὴν ἀνέβασε στὴν γέφυρα. Τὸν ἠκολούθησα λέγων «Θέλετε νὰ σᾶς βοηθήσω;»—«Ἄ, φροντίσετε γιὰ τὸν ἑαυτό σας, ὁ Θεὸς μαζῆ σας» μοῦ ἀπάντησεν ἐκεῖνος. Ἐγὼ ἔπεσα εἰς τὴν θάλασσα. Ἐστρεψα τὸ κεφάλι μου καὶ ἀπομακρυνόμενος ἔβλεπα τὸν Ἴρβιγκ μὲ τὴν γυναῖκα του εἰς τὴν γέφυρα ἐνηγκαλισμένους νὰ καλοῦν ματαίως βοήθειαν. Ἡ «Αὐτοκράτειρα τῆς Ἰρλανδίας» ἐβυθίζετο εἰς τὴν ἄβυσσον μαζὶ μὲ τοὺς δύο μεγάλους καλλιτέχνας.»

★

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας σκοπῶν νὰ προβῇ εἰς τὴν σύστασιν Ἐθνικοῦ Ἀρχείου εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἀποταμιεύονται διὰ φωνογραφικῶν πλακῶν τὰ δημοτικὰ ᾄσματα καὶ ἡ μουσικὴ αὐτῶν διὰ τῆς ἐπιτοπίου περισυλλογῆς διὰ φωτογραφικῶν δὲ πλακῶν καὶ κινηματογραφικῶν ταινιῶν οἱ κατὰ τόπους Ἑλληνικοὶ χοροί, κατήρτισεν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν κ κ. Ν. Γ. Πολίτου προέδρου τῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας ὡς Προέδρου, Λ. Χόνδρου, Γ. Νάζου διευθυντοῦ τοῦ Ὠδείου, Ψάχου καὶ Καλομοίρη καθηγητῶν καὶ Γ. Δροσίνη τμηματάρχου, εἰς ἣν ἀνέθεσε τὴν μελέτην τοῦ ζητήματος καὶ τὴν ὑπόδειξιν τῶν τελεσφορωτέρων μέσων πρὸς διάσωσιν τῶν πολυτίμων κειμηλίων τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου.

Διὰ φωνογράφου συνέλεξε πρῶτος ᾄσματα τῆς Χίου ὁ κ. Περνὸ καὶ κατόπιν τῆς Κρήτης καὶ τῆς Πελοποννήσου ἡ διεύθυνσις τοῦ Ὠδείου. Ἀλλὰ συστηματικὴ ἐργασία καί μάλιστα ἐν συνδυασμῷ φωνογράφου καὶ κινηματογράφου, τὸ πρῶτον νῦν πρόκειται νὰ γείνῃ. Ἀκριβῶς ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τούτου εἰργάσθησαν ὁ «Ἐθνικὸς Μουσικὸς Σύλλογος» καὶ ἡ «Τέχνη» ἀλλ' ἐλλείψει ὑλικῶν πόρων δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πραγματοποιήσουν τὴν ἰδέαν τῆς περισυλλογῆς καὶ καθάρσεως τῶν ἀσμάτων.

Καλὸν θὰ ἦτο ὅπως ἀντιπρόσωποι τῶν εἰρημένων σωματείων περιληφθῶσιν εἰς τὴν μόνιμον ἐπιτροπήν, ἥτις θὰ καταρτισθῇ ἀργότερον, ἵνα ἀποβῇ ἡ ἐργασία πληρεστέρα.

—Ἡ ἐπὶ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισε τὴν κατασκευὴν προτομῶν τῶν ποιητῶν Σολωμοῦ, Βαλαωρίτου καὶ τοῦ μουσουργοῦ Μαντζάρου. Θὰ στηθῶσιν εἰς τὸν κῆπον τῆς ἐν Κερκύρᾳ πλατείας, ἔνθα πρὸ πολλοῦ ἠγέρθη ὁ ἀνδριὰς τοῦ Γκυλφορδ.

—Ἐνέσκηψεν εἰς Κεφαλληνίαν ὁ Ἀρχιμάστορας τῶν μαλλιαρῶν Ψυχάρης.

— Εἰς τὸν Σεβαστοπούλειον διαγωνισμὸν τοῦ Πανεπιστημίου πρὸς ἀκριβῆ καὶ γλαφυρὰν χρῆσιν τῆς γλώσσης ἐβραβεύθη διὰ 1000 δρ. ὁ τελειόφοιτος τῆς νομικῆς κ. Κ. Ἄμπρος πραγματευθεὶς τὸ θέμα: Ἡ Μοναρχία ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν Δημοκρατίαν καὶ τὰ πλεονεκτήματα ἑκάστου πολιτεύματος.

— Ἡ κ. Φωκᾶ ἀπῆλθεν εἰς Λονδῖνον ὅπου θὰ δώσῃ συναυλίαν, συμπράξει τοῦ ἐκεῖ κ. Ν. Λαμπελέτ.

— Ὁ Λανὸς ζωγράφος κ. Τοῦζεν ἀνεχώρησεν εἰς Λανίαν, ἀφοῦ ἐξετέλεσε τὴν εἰκόνα τοῦ Βασιλέως εἰσερχόμενον εἰς Θεσσαλονίκην, ὡς καὶ τὴν προσωπογραφίαν τῆς Βασιλίσσης.

—Ἀπέθανεν ἐν Χαλκίδι, ἔνθα ὑπηρέτει ὡς ταμίας τῆς Ἐθν. Τραπέζης, ὁ συνεργάτης ἡμῶν Ἀλέξανδρος Δουζίνας. Εὐρείας φιλολογικῆς μορφώσεως, εἶχε δώσῃ ἱκανὰ δείγματα δι' ὡραίων μεταφράσεων ἃς πρὸ ἐτῶν ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν «Ἑβδομάδα» τοῦ κ. Λαμβέργη καὶ εἰς τὴν «Πινακοθήκην», ἥτις ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεώς της ἐδημοσίευσεν ἐνδιαφερούσας μελέτας Γάλλων συγγραφέων κατ' ἰδικήν του λίαν ἐπιτυχῆ μετάφρασιν. Ὁ ἀποθανὼν εἶχε δημοσιεύσῃ τῷ 1910 ἐν τόμῳ ὑπὸ τὸν τίτλον «Παρὰ τὴν ἑστίαν» πρωτότυπα καὶ κατὰ μετάφρασιν διηγήματα.

—Ἐν Βουλώνῃ τῶν Παρισίων ἀπεκαλύφθη μνημεῖον ἐγερθὲν εἰς τὸν μέγαν Γάλλον φυσιολόγον Μαρέϋ, ἐφευρέτην τοῦ κινηματογράφου. Εἶνε ἔργον τοῦ γλύπτου Ὠμπέν, παριστᾷ δὲ τὸν Μαρέϋ καθήμενον καὶ παρατηροῦντα ὁμάδα δρομέων καὶ ἱππέων. Ὁ Μαρέϋ ἀπέθανεν τῷ 1904.

— Διοργανοῦται λίαν προσεχῶς ἔκθεσις ζωγραφικῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ.

—Κρατεῖ σκέψις ὅπως ἀνὰ διετίαν κατὰ τὸ ἐαρ διοργανοῦται ἐν Κερκύρᾳ καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις.

—Ἡ ἐν τῷ Ἀροακείῳ διδαχθεῖσα «Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις» κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Σακελλαρίδου, ἐδόθη καὶ εἰς τὴν «Ἕνωσιν τῶν Ἑλληνίδων» ὑπὸ τῶν μαθητριῶν τοῦ Ἀνωτέρου παρθεναγωγείου, τοῦ διευθυνομένου ὑπὸ τῆς κ. Λασκαρίδου.

—Κατόπιν ἐπερωτήσεως ἐν τῇ Βουλῇ ὅπως καταδιωχθοῦν οἱ θίασοι οἱ παριστάνοντες ἀνήθικα ἔργα, ἡ ἀστυνομία ἐπέβαλεν εἰς αὐτοὺς ὅπως ἀναγράφωσι εἰς τὰ προγράμματα τὸ ἀκατάλληλον αὐτῶν.

— Τὸ Ἐθν. Πανεπιστήμιον ἀνέθηκεν εἰς τὸν καθηγητὴν κ. Ἀνδροῦτσον νὰ τὸ ἀντιπροσωπεύσῃ εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς τριακοσιετηρίδος τοῦ ἐν τῇ πόλει Groningen τῆς Ὁλλανδίας Πανεπιστημίου.

—Προσεχῶς θὰ ὑποβληθῇ νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν δι' οὗ λαμβάνεται πρόνοια περὶ ὑλικῆς ἐνισχύσεως τῶν Ἑλλήνων ζωγράφων καὶ γλυπτῶν, διὰ διαρκοῦς ἐκθέσεως καὶ πρατηρίου τῶν ἔργων των παρεχομένης δωρεὰν αἰθούσης ἐν τῇ ὁδῷ Σταδίου. Ἡ εἴσοδος ἔσται πεντηκοντάλεπτος. Ἰδιαιτέρα αἴθουσα θὰ ὑπάρχῃ διὰ τὰ νέα ἔργα.

—Εἰς τὴν ἐφετεινὴν Καλλιτεχνικὴν Ἔκθεσιν τῶν Παρισίων ὁ ζωγράφος κ. Μπουτοῦ ἐκθέτει ἕνα πίνακα «Κομιτατζῆδες», τὸν ὁποῖον ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὰς Βουλγαρικὰς θηριωδίας. Στρατιῶται καὶ ἄτακτοι Βούλγαροι, πεζοὶ καὶ ἔφιπποι, κρατοῦντες λόγχας, τουφέκια, καὶ μάστιγας, δεκατίζουν πλῆθος ἀόπλων, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων πλεονάζουν γυμναὶ γυναῖκες. Ἡ σύνθεσις ἥτις διακρίνεται διὰ τὴν ἐλευθερίαν της, ἀποδίδει πιστῶς τὴν Βουλγαρικὴν ἀγριότητα.

—Ἡ συγγραφεὺς Σέλμα Λάγκερλεφ ἐξελέγη μέλος τῆς Σουηδικῆς Ἀκαδημίας. Εἶνε ἡ ἀριστοτέχνις τῆς μυθιστορογραφίας, ἡ λαβοῦσα τὸ βραβεῖον Νομπὲλ τῷ 1909.

—Αἱ σουφραζέτται ἐπυρπόλησαν ὡραιοτάτην ἐκκλησίαν ἐπὶ τοῦ Ταμέσεως, τῆς Ἐλισσαβετιανῆς ἐποχῆς.

— Ὁ κλέπτης τῆς Τζοκόντας Περούτσιο κατεδικάσθη ἐν Φλωρεντίᾳ μόνον εἰς 1 ἔτους καὶ 15 ἡμερῶν φυλάκισιν. Ἐγένετο ἔφεσις τῆς ἀποφάσεως.

—Ἀπὸ τῆς 1 μέχρι τῆς 10 Ἰουνίου (ν.ε.) συνῆλθεν ἐν Παρισίοις τὸ πέμπτον διεθνὲς συνέδριον τῆς Μουσικῆς, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ τέως πρωθυπουργοῦ κ. Μπαρτοῦ. Διηρέθη εἰς 8 τμήματα, εἰς ἃ ἐγένοντο ἀνακοινώσεις καὶ ἐκτελέσεις μουσικῶν τεμαχίων, τὰ ἑξῆς. Ἱστορία κοσμικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, αἰσθητική, ἐθνολογία μουσικῆς, ἀκουστική, ἐνορχήστρωσις, βιβλιογραφία, θεωρία καὶ διδασκαλία Ἡ Ἑλλὰς ἐκλήθη νὰ μετάσχῃ, ἀλλ' ἔλαμψε διὰ τῆς ἀπουσίας της.

— Ἐν Βενετίᾳ ἤνοιξεν ἡ ἐτησία διεθνὴς καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς, σχεδίων, ἐπιγραφῶν ἐπὶ μετάλλου ἢ ξύλου, λιθογραφίας καὶ ἀντικειμένων διακοσμητικῆς. Θὰ διαρκέσῃ μέχρις Ὀκτωβρίου.

— Ὁ Παρισινὸς ἐκδοτικὸς οἶκος Φιγκιὲρ ἀνέλαβε τὴν ἔκδοσιν Νεοελληνικῆς ποιητικῆς ἀνθολογίας. Ἡ ἐπιμελεία ἀνετέθη εἰς τὸν ἐν Παρισίοις κ. Χ. Ζερβὸν (Place de la Bourse 1) εἰς ὃν στέλλονται ὑπὸ τῶν ποιητῶν τὰ ἔργα των.

— Τὸ Μονάχον ἀποκτᾶ προσεχῶς τὸ πλουσιώτερον φωνογραφικὸν μουσεῖον, μὲ τὰς φωνὰς ἡγεμόνων καὶ τῶν διασημοτέρων ἀνδρῶν τοῦ αἰῶνος.

— Ἡ δεσποινὶς Λουκία Ἰωάννου ἔδωσε συναυλίας ἄρπας εἰς Θεσσαλονίκην, Καβάλλαν καὶ Μυτιλήνην μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας.

— Ἀφίκετο, μετὰ ἐπαετῆ ἀπουσίαν, ἐκ Παρισίων ὁ ζωγράφος κ. Τάσος Λουκίδης. Θὰ ἐργασθῇ τοπεῖα τῆς πατρίδος του Ἠπείρου.

— Εἰς τὸ νέον Παρισινὸν θέατρον «Vieux Colombier» ἐδόθη μία παλαιὰ καὶ ἄγνωστος εἰς τοὺς πολλοὺς κωμῳδία τοῦ Σαΐξπηρ «Ἡ νὺξ τῶν Βασιλέων» κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Σ. Θ. Λάσκαρη, ἥτις ἐκρίθη ἀριστοτεχνική.

— Διωρίσθη μέλλος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλλ. γλώσσης ὁ κ. Σ. Σακελλαροπουλος, τακτικοὶ δὲ συντάκται οἱ κ. κ Ε. Τριανταφυλλίδης, Στ. Ξανθουδίδης καὶ Κ. Ἄμαντος.

— Ἐν διαλέξει γενομένῃ ἐν τῷ Ὠδείῳ ὁ κ. Κ. Ψάχος ὡμίλησε περὶ τῆς ἱστορίας καὶ ἐξελίξεως τῶν δημωδῶν Ἑλλ. ἀσμάτων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Δηλαδὴ περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διεσώθησαν, περὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν καὶ ἰδιωμάτων καὶ τῶν ὑποδιαιρέσεων αὐτῶν, μετὰ παραδειγμάτων, ἐκτελεσθέντων ὑπὸ μικροῦ χοροῦ ἐκ μαθητῶν τῆς Βυζαντινῆς σχολῆς, συνοδείᾳ ἐγχόρδων ὀργάνων Τὰ ἐκτελεσθέντα ἄσματα ἦσαν δύο ἀρχαῖα Βυζαντινὰ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, δύο νεώτερα θρησκευτικῆς ὑποθέσεως, ἓν νεώτερον Βυζαντινόν, ἓν Ἀσιατικοῦ εἴδους καὶ ἓν Εὐρωπαϊκοῦ.

— Ἡ μικὴ χορῳδία τοῦ ἀφιχθέντος Ὠδικοῦ ὁμίλου τοῦ Βελιγραδίου, ἀποτελουμένη ἐξ 88 προσώπων ἔδωσε συναυλίαν, καθ' ἣν ἐψάλησαν Σερβικὰ ἄσματα κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Pokorny. Ἰδίως ἤρεσαν πολὺ τὸ «Θερινὸν λυκόφως» τοῦ Novak, «Αἱ Σαλπιγκταὶ» τοῦ Ma.inkovitch καὶ ἓν τραγοῦδι ἐκ τοῦ «Σερβικοῦ ἀνθῶνος» τοῦ Bajitch. Ἡ κ. Σίμιτς ἠθοποιὸς τοῦ Μελοδράματος ἐτραγούδησε μανωδίαν τοῦ «Σαμψῶνος καὶ Δαλιδᾶς». Ἡ Ἀθηναϊκὴ Μανδολινάτα συνέπραξε διὰ τῆς ἐκτελέσεως τριῶν τεμαχίων. Εἰς τὴν Σερβικὴν χορῳδίαν πλεῖσται ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις ἐγένοντο, ἐπιταθεῖσαι κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν Ἑλληνιστὶ δύο Ἑλλ. ἀσμάτων.

— Ὁ Γερμανὸς ζωγράφος Μάρσελ ἐργασθεὶς εἰς τὴν Κέρκυραν κατ' ἐντολὴν τοῦ Κάϊζερ ἐπὶ δίμηνον, ἐδώρησεν εἰς τὴν Νομαρχίαν Κερκύρας δύο πίνακάς του, κατόπιν Αὐτοκρατορικῆς ἐπιταγῆς, ἐξ ὧν ὁ εἷς παριστᾷ τὸ Ποντικονῆσι μὲ τὴν λιμνοθάλασσαν Χαλκιοπούλου.

— Ἐκινηματογραφήθησαν ὑπὸ ξένης Ἑταιρείας ἡ «Γκόλφω» καὶ ὁ «Ἀγαπητικὸς τῆς βοσκοπούλας» διὰ νὰ προβληθοῦν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὡς ἀπεικονίσεις Ἑλλ. ἠθῶν. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ σημειοῦμεν ὅτι τὸ πρῶτον κινηματογραφηθὲν ἐν Εὐρώπῃ Ἑλλ. θεατρικὸν ἔργον εἶνε τῆς Ἑλληνίδος τέως πριγκιπίσης Σαρτίνσκα τὸ Τουρκικῆς ὑποθέσεως δρᾶμα «Γκιουλνάρ», ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας Γκωμόν, δοθὲν εἰς Παρισίους.

— Ἔφθασεν ἀπὸ τὴν Νέαν Ὑόρκην εἰς τὸ Λονδῖνον ἕνα σωστὸν καραβάνι καλλιτεχνῶν. Μεταξὺ αὐτῶν, ὁ τενόρος Καροῦζο, ὁ βαρύτονος Σκότιν, ἡ μὶς Μάρυ Γκάρτεν, ἡ μὶς Γεραρδίνα Φαρραρ, ὁ τενόρος Μὰξ Κόρμαν, ὁ μαέστρος Ἀρθοῦρος Τοσκανίνι, ἡ κυρία Ἄλδα Γκάττι-Καζάτσα, ὁ πιανίστας Ἰωσὴφ Ὄφμαν, ὁ Βιεννέζος συνθέτης Ἐδουάρδος Σαίνεμπεργκ, ὁ περίφημος ἑρμηνευτὴς τῶν Σαιξπηρίων ἔργων Ἄγγλος ἠθοποιὸς Τζόνσον Ρόμπερτσον καὶ ἄλλοι. Μόλις ἔφθασαν ἔμαθαν τὸν θάνατον τῆς κυρίας Νόρδικαν Τσόλταν Νταῖμε, περιφήμου ἀοιδοῦ, τῆς ὀνομασθείσης «Ἀμερικανίδος ἀοιδοῦ», ἐπελθόντα εἰς τὴν Βαταβίαν τῆς νήσου Ἰάβας.

Ἡ καλλιτέχνις ἐταξείδευε μὲ ἕνα ἀτμόπλοιον εἰς τὸν κόλπον τῆς Παπούας. Προσεβλήθη δὲ ἀπὸ πνευμονίαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου της, τὸ ὁποῖον ἐξηκολούθησε παρ' ὅλας τὰς ἀντιρρήσεις τῶν ἰατρῶν. Καὶ ἐπλήρωσε μὲ τὴν ζωήν της τὴν ἀπερισκεψίαν της.

★

Ὁ δαφνοστεφὴς Δαλματὸς ποιητὴς Ἀντώνιος Κοπιτὰ συνέγραψε νέον δρᾶμα, τὸ ὁποῖον κρίνεται ὡς ἓν ἐκ τῶν πολὺ δυνατῶν ἔργων τῆς συγχρόνου φιλολογίας. Φέρει τὸν τίτλον «Ἡ νύκτα τοῦ Βασιλέως.» Ἡ ὑπόθεσις ἐξελίσσεται εἰς τὸ Νεκροταφεῖον τῆς Τοσκάνης, περιέχει δὲ μέρη μεγάλης ποιητικῆς φαντασίας.

— Ὁ Ἰταλικὸς κινηματογραφικὸς οἶκος «Τσίνες» προεκήρυξε διαγωνισμὸν πρὸς συγγραφὴν δραμάτων διὰ τὸν κινηματογράφον. Ὑπεβλήθησαν τὸ ὅλον 912 κινοδράματα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ διαβάσῃ ὅλα ἡ ταλαίπωρος Ἑλλανόδικος ἐπιτροπή. Σημειωτέον ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ δράματα αὐτὰ περιλαμβάνουν 100 ἕως 200 σκηνάς. Ἡ ἀπόφασις τῆς κρίσεως θὰ ἐκδοθῇ κατὰ τὸν προσεχῆ μῆνα. Τὰ περισσότερα προέρχονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν καὶ κατόπιν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν. Τὸ πρῶτον βραβεῖον εἶνε 25.000 φρ. τὰ κατόπιν βραβεῖα εἶνε 5.000, 2.500, 1000 καὶ 500 φρ. καὶ πολλὰ τῶν 100 φρ.

— Τρία νέα ἔργα ἐπαίχθησαν εἰς τὴν Comedie Parisienne, τοῦ Ζυὲν «Δός μου πίσω τὰ γράμματά μου» θίγον τὸ ζήτημα πῶς μία γυνὴ δύναται νὰ δοκιμάσῃ τὸν ἄνδρα ἐὰν πράγματι τὴν ἀγαπᾶ. Τῶν Λαμπᾶς καὶ Λαμπρετὰν κωμειδύλλιον «Ποιανοῦ εἶναι τὸ πανταλόνι» οὗ ἡ ὑπόθεσις στρέφεται εἰς τὰς προσπαθείας ἑνὸς συζύγου πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ κατόχου ἑνὸς πανταλονιοῦ ἐγκαταλειφθέντος ὑπό τινος ἐραστοῦ εἰς τὴν συζυγικὴν οἰκίαν. Τοῦ Ντερὺ μία κομεντὶ στρεφομένη εἰς τὴν ἐκδίκησιν μιᾶς Παριζινῆς ἐκδικουμένης τὸν ἀπιστήσαντα σύζυγον διὰ τῆς συνάψεως ἐρωτικῶν σχέσεων μὲ ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ Παρίσι.

— Ὁ ποιητὴς καὶ δημοσιογράφος κ. Σωτ. Σκίπης ὑπέστη ἀρρίαν δολοφονικὴν ἐπίθεσιν παρὰ τοῦ ποιητοῦ Η. Κουλουβάτου, ὀφειλομένην εἰς μανίαν καταδιώξεως. Ὁ κ. Σκίπης εἶχε δώσῃ πρὸς παράστασιν εἰς τὴν «Ἀλάμπρα» ἐπιθεώρησιν μὲ τὸν τίτλον «Ξεφαντώματα» τὴν ὁποίαν ἐξέλαβεν ὁ Κουλουβᾶτος ὡς σατυρίζουσαν τὰ ἔργον του «Ξεφάντωμα». Ὁ κ. Σκίπης, παρὰ τὰ σοβαρώτατα τραύματα, ἐπέζησε.

— Τὴν 1 Ἰουνίου ἔληξεν ἡ προθεσμία τοῦ δραματικοῦ διαγωνισμοῦ Ρότσιλδ, ὅστις ηὔξησε εἰς 7,500 τὸ βραβεῖον. Ἐστάλησαν 20 ἔργα. Τὰ μέλη τῆς Ἑλλανοδίκου Ἐπιτροπῆς θὰ μείνουν ἄγνωστα· πρόεδρος εἶνε ὁ πρίγκηψ Νικόλαος. Ἀπαραιτήτως ἡ ὑπόθεσις τῶν ἔργων περιστρέφεται περὶ τὴν τελευταίαν πολεμικὴν δρᾶσιν.

— Εἰς τὸν Γάλλον ζωγράφον κ. Σκὼτ ὁ Βασιλεὺς ἀπένειμε τὸ χρυσοῦν παράσημον τοῦ Σωτῆρος.

— Ὁ θίασος Κολυβᾶ-Κυπαρίσση παίζει εἰς Θεσσαλονίκην. Ἐκεῖθεν θὰ μεταβῇ εἰς Σέρρας καὶ Καβάλλαν. Ὁ θίασος Παπαϊωάννου ἤρχισε παραστάσεις εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ὁ θίασος τῆς Νέας Ἑλλ. ὀπερέττας παίζει εἰς Πάτρας.

— Μετὰ τὴν Γαλλικὴν ὄπερα εἰς τὰ «Ὀλύμπια» ἤρχισε σειρὰ θεαματικῶν παραστάσεων ὑπὸ Γαλλικοῦ θιάσου Ποικιλιῶν. Ὁ παλαιὸς γνώριμος τῶν Ἀθηνῶν Cyp ὑποδύεται γυναικεῖα πρόσωπα, ἀκροβάται κωμικοί, ὁ Σωσίας τοῦ λαϊκοῦ Γάλλου τραγουδιστοῦ Mayol, χοροὶ καμπούρηδων, Ἀγγλίδες χορεύτριαι τέρπουν τοὺς θαμῶνας. Ἀνέρχεται τὸ γυναικεῖον προσωπικὸν εἰς 40 ἀρτίστας αἱ ὁποῖαι σκορπίζουν τὴν εὐθυμίαν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Ὁ Μενδρεσὲς κατεδαφίσθη ἐντελῶς. Ἐκ τῆς κατεδαφίσεως προῆλθον εἰς φῶς πλὴν τῶν κιόνων καὶ κιονοκράνων καὶ λοιπῶν, ἅτινα ἀφαιρεθέντα ἀπὸ ἀρχαῖα οἰκοδομήματα ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Μενδρεσὲ καὶ περὶ τὰ ἑκατὸν ἕτερα τεμάχια, ὧν τὰ μὲν ἑβδομήκοντα ἀρχιτεκτονικά, τὰ δὲ πέντε ἐνεπίγραφα καὶ τὰ λοιπὰ γλυπτά, διακρινομένων ἐνὸς ἀνδρικοῦ κορμοῦ ἀναγλύφου καὶ ἑνὸς γυναικείου κορμοῦ ἀγάλματος, ἴσως Ἀφροδίτης, ἀρίστης τέχνης. Ἤδη ἤρχισαν αἱ ὑπὸ τὸ κατεδαφισθὲν μέρος ἀνασκαφαί.

— Ἐκ τῶν ἐν ἀρχαίᾳ Ἤλιδι διενεργουμένων ἀνασκαφῶν ἐβεβαιώθη ὁριστικῶς ὅτι ἐν τῷ χώρῳ ἔνθα γίνονται αἱ ἀνασκαφαὶ ἔκειτο τὸ θέατρον τῆς ἀρχαίας πόλεως. Κεῖται δὲ τοῦτο πρὸς τὸ Βορειανατολικὸν τῆς ἀγορᾶς.

Κατὰ νεωτέρας πληροφορίας ἦλθον εἰς φῶς καὶ τὰ ἑξῆς ἀντικείμενα: Δέκα ὡραῖαι κοῦκλαι, ἓν χρυσοῦν δακτύλιον Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, τρία φύλλα χρυσᾶ, τὸ ἓν μὲ εἰκόνα παριστῶσαν τὸν ἔρωτα, μία κοῦκλα, ἥτις παριστᾷ τὴν Μέδουσαν καὶ διάφορα τεμάχια καλῆς τέχνης, ποικίλα παριστῶντα.

— Ἐν τῷ Κεραμεικῷ ἀνευρέθη ὑπὸ τοῦ κ Μπροῦκνερ νεκροταφεῖον τῶν Χριστιανικῶν χρόνων τοῦ Ε' καὶ ΣΤ' αἰῶνος. Εὑρέθησαν ἐν αὐτῷ περίεργα ἀγγεῖα τῶν χρόνων ἐκείνων, πήλιναι λυχνίαι μὲ ἀναγλύφους σταυροὺς καὶ ἄλλα χριστιανικὰ σύμβολα. Πιστοποιεῖται οὕτως ὅτι ὁ κρημνισθεὶς ναὸς τῆς Ἁγίας Τριάδος εἶχε διαδεχθῆ ἄλλην ἀρχαιοτάτην χριστιανικὴν ἐκκλησίαν.

— Εἰς τὸ χωρίον Μύρους τῆς Καρδίτσης εὑρέθη ἀγγεῖον πήλινον περιέχον 1586 ἀρχαῖα νομίσματα, πάντα ἀργυρᾶ, τοῦ Γ' καὶ Δ'. αἰῶνος π. Χ. Ἀντιπροσωπεύουν ἀξίαν 100,000 δρ.

— Προσεχῶς ἄρχονται εἰδικαὶ ἀνασκαφαὶ ἐν Θεσσαλίᾳ πρὸς ἀνακάλυψιν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν, διὰ τὰς ὁποίας ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρεται καὶ τὰς ὁποίας ἀπὸ 100 καὶ πλέον ἐτῶν ἐκλίδει δημοσίᾳ δαπάνῃ τῆς Πρωσσίας ἡ ἐν Βερολίνῳ Βασιλικὴ Ἀκαδημία. Εἶνε λίαν τιμητικὸν ὅτι τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας ἀνέθηκεν ἡ Ἀκαδημία εἰς τὸν κ. Ἀρβανιτόπουλον, δι' ἐγγράφου τοῦ προέδρου αὐτῆς κ. Βιλαμόβιτς.

— Ὁ κ. Δαϊρπφελδ ἐπελήφθη δοκιμαστικῶν ἀνασκαφῶν ἐν Κερκύρᾳ παρὰ τῷ ἀνακαλυφθέντι ὡς γνωστὸν ναῷ παρὰ τοὺς Ἁγίους Θεοδώρους Γαρίτσης, φρονῶν ὅτι ἐκεῖ πλησίον θὰ ἔκειτο καὶ ὁ ἀρχαιότερος ἀναζητούμενος ναός. Εἰς τοῦτο προέβη ὁ κ. Δαϊρπφελδ ἕνεκεν ἀνακαλύψεως τείχους θεωρουμένου ὡς ἀνήκοντος τῷ ἑτέρῳ καὶ ἀναζητουμένῳ ἤδη ναῷ.

— Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου ἐξακολουθοῦσιν αἱ παρὰ τὸ Διονυσιακὸν θέατρον καὶ τὴν ὁδὸν Θρασύλλου εἰς τὸ Α. μέρος κάτωθεν τῆς Ἀκροπόλεως ἀνασκαφαὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ Ὠδείου τοῦ Περικλέους. Ἀνεσκάφη μετ' ἐπιμελείας ὁλόκληρος ὁ χῶρος πρὸς βορρᾶν. Ἦλθον δ' οὕτω εἰς φῶς τὸ Βαλεριάνειον τεῖχος (13ος αἰών), τμῆμα τῆς διακλαδώσεως τοῦ μεγάλου ὑδραγωγείου τῆς Καλιρρόης (Ρωμαϊκῶν χρόνων) καὶ μεγάλη ἐπιφάνεια λελαξευμένη ὡς πλατεῖα ἐφ' ἧς εὑρέθη παχὺ στρῶμα ἀπηνθρακωμένων ξύλων καὶ κεράμων ἀρχαίων.

Τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ πιστευθῇ ὅτι πρόκειται περὶ τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ Σύλλα καὶ τοῦ Ἀριστίωνος. Ἑπομένως ὅτι τὰ λείψανα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸ πυροληθὲν Ὠδεῖον, ὡς ἐν εἰδικῇ διαλέξει ἀνέπτυξεν ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Ἀρχ. Ἑταιρείας κ. Μιστριώτης. Καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ ἄνθρακες κατὰ τὴν γενομένην ἀνάλυσιν ἀνήκουσιν εἰς ρητινοφόρα δένδρα, τοιαῦτα δηλαδὴ οἷα χρησιμοποιοῦνται ἐν τῇ ναυπηγικῇ, καὶ κατ' ἀκολουθίαν δὲν ἀποκλείεται ἡ πιθανότης ὅτι ταῦτα εἰσὶν οἱ ἀπηνθρακωμένοι ἱστοὶ τῶν Περσικῶν πλοίων, οἵτινες ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν ὀροφὴν τοῦ Ὠδείου· ὁμοίως καὶ ἐν μικρὸν ἐκ πηλοῦ τμῆμα κιθάρας, μικρὰ πήλινα προσωπεῖα τραγικὰ προσέτι μαρτυροῦσι, καὶ ἰδίως ἡ κατὰ τὰς σωζομένας πληροφορίας πιστοποίησις τοῦ χώρου, ἀλλὰ θετικόν τι καὶ ἀπολύτως βέβαιον δὲν ἀνεκαλύφθη.

Ἐκ τῶν εὑρημάτων διακρίνονται τμήματα μαρμάρων ἐνεπίγραφα, πολλὰ ἀρχιτεκτονικὰ τεμάχια, περὶ τὰ ὀγδοήκοντα τοιαῦτα ἐκ τῶν κιόνων τοῦ Παρθενῶνος, ἅτινα εὑρέθησαν ἐντετειχισμένα, θαυμασία μαρμαρίνη κεφαλὴ ἡμιθέου καὶ μία στήλη, χωρισμένη δι' ἐγχαράκτου γραμμῆς, ἀνήκουσα εἰς τοὺς Ἑρμᾶς καὶ ἀφιερωμένη πιθανῶς εἰς Ἑρμῆν καὶ Ἡρακλέα. Ὁμοίως καὶ ἄλλα συντρίμματα δευτερευούσης ἀξίας.

Δυστυχῶς ἡ πρὸς Β. ἐξακολούθησις τῆς ἀνασκαφῆς εἶναι δυσχερὴς λόγῳ τῆς μεγάλης ἐπιχώσεως 17 μέτρ. καὶ ἀπαιτεῖται δαπάνη οὐ σμικρὰ καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐπληροφορήθημεν θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἐργασία εἰς τὸ μέρος ἔνθα κεῖται ὁ ἀγορασθησόμενος ναΐσκος πρὸς Α, ἔνθα εἶνε τὸ βραχῶδες λάξευμα καὶ ἡ ἐκ τούτου ἀρχομένη πλατεῖα ἔνθα πιθανολογεῖται ἡ θέσις τοῦ — τελείως κατεστραμμένου πρὸ αἰώνων — Ὠδείου.

Αἱ ἀνασκαφαὶ διενεργοῦνται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐφόρου κ. Π. Καστριώτου καὶ τὴν ἐποπτείαν τοῦ κ. Χ. Ἠλιοπούλου.

— Ἐνδιαφέρουσα ἀνακάλυψις ἐγένετο ἐν Κηρυναϊκῇ ὑπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ σώματος τῆς κατοχῆς. Ἀνευρέθη τυχαίως παρὰ τὴν θέσιν Ἀΐν - Σχιὰτ κορμὸς γυναικὸς ἐκ Παρίου μαρμάρου καὶ τεμάχια τεθρανσμένων ποδῶν, προσαρμοζομένων εἰς τὸν κορμόν Τὸ ἄγαλμα συναρμολογηθὲν, πλὴν τῶν βραχιόνων καὶ κεφαλῆς, εὑρέθη ὕψους 1,60. Ἀνάγεται εἰς τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ Δ'. π.χ. αἰῶνος, καὶ εἶνε τῆς σχολῆς τοῦ Πολυκλείτου. Τὸ εὕρημα μετεφέρθη εἰς Ρώμην.

— Ἐν Κοζάνῃ πλησίον τῆς πόλεως εὑρέθη ἀρχαῖος ναός.

— Ἐν Χιμάρα εὑρέθη τεθραυμένη μαρμαρίνη σαρκοφάγος μετὰ παραστάσεων Ἀμαζονομαχίας, εἰς δὲ τὴν Παραμυθίαν ἑτέρα ἀρτία σαρκοφάγος μετὰ βακχικῶν παραστάσεων.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Μαχητής, ἐνεπνεύσθη τοὺς στίχους του εἰς τὴν βοὴν τοῦ πολέμου ὁ κ. Ν. Λιβαδᾶς, σχολάρχης· ἀλλὰ μεστὸς ἀπὸ νεωτεριστικὰς ἰδέας καὶ μὲ ποιητικὴν φλέβα. Καλλιτεχνική, μικρὰ ἀλλὰ γεμάτη πατριωτισμόν, ἡ **«Καμπάνα τῆς Πατρίδος»** εἶνε ἕνας ὕμνος τῶν μεγαλουργημάτων τῆς Ἑλλ. φυλῆς κατὰ τοὺς δύο τελευταίους πολέμους· ἀλλὰ συγχρόνως τὸν μεγαλοϊδεάτην ποιητὴν ἐμπνέει ἀσπονδον μῖσος κατὰ τοῦ Βουλγάρου. Τὰ τρία ποιήματα του «Στὸν οὐρανό», «Τὸ τραγοῦδι τοῦ παλληκαριοῦ» καὶ ἡ «Κοινωνία τους μᾶς κολάζει» εἶνε τρεῖς πυρακτωμένοι οἴδηροι ἐναντίον τῆς Βουλγαρικῆς θηριωδίας. Εἶνε τὰ δυνατώτερα ποιήματα τῆς συλλογῆς.

Τὰ περισσότερα ποιήματα ἔχουν τὸ ὕφος τῆς δημοτικῆς ποιήσεως — καὶ τοῦτο εἶνε προτέρημα, διότι ἀπευθύνονται οὕτω βαθύτερον εἰς τὴν Ἐθνικὴν ψυχὴν οἱ στίχοι τοῦ ποιητοῦ, ὅστις ἐκφράζει τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα τῆς Ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως μὲ ἱκανὴν τέχνην.

Τὸ τεῦχος καθίσταται ἀκόμη ἑλκυστικώτερον μὲ τὴν Βυζαντινὴν διακόσμησιν καὶ τὰς καλλιτεχνικὰς εἰκόνας.

Θέατρον Γρ. Ξενοπούλου. Δύο τόμοι περιέχοντες ὀκτὼ δραματικὰ ἔργα, παρασταθέντα ὑπὸ τῶν δύο πρωταγωνιστριῶν, Κυβέλης καὶ Κοτοπούλη. Περὶ αὐτῶν ἔγραψεν ἡ «Πανακοθήκη». Ἐν τῇ στήλῃ αὐτῇ δέον νὰ γείνῃ μνεία τῆς κομψῆς ἐκδόσεως, ἥτις ὀφείλεται εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας» κ. Ι. Κολλάρον.

Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Πολίτσαις τῆς Ἠπείρου κ. Μιλτ. Οἰκονομίδου ἐξεδόθη **Ἠπειρωτικὸν Ἡμερολόγιον** περιέχον ὕλην ἐξ ὁλοκλήρου ἀφιερωμένην εἰς τὴν Ἤπειρον, μετὰ σχετικῶν εἰκόνων. Ἡ τοιαύτη συγκέντρωσις τῆς ὕλης ἔχει πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον, ἰδίως ἱστορικὸν καὶ ἐθνολογικόν, ἕνεκα τῶν μελετῶν καὶ ἐντυπώσεων τῶν ἀναφερομένων καὶ εἰς τὴν ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐποχὴν καὶ εἰς τὴν σύγχρονον τῆς ἀπελευθερώσεως. Ἀλλὰ καὶ φιλολογικῶς καὶ λαογραφικῶς δὲν ὑπολείπεται τὸ Ἡμερολόγιον, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δίδῃ πληρεστέραν, ὅσον τὸ δυνατόν, τὴν φυσιογνωμίαν τῆς Ἠπείρου.

Ἐν τῇ Πολεμικῇ βιβλιοθήκῃ Γ. Φέξη ἐξεδόθη κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Χ. Νεοκλέους ὡραιοτάτη περιγραφὴ τῆς Μακεδονικῆς ἐκστρατείας ὑπὸ τὸν τίτλον **Ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος**, γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. J. Leune πολεμικοῦ ἀνταποκριτοῦ τῆς «Illustration» Παρακολουθήσας οὗτος τὸν Ἑλλ. στρατὸν μετὰ τῆς Ἑλληνίδος συζύγου του ἀπὸ Λαρίσσης μέχρι Θεσσαλονίκης ἀφηγεῖται πιστῶς καὶ ἀμερολήπτως ὅ,τι εἶδε: ἐπεισόδια, χαρακτηρισμούς, περιπετείας.

Ὀγκωδέστατος ἐξεδόθη καὶ ὁ Β'. τόμος τῶν περὶ **Χαριλάου Τρικούπη** δημοσιευμάτων, περιλαμβάνων τὰ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1884 ἔτους. Μετὰ τοῦ τόμου τούτου διενεμήθη ἐπικαίρως καὶ ὁ ΙΔ'. κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν τόμος, ὡς περιέχων ἔγγραφα καὶ ἐνεργείας τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρὸς σχετικῶς πρὸς τὴν Ἕνωσιν τῆς Ἑπτανήσου. Εἰς τοὺς τόμους τούτους βλέπει τις ἐξελισσομένην τὴν μεγάλην ἐκείνην μορφὴν ἐν τῇ φωτεινῇ σταδιοδρομίᾳ της μέχρι τῶν ἐλαχιστων λεπτομερειῶν, ἱκανῶν νὰ παράσχωσι πλήρη τὰ στοιχεῖα εἰς τὸν βιογράφον τοῦ μέλλοντος. Οἱ τόμοι οὗτοι, νῦν ὅτε ἐμεγαλύνθη ἡ Ἑλλάς, φανερώνουν ὅτι ὁ ἐπιφανὴς πολιτευτὴς ὑπῆρξεν ὁ προάγγελος τῆς Ἀναγεννήσεως.

Ἀνὴρ εὐρείας ἐπιστημονικῆς καὶ πολιτειακῆς μορφώσεως, ὁ τέως Νομικὸς σύμβουλος κ. Ἀριστομένης Θεοδωρίδης ἐν τόμῳ ὑπὸ τὸν τίτλον «**Ἡ Ἐπανάστασις καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς**» ἐρευνᾷ τὰ ἀπὸ τῆς εἰρηνικῆς λαϊκῆς καὶ στρατιωτικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1909 προκύψαντα ζητήματα μετὰ πολλῆς ἀγχινοίας. Μετασχὼν τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς ἠδυνήθη ἐγγύτερον νὰ ἀντιληφθῇ τῶν γεγονότων καὶ ἤδη ἀποσκοπῶν τὴν ἐργασίαν τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ Κράτους μεταρρυθμίσεως, διατυπώνει σκέψεις ἀξίας πολλῆς προσοχῆς, ὅπως τελείως ἐκλείψῃ ἡ κακοδιοίκησις, ἐξ ἧς προῆλθεν ἡ πολιτικὴ μεταβολὴ ἡ δημιουργήσασα τὸ νέον καθεστὼς τῆς Ἀνορθώσεως, οὗ κηρύσσεται θερμὸς θιασώτης. Κυρίως ἡ μελέτη φέρει χαρακτῆρα οἰκονομικόν, ἀλλὰ θίγει καὶ τὰ συναφῆ αὐτῷ γενικώτερα πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ θέματα.

Ὁ ποιητικὸς συγγραφεὺς τῶν «Μακεδονικῶν ραψωδιῶν» καὶ τῶν «Σπογγαλιέων τοῦ Αἰγαίου» κ. Ἄγγελος Τανάγρας συνεχίζων τὴν σειρὰν τῶν ἠθογραφικῶν μυθιστοριῶν του, ἔγραψε τὴν «**Μεγαλόχαρην**», ἀφήγησιν νησιωτικῶν ἠθῶν, ἧς κυριαρχεῖ ἡ περιγραφὴ τῆς πανηγύρεως τῆς Τήνου, τοῦ προσκυνήματος τῆς Μεγαλόχαρης Ὁ κ. Τανάγρας μὲ ἓν ὕφος ἑλκυστικόν, μὲ μίαν ἀκριβῆ παρατήρησιν, παρακολουθήσας ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν ναυτικὴν ζωήν, ἀπετύπωσεν ζωηρῶς εἰκόνας αὐτῆς, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς ζῶντας ἐν μέσῳ τῆς κοσμικῆς βιοπάλης τῶν πόλεων.

Ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Τυμφρηστὸς ὁ κ. Δημ. Παπαδόπουλος, γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλων προεκδοθέντων ποιητικῶν καὶ δραματικῶν ἔργων διὰ τοῦ νέου τόμου του «**Ἄρρωστες ψυχὲς**» ἐνισχύει τὴν περὶ αὐτοῦ, ὡς συγγραφέως, ἀγαθὴν γνώμην. Αἱ «Ἄρρωστες ψυχὲς» εἶνε ἐντυπώσεις ἐν εἴδει ἡμερολογίου, μία σειρὰ ἀσύνδετος μὲν ὡς πρὸς τὸ θέμα, ἀλλ' ἔχουσα ἑνότητα ὡς πρὸς τὴν ψυχικὴν διάθεσιν καὶ τὰς ποιητικὰς τάσεις τοῦ γράφοντος. Εἶνε πεζὰ ποιήματα, τὰ ὁποῖα κυρίως χαρακτηρίζει περίσσεια αἰσθήματος, ἔκφρασις εὔγλωττος ἀγάπης εἰλικρινοῦς, παρ' ὅλην τὴν ρωμαντικότητα, ἡ ὁποία σήμερον δὲν εἶνε τοῦ συρμοῦ, ἀλλ' ἡ ὁποία θὰ ὑφίσταται ἐνόσῳ πάλλει ἡ ἀνθρωπίνη καρδία. Ἡ μελαγχολία ἔχει ἐπηρεάσει τὸν γράφοντα, ὄχι μισανθρωπική, ἀλλὰ γλυκεῖα, καρτερική. Σπεύδει πρὸς ἰδανικὰ ἄφθαστα, τὸν συγκινοῦν οἱ ψυχικοὶ σπαραγμοί, κάποιας Μάγισσας ἀκολουθεῖ τὴν σκιάν, καὶ τελειώνει μὲ τὴν ὡραίαν φράσιν: «Ὅταν τὰ σώματα πονοῦνε, κλαῖνε· καὶ ὅταν σπαράσσονται ἡ ψυχές, γελοῦνε! Καὶ εἶνε πολλὰ τὰ σώματα ποῦ κλαῖνε, καὶ εἶνε λίγες, πολὺ λίγες ἡ ἄμοιρες ψυχὲς ποῦ γελοῦνε».

Ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, ὁ συγγραφεὺς ἔκαμε πολλὰς παραχωρήσεις εἰς τοὺς δημοτικιστάς, ἀλλ' ἐν συνόλῳ εἶνε ἐκφραστική.

Τὸ β'. μέρος τοῦ βιβλίου καταλαμβάνει τρίπρακτον κοινωνικὸν δρᾶμα «Ἡ χειραφετημένη κακοῦργα», τὸ ὁποῖον βεβαίως δὲν προορίζεται διὰ τὴν σκηνήν.

The Poet. Ὁ ἐν Λονδίνῳ Ἕλλην «Πανεύμολπος» ἐξέδωκε εἰς τεύχη δέκα τρία—κακὸς ἀριθμὸς—τετράστιχα, πεντάστιχα καὶ ἑξάστιχα, Ἀγγλισί, διακρινόμενα διὰ τὸν ρυθμόν. Θὰ ἐκδώσῃ προσεχῶς καὶ ἄλλο τεῦχος.

Ἴδας. **Ἑλληνικὸς πολιτισμός**. Ἔκδοσις τοῦ περιοδικοῦ «Γράμματα». Ἔρευνα διὰ τὰς μελλοντικὰς κατευθύνσεις τῆς Ἑλλ. ψυχῆς.

Σοσιαλιστικῶν εἰδώλων κατάλυσις. Ὑπὸ Γρηγορίου Παπαμιχαήλ. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ὁ συγγραφεὺς ἐκ τῶν πολυμαθεστέρων θεολόγων ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ σοσιαλισμὸς οὐδαμῶς συμφωνεῖ πρὸς τὸν Χριστιανισμόν, διότι ὁ μὲν σοσιαλισμὸς ἀποβλέπει εἰς τὴν ὑλικὴν εὐτυχίαν τοῦ ἐπιγείου βίου, ἐνῷ ὁ Χριστιανισμὸς ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν πνευματικὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ διαπρεπέστερος τῶν παρ' ἡμῖν γεωπόνων κ. Παναγ. Γεννάδιος ἐξέδωκε πλῆρες **Λεξικὸν Φυτολογικόν**, περιλαμβάνον τὰ ὀνόματα, τὴν ἰθαγένειαν καὶ τὸν βίον ὑπερδεκακισχιλίων φυτῶν, τῶν ὁποίων περιστρέφονται ἡ ἱστορία, ἡ καλλιέργεια, τὰ προϊόντα καὶ οἱ νόσοι. Τὸ τεράστιον αὐτὸ ἔργον, ἀποτελούμενον ἐκ 1150 σελίδων εἶνε προϊὸν τεσσαρακονταετοῦς ἐρεύνης καὶ πείρας, χρησιμώτατον καὶ διὰ τοὺς ἐπιστήμονας καὶ διὰ τοὺς γεωπόνους καὶ διὰ τοὺς κτηματίας καὶ διὰ τοὺς ἁπλῶς φιλανθεῖς. Ἡ χρησιμότης, ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ παθολογία τῶν ἀνθέων, καρποφόρων δένδρων καὶ σιτηρῶν, ὅλων τῶν φυτῶν τῶν βιομηχανικῶν καὶ τῶν διακοσμητικῶν ὅσα καλλιεργοῦνται ἢ δύνανται νὰ καλλιεργηθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, μετὰ πλήρους ἐπεξηγήσεως τῶν τεχνικῶν ὅρων καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν ὀνομασιῶν ἐκτίθενται μετὰ σαρηνείας, ἀκριβείας καὶ λεπτομερείας θαυμαστῆς. Τὸ ἔργον τοῦ κ. Γεννάδιου τιμᾷ τὴν Ἑλληνικὴν βοτανικήν, καθιστᾷ δὲ κοινὸν κτῆμα πολιτίμους ὄντως γνώσεις.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διακηρύττει ὅτι:

Καλοῦνται διὰ τελευταίαν φορὰν οἱ ἰδιοκτῆται αὐτοκινήτων ἁμαξῶν καὶ αὐτοκινήτων ποδηλάτων, ὅπως παρουσιάσωσι τὰ ἐπιτάξιμα ταῦτα εἴδη αὔριον Δευτέραν 2 Ἰουνίου ὥραν 3-5 μ. μ. πρὸς ἐπιθεώρησιν καὶ ταξινόμησιν ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἐπιτροπῆς εἰς θέσιν Γουδῆ, ἔνθα τὰ γραφεῖα τοῦ τάγματος αὐτοκινήτων.

Τὰ ὑπὸ ἐπισκευὴν αὐτοκίνητα δέον νὰ δηλωθῶσιν ἐγγράφως κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, ὁριζομένου ἐπακριβῶς καὶ τοῦ μέρους ἔνθα εὑρίσκονται.

Οἱ ἀπειθήσαντες θὰ ὑποστῶσι τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας συνεπείας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1η Ἰουνίου 1914.

Ὁ Δήμαρχος
ΕΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

2559.— ΤΥΠΟΙΣ "ΑΥΓΗΣ ΑΘΗΝΩΝ,, ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ